

TPLBIBB192²⁴¹⁷₃₂₀

కన్న పుదొంగ

గ్రంథకర్త:

పిల్లలమఱి గోపాలకృష్ణయ్యగారు

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము
తేలపాళెము. (కృష్ణా జిల్లా.)

పల్లిషర్సు

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్సు

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో

రాజమండ్రి.

1955

కాపీరైటు

[వెలదు 1—0—0]

రాజమహేంద్రవరమున
 శ్రీ కొండపల్లి మద్రాశాలయము
 ముద్రింపబడియె

కన్న పుదొంగే

మొకటి ప్రకరణము

పౌర్ణమినాటి పండువెన్నెల వేత్రపర్వ మొనర్చు చుండెను. రాజవోలు నుండి ధారాపురమువోవు విశాలముగు బాట నిశ్శబ్దముగ నుండెను. గారి కిరువైపుల నిచ్చలబడిగఁ బెరిగియున్న యున్నతవృక్షములును, ముండ్లపొడలును నిక్షిం చుచున్నట్లు నిశ్చలముగ నుండెను. పిండియారఁబోసినట్లున్న వెన్నెలయందు వాని చిత్రాకాశములపూర్వములై భయము గొలుపుచుండెను. వాని పైభాగములు మాత్రము జెల్లవి పూతఁ పూయఁబడి క్రింద గొన్ని నల్లనిముద్దలవలెను, గొన్ని పొడలు పొడలుగను గనుపట్టుచుండెను. సమయము శాంతమై భీకరమై మనస్సుననొక విధముగ జంకుకలిగింపఁజాలియుండెను.

నేను రాజవోలునుండి వచ్చుచుంటిని, నాయచుభవము లోనికి వచ్చిన యీ చరిత్రయంతయు నామూలముగ నే మీరు వినఁబోవుచుండుటచే నన్నుగుఱించి స్వల్పముగఁ జెప్పుకొన వలసియున్నది. ఇది కేవలము నాసంతోషము కొఱకే కాక మీకు మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. 'నేను, నేను' అని యాద్యంతము చెప్పుచున్న నేనెవఁడనో మీకు బాగుగ దెలియకున్న

నెట్లు? కావునఁ జనువకులారా! విని నాదోషముల మన్నింపుఁడు. కథ ప్రారంభించునప్పుడున్న స్థితిగతులవి. నాపేరు వెంకట్రావు. నాకు పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు' పని. నాతండ్రి గతించెను. తల్లి జీవించియున్నది. నాకిరువదియైదేండ్ల వయస్సు. చిన్నతనమునుండియు ధారాపురమునోనే మేము వాసముచేయుచుంటిమి. కాని నాపదునాఱవయేట మాతండ్రి కాలముచేసి నప్పుడు రాజనోలు పోయి మామేన మామగారి యింట్లో మా మమ్మతోఁగూడ నెనిమిదేండ్లుండి మరల సంవత్సరమునుండియు ధారాపురమున నొక యద్దె యింటియం దుంటిమి. మాస్వంతగృహ మమ్మివేయవలసి వచ్చెను. ఇప్పుడు నేను పది నెలల సెలవుమీఁద గింటియొద్ద నున్నాను. అయిదేండ్ల క్రిందట నాచెల్లెలు మరణించెను. మాతల్లికిఁ గూతులును, గొడుగులును నేనే. మిగిలినవిషయములు క్రిమక్రమముగాఁ దెలియును. నామిత్రులను జాగ్రతగా వినుమని ప్రార్థించుచు నిక జరిగిన విశేషములు, అద్భుతములు, ఘోరములు వరుసగా జెప్పెదను.

విలాసార్థము మా మేనమామగారి యింటికిగి నేను వర్ణింపఁబోవుచున్న పౌర్ణమినాఁడురాత్రి ధారాపురము తిరిగి వచ్చుచుంటిని. భోజనముచేసి పొమ్మని రాజనోలులో నాబదుగులు బలవంతముచేసిరి. తరువాత నొక స్నేహితుఁడు కన్నడి యొకింత కాలము సంభాషించెను. కాబట్టి నేను రాజనోలులో బయలుదేరునప్పటికే పదిగంటలు దాటియుండెను.

వెన్నెలకాశున నుల్లాసకరముగా నుండుననియు, నడువవల
సిన దూరము మూడు క్రోశములు మాత్రమే కనుకను
నేనొంటరిగా రాధారివెంట నడచి వచ్చుచుంటిని,

ధారాపురమునకు వెయ్యిగజము లదూరమునకు వచ్చి
తిని, కొలది దూరమునఁ బురము వెన్నెలలోఁ బ్రకాశించు
చుండె. ఎక్కడ మరుష్యశుంచారములేదు. చెట్లయాకులు
కడలులేదు. పొదలు పాపపుంజములవలె సల్లగా భీతిపుట్టి
చుచుండెను. నిర్మలవినీలా కాశమునఁ బోతపోసిన వెండిపళ్ళె
రమురీతి నిండుచంద్రుఁడు ప్రకాశించుచుండెను. గాలికూడ
జలనముమాసెను. అప్రశాంతగంభీర మనోహరణమునఁ
బ్రకృతియంతయు గాఢశుషుప్తియందు మేను మఱచెను.

అకస్మికముగా నున్నటులుండి, నేలనుండి పుట్టినట్టిదగు
మనుషులు నడిబొటలో నాయెదుట నిలువఁబడిరి. పరధ్యాన
మున వచ్చుచున్న నేచులికిపడితిని. ఒక్కమాడుగ శరీరము
గగుర్పొడిచెను. సహజముగ నేను స్వల్పవిషయములకు భయ
పకు స్వభావము కలవాడనుగాను. కాని యా నిశీధసమయ
మున నుట్టిసిపాటుక నాయెదుట నిలువున నిలిచిన యామ
నుజులఁజూచి యొక్కింత జంకితి. కాని యదియైన నొకక్షణము
మాత్రమే. మహారత్తమాత్రములో వాడై ర్యముతిరిగివచ్చెను.
వెంటనేవారు దాడిదోపిడికాండ్రని యూహించి నావృత్తి కవ
మూసము రాకుండ వానిముందు నిర్భయముగా నిలిచితిని.

“అయ్యా ! శ్రోవలో మీకెచ్చటనైన నొక స్త్రీ యొంటరిగాఁ గన్పడెనా!” అని వారిలో నొకఁడు నన్నడిగెను. ఏమి ప్రశ్న ? నాకాశ్చర్యము జనించెను. అట్టి నడిరేయి యొక స్త్రీ యొంటరిగా నాబాటయందేల యుండును? ఆమె యెవఁతె ? ఆమెను ఏరేమిచేసెనరు ? అను ననుమానములు తెప్పపాటుకాలములో నాకుఁ గలిగెను. ఆతనికంత స్వరము వికృతముగ నుండెను. నేనింకను నాప్రశ్నవైచిత్ర్యమును గూర్చియే యోచించుచుంటిని ‘ఏమి కనుపడలేదా?’ అని మొకటి యాతఁడే మరల నడిగెను. నేను యోచన చాలించి “కనుపట్టలేదు” అని చెప్పితిని. వారొకరిముఖ మొకరు చూచుకొనిరి. ఆచూపులు నాకు సహించలేదు. నేను వారివైపు చూచుట మానలేదు. ఇరువురును దీర్ఘకాయలు. శరీరములు చామనచాయగా నున్నట్లు మొగముల బట్టి చెప్పవచ్చును. ఇద్దరికిని రమారమి ముప్పది వత్సరముల ప్రాయ మున్నట్లు నాకుఁ దోచెను. వారివదనములు బాగుగఁ జూచుటకు నాకవకాశము లేకపోయెను. ఒక్కక్షణకాల మొండోరులఁ జూచుకొని వారొక్కమారుగ నావైపు తిరిగిరి. అయినను పెద్దతలపాగలవలన వారిముఖములు బాగుగఁ నాకుఁ గన్పట్టలేదు. మొదట మాటాడిన పురుషుఁడే మరలఁ బలుకరించెను. “చూచినఁ జెప్పుము. సందేహింపవద్దు. మేమామె కేమపకారిము చేయము” అని యాతఁడనెను. ఆతనివికృతకఠస్వరము వాక్యము లబద్ధము

లని నొక్కి చెప్పుచుండెను. అస్త్రీ వీరికంటఁబడకుండ దేవుని మనసులోఁ బ్రార్థించితిని. వారుభయులును నావంక తీవ్రముగఁ జూచుచుండిరి.

“నాకెట్టిస్త్రీయు నగపడలేదు. సజము” అని నేను స్ఫుటముగఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. వారింకను సంశయము నివారితమైనట్లు కన్పట్టలేదు. మతియొకమారు వారనోయ న్యావలోకనము గావించుకొనిరి. వారినేత్రము లేమి మాటాడుకొనునో కాని వారి పెదవులు మాత్రము లేశమైనను దెరువబడలేదు. “నీమాటలు నమ్మితిమి” అని మొదటి యంతఃజే చెప్పెను. వారు తత్తణమ గిరుక్కున మరల్చి బాట ప్రక్కకేగి పొదలమాటున నిముసములో నదృశ్యమైరి. ఎంత యత్నించి చూచినను వారెటుచనిరో నాకుఁ దెలియవచ్చినది కాదు. ఎంత చిత్రముగా వచ్చిరో యంత చిత్రముగా మాత్రము పోయిరి. నేను మరల నొంటరిగఁ బండువెన్నెలలో బాటమధ్య నిలిచియుంటిని. మరల సడక యారంభించితిని. నామనసు పరిపరివిధములఁ బోవుచుండెను. అబురు షులెవ్వరు? అర్థరాత్రంబున నీరిచేఁ దలుమబడుచున్న యాస్త్రీ యెవ్వతె? ఆమెను వీరేల వెన్నాడుచుండిరి? చూడఁజూడ వారిచర్య మిక్కిలి యనుమానాస్పదముగఁ గోఁచుచున్నది. కాని నేనేమి చేయఁగలను? భగవంతుడా! పాప మా యబల నీ యుచుకింకయల జాగినుండి తప్పింపుమని

నేను మఱియొకసారి సర్వేక్షకుని వేడికొంటిని. నా యడుగులు తిన్నగా సాగుటలేదే, తిరిగి తిరిగి యాయరువురు మనుజుల దీర్ఘ కాయములే నాకన్నులఁ గట్టినట్లగపడఁ దొడఁగెను. యోచించినకొలఁదిని వింత యెక్కువ కాజొచ్చెను. నేను వారంతర్ధానమైనవై పునఁ జూచితిని వారిజాడ లేదు. ఎచటఁ జూచినను నిర్జనము, నడిరాత్రి, పడువెన్నెల. నాభ్రమమూలేక సక్కుముగా నేనట్టి పురుషులఁ జూచితివా? భ్రమ యెట్లు గుఱు? వారిలో నొకని కంఠస్వరమింకను నావీనులలోఁ బ్రతిధ్వనులిచ్చుచుఁ గర్కశముగా వినవచ్చుచున్నట్లుండెను. “ఎచ్చటనైన నొక స్త్రీ ఒంటరిగాఁ గన్పడెనా?” అని యాతఁ డింకను నడుగుచున్నట్లే యుండెను. వారొకరి వదనము నొకరు చూచుకొనుచున్నట్లే నాకు దోచెను. వారు దొంగలా? కావచ్చును, దారిదోచువాండ్రు కారనిమాత్రము నా కూహ జనించెను. కారణము నేను చెప్పజాలను ఇట్లు నేక విధములగు చిత్రాలోచనములో మునిగి యడుగులో నడుగు నై చుచు నేను చనుచున్న సమయమున “టంగుటంగు” మని ధారాపురము కచ్చేరిలోని గంటలు స్ఫుటముగా వినవచ్చెను. నేనుయోచన చాలించి వానిని లెక్కపెట్టితిని. పండ్రెండు సరిగా సర్ధరాత్రమయ్యెను... పైకి జూచితిని. చందమామ నడి నెత్తిపై నుండెను. నానీడ రెండు పాదములమధ్య నిరుపకొని యుండెను. గంటలాగిపోయిన కొలఁది కాలముపఱకు నివి యింకను వినఁబడుచున్నట్లే యుండెను. ఒంటరిగానున్న వేళ

నెట్టి వింత యాలోచనలోఁ బోవుచుండును. అంతట
మోతయొ దాస్త్రీ మృత్యునాదము నాకు వినవచ్చు
చున్నట్లు పొడకట్టును. ఆ యోజనకు నాలోనాకు నవ్వు
వచ్చెను. ఇట్లుఁపొందుచు ధారాపుర శ్మశానభూమి
ఁదాసితినీ.

రుద్రభూమి రాధారీఁ దూర్పుప్రక్కనుండెను. అది
యించుమించుగా బాట నానుకొనియుండెను. మిగిలినవాని
యందుకంటె దీనిలో విశేషమేమన దీని పడమటివాద్దన
ననఁగా బాట తూర్పుననుచున నొక పెద్దజమ్మిచెట్టు కలదు.
అది మిక్కిలి దట్టముగా నెత్తుగాఁ బెరిగి పలు గుబురులు
గలిగి పగలే భయము గొలుపుచుండును. దానిమీఁద బిళా
చములు భూతములు కొలువుదీటి యుండునని వదంతి యుంటుచేఁ
బ్రొద్దుగ్రుంకిన తరువాత నెట్టి ధైర్యస్థుఁడు నానైపుల నొంట
రిగ రాదు చీకటి గుహవలెనున్న వానిప్రక్క నేను బాటలో
నిలిచి యున్నప్పుడు నామన సెటులుండునో నేను వర్ణించినఁ
దీఱును. ఆ ప్రశాంతసిశీధమున శ్మశానముప్రక్క నెట్టి
గుబురు జమ్మిముందు ఒంటరిగ నిలిచియున్నట్లు భావించు
కొనుఁడు. మీ శరీరము పులికించుటలేవా? నాకు దయ్యము
లసిన నమ్మకములేదు. ఎవరై ననట్టివానిని వాచితమభివేష
నప్పుడు నేను పరిహారము చేయుచుండెడి వాఁడను. ఒక్క
దయ్యముతోడనో, భూతముతోడనో కొలఁది కాలము
మాటాడ నిభిలాష గలిగియున్నట్లు నేను నవ్వుచు వారితో
భేషముండెడి వాఁడను. అయిన నిట్టిసమయమున రుద్ర

భూమి చెంత నాజమ్మి చెట్టు ముందు నిలిచినపుడు దయ్య
మలుండగూడదాయను సంశయ మెందువలననో నాకుఁ
గలిగెను. వెంటనే యాజమ్మి చెట్టు పిళ్ళాచముల కొలువు
కూటము కావచ్చునను నమ్మకము పుట్టెను. ఇట్టి వింత
యూహలకు నేను స్వగతముగ నవ్వకొంటిని. అయినను నా
మనసున నట్టి యోదన లుద్భవించుట మానలేదు. అప్రయ
త్నముగ నేనా శమిషృత్తమువైపు చూచితిని. నాగుండెలు
జల్లుమనెను. శరీరము నఖిళిఖపర్యంతము వడకెను. మేన
దత్తముగఁ జెమటలావోసెను. కనులు మిఱుమిట్లు గొలిపెను
నిజమగునా ? దైవమా ! అధవనా కారమేమి ? జమ్మి చెట్టు
నీడలో న్రూను నానుకొని నన్ను దేఱపాఱఁ జూచును
జాట్టు విరియఁబోసికొనిన యొక తెల్లని స్త్రీయూ కారముగ
నిలచియుండెను.

మిత్రులారా ! మీగుండెలు దడవడఁగొట్టుకొనుట
లేదా? మీలోఁ గొందఱు కెవ్వనఁ గేకవై చియింపుడు.
నేనును మీయట్టి మనుష్యమా త్రుడనే. కాని దైర్యము
తూలినప్పుడు తుణములోఁ జిక్క బట్టఁగలను. నిజముచెప్పు
చున్నాను. నేను జడిసికొంటిని. ఆయిరువురు మనుజులఁ
జూచినప్పుడు నాకు దీనిలో సగము భయమైనను కలుగ లేదు.
అది నిజముగ దయ్యమేయైన భయపడిన నాకుఁ జానరతప్పదని
నేనెఱుఁగుదును. కాని సాధారణస్త్రీయైన ? నాకు నిమిష
ములో నొక యనుమానముపుట్టెను. ఆపురుషులడిగినస్త్రీ
యీమే కాగూడదా ? అయిన నిట్టి శాశ్వతముగ్గర, నిట్టి

జమ్మి చెట్టుక్రింద, శిరోజములు విరియబోసికొని నిర్భయముగా నేటికి నిలిచియుండును. ఎట్లు నిలువఁగలుగును ? నా ధైర్య మంతయు సాయముదెచ్చుకొని యాశ్వేతాకృతివంక కేక దృష్టిగఁ జూచితిని.

విస్తారము వర్ణన యశవసరము. ఆవ్యక్తి కుంతలములు పిలునులక్రిందికి ప్రవేశించుచుండెను. అది తెల్లనిచీరె ధరించి యుండెను. స్త్రీయైన మంచిరూపవతి యనుటకు సంసేహము లేదు. వయస్సు ఇరువది సంవత్సరములూ, నింక గొకటి రెండేండ్లకువయో యుండును. శరీరమున నాభరణము లేవియు లేవు. ముఖము గంభీరముగా నుండెను, వీరియన్నిటి కేమిగాని యాచూపు యావాడిచూపెట్టి దృఢమానసము నైన గజగజ వణకింపఁజాలియుండెను. ఆమెకుండి నేరు నాచూపు మరల్పజాలనైతిని. నాదృష్టి యామె యధీనమై పోయెను. పులియెదుటి కుందేబురీతి నేనడుగు కదల్పజాలక యామెనొకేతీరునఁ జూచుచు నట్టే నిలువఁబడియుంటిని.

రెండవ ప్రకరణము

ఆ నిశబ్దము భయంకరముగ నుండెను. రెండు నిమిషములు గడచుచునక నావ్యక్తి నన్నట్లే తీక్షణముగఁ జూచుచుండెను. ఆస్త్రీవదనమున భయచిహ్నము లేవియుఁ గాన

రాకపోవుట నా పుడవులు వెదకన దీ మెకొలకను సందియము నశింపఁ జొచ్చెను. అదియఁగాక వారంతకుముందే యటు వచ్చి యుండవలయును. ఈమె వారి నెట్లు కనుమొలగించెను? ఇట్టి యాహులనుండి యామె చిత్రకంఠస్వరము నన్ను మోగుకొలిపెను.

“వెంకటరావ్ ! నీవు ధీరుడవని స్పష్టమైనది. ఇంక నిన్ను నమ్మగలను” అని గంభీరముగా నన్ను సంబోధించెను.

ఇదేమి చిత్రము! ఈమెకు నాపేరెట్లు తెలియును. నే నామెను జూచి యెఱుగను. నా యాశ్చర్యమునకు మేర లేక పోయెను. నన్ను ధైర్యగుణమునందుఁ బరీక్ష చేసెగాఁబోలు? నన్నామె నమ్మనట. ఏవిషయమునందు? అయ్యా! నన్ను బాల్యమునం దెఱిగినవారికిఁ గూడ గుర్తింప వీలులేనంత నేను మారియున్నానా?” అని ఆమె నిట్టూర్పు నిగిడించెను.

నాకు వింత యినుమడించెను. నేనామెను చిన్నతనము నుండి యెఱుఁగుదునా? కంఠస్వరమైనను వినిన జ్ఞాపకము లేదే? దానికేమి, దుఃఖమువలన నాకారమును గొంతుక నవ్వడియు మార్పునొంది యుండవచ్చును. నాసందేహముల దృఢపఱచు కొనుట కామెవదనము మఱితజాగ్రత్తగఁ బరిశీలించితిని. అది విచార గ్రస్తమై దీనముగ నుండి జాలి గొలుపుచుండెను. ఇప్పుడట గంభీరభావము లేకు. “ఏమి? నన్ను జప్తికిఁ దెచ్చుకొనఁ బ్రయత్నించు చుంటివా?” అని యామె దీనముగా నవ్వచు నడిగెను.

ఆమె నాహృదయమందలి యాలోచన లన్నియుఁ
దెలిసికొనఁ జాలినట్లుండెను, నేనట్లు నమ్మితిని, తుదకు
నాయాశ్చర్య మాపఁజాలక 'అవును, నీవెవరో నాకు జ్ఞాప
కము లేదు, ఏ పేరేమి ? నేను నిన్నెల్లెరుగుదును ?' అని
గూమెను బ్రశ్నలువై చితిని. ఆమె మఱలఁ జిలుసవ్వు
నవ్వెను. దాని యర్థము నామెకుఁ దెలియవచ్చినది కాదు.
ఆమె చర్యలు వాక్యములు చిత్రముగ నుండెను, " నీయభి
ప్రాయమేమి ?" అని నేను మరల నడిగితిని.

ఆమె పెదవులపై ప్రేలుంచి నిశ్శబ్దము సూచించెను.
నేనామె యాజ్ఞకు బద్ధుడనైతిని. దానినిమీఱు శక్తి నాకు
లేకపోయెను. "ఇది తేమకరమైన స్థలముగాదు సాహసుఁడ
వేని, దీనుల రక్షించువాఁడవేని, నా—అది యటుండ నిచ్చి
రమ్ము" అని యామె నన్ను తీవ్రముగాఁజూచి యచటి
నుండి బయలు వెడలెను.

ఆమెను వెంబడింతునా, వలదాయను సంశయ
మొక్కక్షణకాలము నన్ను బాధించెను. నిజముగా నామె
దయ్యమేమో? ఇదివరకు దయ్యములు మనుజుల నిట్లే మోస
గించి యెందో తీసికొనిపోయి చంపివైచినట్లు కథలు గలవు.
ఎందువలననోకాని నా కాభయముమాత్రముపూర్తిగానశించి
పోయెను. ఆమె వాక్యము లట్టి భీతిని నిర్మూలించెను. కాని
గూమెకు నేడేయు సాహాయ్యమేమో కనుగొన నా కొక

పెద్దకోరిక గలిగెను. ఇనుపముక్కవలె నేనామెను వెంటడించితిని.

బాట విడువవలసివచ్చెను. ఆమె పొడలచాటుగ నడువఁ దొడగెను. ఆమెగూఢవర్తనము చూడ నాపురుషులచేఁ దఱుమబడుచున్న దీమెయేయై యుండవచ్చునని మరల నొక భ్రమ నాకుఁ గలిగెను. ఈవిషయమే దీర్ఘముగా నాలోచించుచు. నామె నన్నిట్లెఱుంగునో యని వింతజెందుచు నామె యడుగులలో నడుగులువైచుచు నామెను నిశ్శబ్దముగా ననువర్తించుచుంటిని. మెఱపుతీగవలె నామె మోహనాకారము నాముందు జలించుచుఁ జనుచుండెను. ఆశీరోజు మేఘులు వెన్నెలలో నీలకాంతలవలె నీనుచుండెను. ఆ స్త్రీ సాహసము నన్ను విభ్రాంతి వహింపజేసెను. కొలఁది దూరముపోయి ఆమె హఠాత్తుగా వెనుకకు మరలి యాగెను. నేనునుతక్షణమే నిలిచితిని. ఆమె నన్ను మరలఁ దీవ్రముగ వీక్షించెను. నేను మూకీభావము వహించి యామెను సుందరవదనమాను, నీలోజ్వలనేత్రములను గమనించుచుంటిని.

“ఆపురుషులిద్దరు నన్ను గుఱించి నిన్నేమడిగిరి?” అని యామె మరల వింతగా మాటాడెను.

నాకున్న లేశ మనుమానమును సమసెను. వారు వెదకు మన్న దీమెకొరకే యచట స్పష్టమాయెను. కాని యీధీకురాలు చారినెట్లు తప్పించుకొనెను? నేను వారును

మాటాడుచుండుట యెచ్చటనుండి పట్కించుచుండెను ?

“మేము మాటాడుట నీ వెల్లు చూచితివి ? అప్పు డెచ్చట నుంటి?” నేనామెను మాటుప్రశ్న వైచితిని.

విసుగు సూచించుచు నామె కుడికాలు నేలపై గట్టిగా దట్టెను. “ఆనవసరప్రశ్నలేల? చెప్పరాదా ?” అని తొందరగా నన్ను హెచ్చరించెను.

నేను కొలదిగ వింత గనపరచితిని. ఆమె యేమి తలంచెనో కాని మిక్కిలి మృదువుగ “చెప్పుము” అనెను.

అమృతప్రవాహమువలె జల్లగనున్న యామంజాల స్వరమునిని నేను ప్రైప్రశ్నలకు సిగ్గుచెందితిని. ఆమె నేను రదుగ గూడదని నిశ్చయించుకొంటిని. “శ్రోనినో నక్కడ నె న నొకస్త్రీ నొంటరిగఁ జూచితివా?” అని గ్రుచ్చి యడిగి రసి యా జవ్వనికి సమాధానము చెప్పితిని.

“అంతమాత్రమేనా?”

‘అంతే’

ఆమె వికటముగా నవ్వెను. అంతకు తక్షణముపూర్వము మనోహరముగా దోచిన యామె వదనము వికృతమై పోయెను. ఆమె ముఖము త్రిప్పి మరల నశనానోద్యమము, స్నిగ్ధదర్పణముఁబోలు నామె ముఖమునందలి చిత్రమాంబు లకు వింత చే గుగునే నామెను మరిల ననుగురింపింప.

పోయిపోయి యామెయొక సుందరమగు రహస్యప్రదేశమున నాగెను. అచట నొక పెద్దమూమిడిచెట్టు కలదు. దానిక్రింద బెద్ద నల్లనినీడ వలయా కారముగ నుండెను. మూమిడిమ్రాను నీడమధ్య నోడ స్తంభమువలె దోచుచుండెను. ఈచెట్టునకు జుట్టు మూడువైపుల నీత పొదలల్లిబిల్లిగ నుండెను. ఒక ప్రక్కమాత్రము బయలుగాంచెను. అది దక్షిణదిశ. మేమట్టే ప్రవేశించి చెట్టునీడలోకి వచ్చితిమి. అచ్చట నొక పెద్ద రాతిబండ కానవచ్చెను. ఆసుందరి యాస్థలమునకు జిరపరిచితురాలిరీతి నాబండపై నాసీనయామెను. నేను నాలుగడుగులు వెనకికువైచి వెన్నెలలో జెట్టు నీడకును, బొదలకు నడుమ నొక మంచిచోట గూర్చుంటిని. ఆమె కొలదికాలము పలుకలేదు. ప్రసంగ మారింభించుటకు విధానముతోచక నేను నూరకుంటిని. మొదట నామెయే పలుకరించెను. “నీవు నన్నిప్పటికిని గురుతింప జాలవా?” అని నావైపు నొకేవిధముగఁ జూచుచు నామె నన్నడిగెను.

ప్రత్యుత్తరము సిద్ధముగ నేయుండును. అయినను మిగుడ నొక్కమూరెంతయో జాగ్రత్తగా నామె యీ కారమువంకఁ దిలకించితిని. కాని యట్టి తిరుణి నెచ్చటను జూచి నట్లు నాకు స్పృహకు రాలేదు. ‘గుర్తింప జాలను, నీపేరు చెప్పుము. తెలియునేమో చూచెదను’ అని వచించితిని.

‘పేరు చెప్పినను నాయంకలి మూర్ఖువలన నీవు గుర్తింపలేక పోయినా?’ అని యామె నాదేని వాడిగాఁ జూచుచుండును.

‘యత్నించెనను — చెప్పుము’

అనుందరి నావదనము మ్రొంగురీతిఁ జూచుచు మృదువుగ ‘అయిన వినుము, గాపేరు పద్మలత’ అనెను.

నిర్మలా కాశముచూడి మేఘములు లేకుండ నాముందట పిడుగెల్లుపడెను? నా చెవుల కేమైన మత్తుగలిగెనా లేక నిక్కముగా నామె తనపేరు ‘పద్మలత’ యని వదించెనా? నా శరీరమున నొకవిధమగు నూతన ధమము బయలుదేరెను. ఆమె నిక్కముగా నయ్యమే స్త్రీకాకని నాకు నమ్మకము పుట్టెను. ఎనిమిదేండ్లక్రిందటఁ జరిసిన పద్మలత యెల్లు రజీవయై యుంట సుఖించును? ఉండిన నిన్ని సంవత్సరములవఱకేల ధా గా పుకమురాదు? ఆమె పండ్రెండవయేట హరీబామవంతు జరిసినవకు యామె పితలండ్రియేల వెక్కివెక్కియేప్పును? బాల్యముచూడియు నా గూఱున ప్రాణముగ నున్న పద్మలత నన్నునక్క నింకొకరిని బెట్టి యావదని ప్రతిన పట్టిన నారవ్వరవ్వము — ఇంత కాలము — ఎనిమిది దీర్ఘవత్సరములు — నన్ను విడిచి యెందుందును? వలయుండును — శుద్ధాబధము.

అదవ్వనివాక్యములు నేను లేశమును విశ్వసింప లేదు. పద్మలత యను పేరు చచ్చరించి యామె నా ననుకటిప్రేమ యంతయు జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చి నావంత ద్విగుశతముచేసెను. అంతకుంటే నాయుచ్చారణవలన ఫలము నా కేమియు నగపడలేదు. అయిన నీమె యెవ్వరై? తన పేరు పద్మలతయని యేల

చెప్పకొనును? పద్మలత పోలిక నాకు విస్తారముగఁ—గొలఁది గఁగూడ నీమెచెంత గాన్పించుటలేదు. కంఠస్వరముకూడ నట్లు లేనే లేదు. ఏమి చేయుటకును జెప్పటకును దోచక నేను విభ్రమమొంది యట్లే నిశ్చలముగఁ గూర్చుంటిని.

వెనుకటిసారివలె నామె హృదయస్థితాలోచనల నాముఖమందలి మార్పులంబట్టి కనుగొనెను. విచారముతోఁ గలయూచుచు నామె 'నిజముగానే సంతమాటిపోతినా? ఎనిమిది సంవత్సరముల కఠిన కారాగారము నన్ను నాప్రియుఁడు సహితము గుర్తింపలేకుండఁ జేసివైచెనా?' అని మెల్లగా ననెను. ఆమె కనుగొలకులగుండి బొప్పుములు చెక్కుల మీఁదిగ దొరలి యంకపీఠమునఁ బడఁజొచ్చెను?

ఈమాటలు మాత్ర మత్యద్భుతముగా నుండెను. నా పేరామె కెల్లతెలియును? నన్ను 'ప్రియుఁ' డని యేల చెప్పును. ఈమె నిజముగా నావెనుకటి మోహదేవత పద్మలతయా? అయిన నింత నిండుమూర్ఖా? ఎనిమిది సంవత్సరములు కారాగృహములో—గఠిన కారాగృహములో నీమె నెవకుంచిరి?—అయిన శరీరము చిక్కిలేదు. ఈగోడేమి ఒకదానికొకటి యసందర్భముగ నుండెను. నాకుఁ దిక్కుకా యెను. అప్పటికిని నేనామెచు నమ్మలేదు—నమ్మజాలనైతిని.

'ఇంకను సఁదేహించుచుంటివా? నాపండ్రిండవయేట మాతల్లికి జబ్బుగానుండి మేము ధారాపురమునకిది వైద్యుని

కొఱకు హలీబాను పోవువాఁటి సాయంకాలము మామేడ్పై నే నేప్పుచుండ—నీవు ముద్దాడిన పద్మలతనుగానా నేను? అని యామె యొక మధుర విషయము జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుచుఁ బ్రచండ నిశర్భనము చూపెను.

ఒక్కొక్క దృష్టాంతము వినినకొలఁదిని నాయను మానము కొలఁదిగఁ గొలఁదిగఁ జగ్గిపోవుచుండెను. ఆమెచు గడసారి చూచినవాఁటి సామానయము నాకన్నలఁ గట్టి నట్లుండెను. అయినను నాహృదయమామె పద్మలత కాదని నొక్కి చెప్పుచున్నట్లుండెను.

నేను మరల మాటాడకమునుపీ యామె తన చేతి ప్రేలిచుండి యొక యుంకరముతీసి నాముందుఁ బడవై చెను. నేను దానిని వెన్నెలలోఁ బరీక్షించితిని. నెటనే ముద్దాడితిని. అది నాప్రియరాలి యగుళీయక మచట నిర్వివాదాంశము. నేను దానిని బాగుగా నెఱుఁగుచును.

‘వెంకటరావ్! ఇంక నన్ను తలఁచకుము, లేనిపోని యనుమతములు వద్దు. ఇంకను సంశయమున్న రంగూను నుండి మాపినతండ్రి నాపేర వ్రాయుచు వచ్చినయుత్తరముల కట్ట యిదిగో’ అనుచు నామె యొక చిన్నకట్ట విరిచి నాముందు పడవేసెను. నేను దాని నందికొంటిని, కాని విప్పిచూడలేను. నాకు రవంతకూడ సంశయము లేకుండఁబోయెను. ఉంగర మును, నుత్తరములకట్టయు నామెకుఁ దిరిగి యిచ్చితిని. ‘నా

కొక ననుమానములేదు. రాత్రియగుటచే నిన్నుబాగుగా గుర్తింపజాలనైతిని. నీవుచూపిననిదర్శనము లద్వితీయములు; ఇకనాప్రశ్నలకుఁ బ్రత్యుత్తరములిమ్ము' అని నేను పలికితిని.

ఆ జవ్వని ముఖపద్మము వికసించెను. నాకును సంతసము కలిగెను.

'అడుగుము' అని యామె యనెను.

'ఎనిమిదేండ్లక్రిందట రంగూననుండి తిరిగివచ్చిన మీ పినతండ్రినీవుహలీబాదులో మరణించినట్లేలవదంతిపుట్టించెను?

ఆమెకన్ను లెఱ్ఱబా తెను. ఆనీడలో నవి మెఱయఁజొచ్చెను. 'ఇతఁడు నా నిజమైన పినతండ్రి కాదు. ఎవఁడో మోగుకాదు. టక్కరి—పచ్చిదొంగ!' అని యటచుచు నామె యాకస్మికముగా నాననముపైనుండి పండ్లు పటపట కొఱుకుచు లేచెను.

నాకాశ్చర్యముకలిగెను. ఒక యచ్ఛతము బయలుదేలుచుండెను! ఎనిమిదేండ్లనుండియు ధారాపురములో నున్న పురుషుఁడీమె పినతండ్రికాఁడా? ఈమెకో బిచ్చియెత్తెనా? ఇది యంతయు బూటకమా?

నాకు యోచించుకొనుట కవకాశము లేకపోయెను. ఆతరుణి కెవ్వన కేకవైచి 'వాడే! వాడే! చూగుమా!' అని నావెనుకకుఁ జూపెను. మఱుక్షణములో నొకసొడ లంఘించి యామె పరుగిడఁ జొచ్చెను.

లేచి నేను వెనుకకుఁ దిరిగితిని. అచ్చటఁ దలపాగను పెట్టికొని యిరువురు పురుషులు నిలిచియుండిరి. నేను నోరు మెదల్పకమునుపే వారిలో నొకఁడు చేయినెత్తి బలము కొలఁది నాముఖముపై గ్రుద్దెను. నేను ప్రక్కకు జరిగితిని; కాని దెబ్బ బాగుగఁ గణతపైఁ దగిలెను. నాకుఁ బిచ్చియెత్తి నట్టయెను. కనులు తిరుగజొచ్చెను. అప్రయత్నముగ నాతని నొక గ్రుద్దు గ్రుద్ది యొక క్షణకాలము నిలిచి చూచి తిని. వారు నన్ను గమనించుట లేదు. పొదను దుమికి వారును బరుగెత్తుచుండిరి. దూరమున నా స్త్రీయూ కారము పలాయన మొనర్చుచుండెను. నేను వారి ననుసరింపఁబోయి చెట్టునీడలో తాతిప్రక్క- స్పృహతప్పి పడిపోతిని.

మూడవ ప్రకరణము

నాకుఁ దెలివినచ్చి కన్నులు విచ్చి చూచునప్పటికి జాట్టునుఁ గొరిగ నుండెను. జరిగిన సంగతులు నాకు సుంతయు చుట్ట మొదట జ్ఞాపకమునకురాలేదు. నే నెచట నుంటినో నాకుఁ దెలియకపోయెను. రాజనోలులో మా మామగారి గృహమున నున్నట్లు భావించుకొంటిని. వెంటనే నేను ప్రయాణము బయలుదేరిన విషయము జ్ఞప్తికి వచ్చెను తరువాతఁ గ్రమక్రమముగా నిర్భయ పురుషులగపడుట,

వారిలో సంభావణ జమ్మిచెట్టనీడలో నొక స్త్రీయూకారమును సందర్శించుట, యామో ప్రసంగించుట, పురుషులతో, బోరాటము స్పృహకువచ్చెను. నేను చుట్లుప్రక్కలఁ జూచితిని, పైనఁ దిలకించితిని ఎటుచూచిన గనుచీకటిగ నుండెను. వెన్నెలకొఱకు వెడలితిని, ఆస్త్రీతో నదికూడఁ బలాయనమొనర్చినట్లు నాకుఁ దోచెను.

కొంచెము యత్నము మీఁద లేచి కూర్చుంటిని, కణత మిక్కిలి నొప్పిగా నుండెను; సూదులతోఁ గ్రుచ్చినట్లు పోల్లు పొడుచుచుండెను శిరము చేతులతోఁ బట్టుకొని యాశాధకుఁ దానుకొన యత్నించితిని. కొలఁది సేసటికది స్వల్పముగ నిస్ఫులిం చెను. నే నొక పెద్ద చెట్లనీడలోఁ గూర్చుండియుంటిని, అది చూమిడిచెట్లని తెలిసికొంటిని. “పద్మలత” యని చెప్పుకొనిన యాజవ్వని కూర్చున్నతానిని జేతులతోఁ దడవి దానిరానుకొని సేదదీర్చుకొనుచుఁ బరిసరివిధముల యోజించుకొన దొడఁగితి.

జరిగిన సంగతులన్నియుఁ గలకాదని నిశ్చయమాయెను. అంతదనుక మేఘములచాటుననున్న చంద్రుడు వెలికినచ్చెను. మరలఁ బ్రకృతి నవ్వినట్లాయెను. ప్రొద్దు చూచితి. మూడుగంటలు గావచ్చునని తెలంచితిని. లేని ధారాపుర మేఁగ నెంచితినిగాని, శరీరములోఁ దగు శక్తి రాలేదు. అందుచే నచ్చటఁ గూర్చుండవలసి వచ్చెను. ఊహించుకొనినఁ జిత్రముగఁ గన్పట్టెను. రాజవోలునుండి బయలుదేలు నప్పు డిన్నిసంగతులు జరుగుననియు, రాత్రి

జరుగుచున్నది, రాత్రి మూడుగంటకాలము దొంగరిగ నే
వల్ల కాటెసకననో మామిడి చెట్టునీడలో నిర్బలత చే తాళినాను
కొని కూర్చుండుచనియు నేను కలనైన తలచితివా? కాని
దైవముటన యట్టిది నిముసమునకు రాబోవు సంగతి యెవరు
చెప్పగలరు.

ముచ్చాదుగ నాప్రాణములు కాపాడిన సర్వేశ్వరునికి
హృదయపూర్వక వందనము లాచరించుతిని. తరువాత నాస్త్రీ
సమాచార మేమాయెనో యనువిషయము నన్ను మిక్కిలి
బాధింపజొచ్చెను. వారామెను బట్టుకొని యుండురా? తప్ప
కుండ నా తరుణి వీరిచేతఁ బడి యుండునని నేను నమ్మితిని.
వారామె విరోధులని వారీచర్య చెప్పకయే చెప్పుచుండెను.
కావున నిజముగా నామె పద్మలతయేనా? ఆమెను బట్టుకొన
వచ్చినవారిలో నామె “టక్కరి” పిసతండ్రి యుండెనా?
రెండవ పురుషుని బాగుగ గుర్తింపగలనను ధైర్యమున్నది.
కాని మొదటివానిని నేను సరిగా గమనింప నన కాశియు లేక
పోయెను. ఇప్పుడు విచారించి యేమి ప్రయోజనము?

మరలఁ బద్మలత యపాయము నొనుస్ఫురణకుఁ బెచ్చెను.
ఆమె వాక్యముల యందవిశ్వాసముంచుట తప్పని భావించి
తిని. ఆమె చూపిననిదర్శనముల నొకను సుశయింపవచ్చునా?
ఆమె పడిన బహుకష్టములవలన నామె యాకాఠ కంఠస్వర
ములు మాఱెను. ఆవిషయము నొకప్పుడంత యొచ్చెత్తమున

దోచుటలేదు. నాప్రియురాలు బ్రదికియుండి, నాతో సంభాషించి, నాసాయముకోరెను. ఆసంతోషము తలచుకొనిన నాకు సగము బలమువచ్చినట్లుండెను. నాప్రాణప్రియకొరకై నాప్రాణములఁ ద్యజింప నివ్చయించుకొంటిని.

కాని యామె సురక్షితముగనున్నదా? వారామె నేమి చేసియుండిరో. నామనముల నొకవిధమగునూ దేహముద్భవించెను. "మోసగాఁడు-టక్కరి-పచ్చిదొంగ" అని యామె యరిచినవిషయము నాకు జ్ఞప్తికివచ్చెను. ఆపురుషుల తీరు చూడ వారిట్లు సంబోధింపఁబడుటకుఁ దగినవారని చెప్పవచ్చును. వారితో నెల్లుజ్ఞోక్యము కలుగఁజేసికొనవలయునో నాకుఁ దోచఁలేదు. ఇవన్నియుఁ బక్కలత జేవించియుండినదా? ఆవిషయమై దైవముపై భారమువై చితిసి. కష్టములన్నియు నెట్లో తరించి యాసుందరినిఁజేపట్టిపట్లు నాలో నేను సుఖదినముల భావించుకొంటిని. ఇట్టి యోచనలన్నియు క్షణభంగురములే.

నాయాశలు మిక్కిలి వ్యర్థములనినాకు సావధానముగ దెలియవచ్చెను. ఈచూరు పద్మలతను పాకు విడువరనియు, నామె ప్రాణములు తీయుదురనియు, నొకవేళ బ్రదుకనిచ్చిన నొక నెట్టి కఠిన కారాగృహములోఁ బెట్టుదురో యనియు నామె జాడలు దీయుట యసంభవమనియు నాకుఁ దోచెను. దుఃఖకరములగు నాలోచనలరావద్దనిన పొనునా? సుఖము

లగునవి వచ్చి యట్లె యుండునా? నేనింత కంటె విశేషముగఁ జెప్పఁజాలను. పద్మలత జీవించు ననియొకింత కాలము, వారామెను హత్యచేయుమరని యొకింత కాలము, నట్లయిన వారి నీజన్మలో విమవనని ఘోరశపథములతోఁ బుచ్చితిని. ఏది యెట్లయిన నీచిత్రచర్యకు సంపూర్ణము తెలియు వఱకు నాప్రయత్నములు మాననని దాటరానిప్రతిసఁబట్టితిని.

యోచించి యోచించి నాథకు మల శిరోవేదన మారంభ మాయెను. గృహముచేరి సావధానముగఁ జూడవచ్చు ననియొచి యప్పటి కాలోచన చాలింది లేచి నిలువఁబడితిని. దేహమునకింకను సంపూర్ణశక్తి కలుగ లేదు. మెల్లగా నామామిడి చెట్టుక్రిందనుండి బనులు దేటి, చుట్టుచున్న రాదలలో దక్షిణపు నైపుననున్న మార్గముగుండ నడచి యడుగులు తడఁబడ మరల బాటఁజేరి దానిమధ్య నొంటరిగ నిలువఁబడితిని. అంతకు ముందొకమారు నేనట్లే యొక్కఁడను నిలిచితిని. అప్పటికిని నిప్పటికిని నెంతమార్పుగలదు? ఈవ్యవధానములో నెన్ని సంగతులు జరిగెను? అప్పుడు నేను నిశ్చితగా రాదవోలునుండి యాడుచు బాడుచు బలవంతుఁడనై వచ్చుచుంటిని ఇప్పుడు! అనేక చిత్రములు కన్నులారఁ దిలకించి, శక్తి కోలుపోయి నిర్సహాయుఁడనై బాటనడుమ నిలిచియుంటిని. ఆహా! విధికృతంబు నేమనవచ్చును?

ధారాపురమువఱకు నడువగలుగుదునాయని యనుమానించితిని. నా కాధైర్యము లేకపోయెను. ఊంక నిలిచి

లాభము గానక మెల్లగా నడుగులు వేయుచు బయలు వెడలి
తిని, కొంతమూరమువఱకుఁ బ్రయాణము కష్టతరముగాఁ
దోచెను. కాని పురము గమిపించినకొలఁదిని నామా
యాసము నశింపఁజొచ్చెను. చల్లనిగాలి వీవఁజొచ్చెను ఆశై
త్యోపచారములకుఁ గ్రాగుచున్న వాకణతలు కొంత సుఖము
చెందఁ దొడఁగెను. శ్రమతగ్గినకొలఁది గమనము హెచ్చించి
తిని. కొంచెముసేపటికి మాయూరికి నుత్తరముననున్న
చెఱువు చేరితిని. నిండుచంద్రికయందుదానిపై నిచిన్నియలు
తళతళలాడుచుండెను.

అచట నొక తాతిబుడపైఁ గొంత కాలము విశ్రమించి
తిని. విశాలమగు నాతటాక బలాబులపైనుండి వచ్చుగాలి
నామనసు బడలినను బాపి జోకొట్టెను. చల్లని యానీటితోఁ
గణతలు, ముఖముఁ బలుపూలులు కడిగితిని. ఆయాసము
గతించెను. శరీరములోఁ ద్రాణవచ్చెను. వేడిగానున్నవడ
సము తాపముడిగి శాంతిఁబెను. కండ్లు చల్లపడెను. ఎట్టకే
లకుఁ బూర్తిగానేద చేరితిని. హృదయమున కూటటగలిగెను.
లేచి నడక హెచ్చించి ధారాపురము ప్రవేశించితిని.

మేమున్నగృహము చేరుటకు నడివీధిలోఁ గుండఁబోయి
యుకముల తిరుగవలసియుండెను. కావున నేను వెద్దబోజారు
లోగుండ నడచుచు నిశ్శబ్దముగానున్న బాటకు నిరువై పుల
నున్న మేడలను మిద్దెలను గమనించుచుఁ జరుచుండెని
ఇంతలో నాప్రశాంతసమయధింగిము గాపించుచు గలగల
లాడుచు నొక గుఱ్ఱపుబుడి సుహా వేగమున వచ్చుచుండెను.

నేను కొంచెము తొలగి యావేశ నెవ్వరు ప్రమాణము చేయఁచుడిరాదుని వింత జెంది, బండ్లి నన్ను దాటినతరువాత వెనుకనుండి నానితోఁ జూచితిని. ఎడివీధి తూర్పుపడమరలుగ నుండెను. శకటము తూర్పుదేశ వడిగాఁ బరుగెత్తుచుండెను. కావున బండి వెనుక భాగ మస్తగిరి చేరఁబోవుచున్న చంద్రుని వెన్నెల ప్రసంగి స్పష్టముగఁ గానవచ్చుచుండెను అందొక మనుజుఁడు సరిగాఁ జివర నానీచుండెయుండెను. వెన్నెల యాతనిముఖముపై బడెను. నేనా భీకరవదనమును గుర్తించితిని. చూచినది ఊణముమాత్ర మేయైనను నాదృష్టి యా చామనచాయ మొగమును బాగుగాఁ బరిశీలించెను నిముసములో నాయొడలు జలదరించెను. ఆరాత్రియే నాకు రెండు మారులు గన్పడిన యిర్వురు పురుషులలో నాతఁడు రెండవ యాతడు.

రెండవయాతఁడన నాయభిప్రాయము నాతో మాటాడని పురుషుఁడని వేఱ చెప్పనక్కర లేదు. ఆబండిలోఁ పద్మలత యున్నదని నాకు సంశయము జనించెను. బండియాపి పరీక్ష చేయుటకు వీలులేదు. నాకధికారము లేదు. శకట మప్పుడే నూరుగజములుదాటెను. ఎట్లయిన దానివెంబడించి యది యెచ్చట నాగునో కనుఁగొనవలయునని నాకుఁ జెప్పరాని యుద్రేకము కలిగెను. కాని యదియెట్లు సాధ్యమగును? చెఱ నమఱియొక బండిలేదు. నేను పరుగిడుస్థితిలో

లేను, ఉన్నను నట్లు పరుగెత్తుట భావ్యము కాను, అది
యపాయమునకు మూలమగును అచటనే నిలిచి కొంత
యాలోచించితిని, ఎట్టకేలకొక చక్కనియుపాయము తట్టెను
వెన్నెలలో నాబండి చారల వెంబడి పోవలయునని నిశ్చ
యించుకొంటిని, అంతకంటె గత్యంతరము తోచలేదు.

ఇక నాలసింపక యాశకటచక్రముల గుఱుతు సనుగ
రించి బయలుదేరితిని, అట్లు కొంతదూరముపోయిన తరువాత
బండియొక సందులోనికిఁ దిరిగినట్లు తెలియవచ్చెను, ఆసం
దులోఁ వెన్నెల ప్రసరించుటలేదు, అందువలన బండివాళ్ళు
నాకుఁ గనుపట్టలేదు, మరల నేమిచేయుటకును దెలియక
యటనాగితిని, ఇంతలో మరల గలగలమను మ్రోతపుట్టి
యాబండి తిరిగి వచ్చుచున్నట్లు తెలిపెను, అది పోయిన
చారిని వచ్చుటలేదు, నా వెనుకగా మఱియొక సందులోనుండి
యదిమిక్కిలివేగముగా వచ్చుచుండెను, దానినొక గడ్డము
సాహెబు తోలుచుండెను, నేను వెనుకకుఁదిరిగి బండియాపు
మని కేకవైచితిని కాని యాతడు నామాటలు కేకలు విన
నట్లు నటించుచు శకటము మఱింతవడిగాఁ దోలుచుండెను,
బండి నాదగ్గఱకువచ్చెను, సాహెబాపునట్లులేదు,

“బండి ఆపుము” అని గొంతెత్తి పిలిచితిని,

బండివాఁడు వినిపించుకొనలేదు, మాఱుమాటాడకుండ
శకటమును దోలుకొని పోవుచుండెను, బండినాపు వెఱపు

తోచక యచట నిలిచి శకటమును తేలిపాటఁ జూడఁజొచ్చి
తిని, అదినాకు లాభకారియాయెను. బండిపై 'లై సెన్సు
సంఖ్య 154, అని బల్లపై న స్పష్టముగాఁ గానవచ్చెను. అది
బాగుగా గమనించితిని. నాభయము తీతెను. మనసు శాంతి
చెందెను. తేపు వానిని బిలిపించి సావధానముగ నడుగగల
నను ధైర్యము చెందితిని.

బండి దృష్టిపథముదాటినతరువాత నచటనుండిబయలు
దేటి మాయంటిదారి పట్టితిని. అచ్చటి కది యెంతో
దూరములేదు. నేను పోవుచుండగా నైదు గంటలు కొట్టిరి.
అంత కాలము గడచినందులకును సంతదనుక పద్మలత వారికిఁ
జిక్కకుండినందులకును నింతతో నేను పలువిధముల యోచిం
చుచు మెల్లగా గృహము చేరితిని. అచట మా యమ్మను
లేపితిని. ఆమె నేనట్టి యసమయమున వచ్చుటకుఁ గారణ
మడుగుచునాశ్చర్యముచెందజొచ్చెను. అంతకుముందేయామె
కేమిసమాధానము చెప్పవలయునో సిద్ధముచేసి యుంచితిని.
రాత్రిరాజవోలులో నొక స్నేహితునింటఁ గడపి తెల్లవారు
వేళ మూడుగంటలకు ధారాపురము బయలుదేరినట్లు చెప్పి
తిని. తరువాత గొన్ని కుశలప్రశ్నములైనతరువాతఁ బోయి
శయించితిని. కొంతసేపటిదనుక ననేకయూహలు కలవర
పెట్ట దొడఁగెనుగాని యదిర కాలములోనే గాఢనిద్రచెందితిని.

మఱునాఁడునేను నిద్రలేచునప్పటికిఁ జాలప్రొద్దుకెను.
రమారమి పది గంటలు కావచ్చుచుండెను. నేను శయ్యవీడి

వెలుపలికి బోవనెంచుచు మేజాబల్లపై నొక చీకి జూచితిని,
ఆవ్రాత నేనిదివఱ కెఱుంగమి దానిని వెంటనే విచ్చి యా
శ్చక్యముతో జదివికొంటిని. అదిట్లుండెను,

‘మీరు చాల శ్రమ చెందినారు. వినినంతవఱకు సంత
సింది యూరకుండుడు. ఇంకముందూ బ్రయత్నములు మీకు
మహాపాయకరములు. అనవరత కార్యములలో జోక్యము గలి
గించుకొనవద్దు. ఆమె మీరనుకొను స్త్రీకాదు పిచ్చిది
గ్రహించుకొని ముందు సంగతి చూడడు.’

‘జ. స.’

నా లు గ వ ప్ర క రణ ము

చీటి చిత్రముగనే యుండెను. గాని వ్రాసినవారను
కొనినట్లు నన్నది భయపెట్టి నా యుద్యమమునుండి మరల్చి
జాలదాయెను. “జ. స” అను దస్కత్తు లేక దస్కత్తులు
దొంగవని నాకు దోచెను, అవి నిజమైనవియై యుండవచ్చు
ననియు నట్లు వ్రాసిన పురుషులు ధారాపురములో మాగు
పేరులతో దిగుగు చున్నారనియు, మరొకయూహ పోయెను
ఎట్లయిన నేమి ప్రస్తుతమవి కనుగొనుట దుర్లభమని నాకు
దెలిసెను. ఆమె మీరనుకొనిన స్త్రీకాదు” అను వాక్యము
కేవలము నన్ను మోసపుచ్చుటకు వ్రాసినదని నేను తేణ

ములో గ్రహించితిని. ఆమెమాటలు నేను పాటించకుండునట్లామె పిచ్చిదని వ్రాసిని యొజించితిని. ఆమె పక్కలతయే యనియు నామె నెట్లేని మోసగించి నన్ను పిచ్చివానిని చేయుటకై వారిట్టి పన్నాగము పన్ని వారిని స్పష్టమాయెను. ఆమె వారిచేతఁ జిక్కినది లేనిది బండివాని నడిగి తెలిసికొనవలసి యుండెను.

ఇఁకఁ బను లారంభింపవలసిన సమయము వచ్చినది. మాయమ్మ పురములో నుండకున్న నాకు మిక్కిలి వీలు. అందుచే నామెను రాజవోలు పంపవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. మామేనమామభార్య ప్రసవించినములు వచ్చుటచే మాతల్లిని బంపవలెనని మామామ పుతీయునుతీయుఁ జెప్పెను. ఈమూలముగ మాయమ్మను నాటి సాయంకాలమున బండియంద పోయి పంపివచ్చితిని. నేను ఒంటరిగ నుండుటకు బాగుగా నలవాటుపడివాఁడ నగుటచే నామె నన్ను నిర్భయముగా విడిచివెళ్ళెను. మాతల్లివిషయమైనచింత దీటిపోయెను.

తరువాత మాయుఁటిలోఁ బనిచేయుదాసిని బిలిచి చీటి బల్లమీఁద నుంచిన దెవని యడిగితిని. “నేనే” నని యది బదులు చెప్పెను. ఎవ్వరిచ్చిరో యాసంగతి యంతయుఁ జెప్పుమంటిని. సూర్యోదయమునకుఁ బూర్వమే సుమా రికునదియై దేవస్థానము వచ్చి నేనున్న నేమో పేరనడిగి, నిద్రించుచున్నానని తెలిసిన, యాచీటి యగత్యమున చెప్పి, బల్లపైనుంచునట్లు

చేసి పెడలిపోయెనని దాసి వచించెను. వచ్చినస్త్రీ సుందరి యనియు, బేరుచెప్ప లేదనియు, మేలిముసుగు సగము కప్పు కొనియుండెననియు, బండిలో వచ్చి, బండిలోఁ బోయెననియుఁ జెప్పి దాసి యరిగెను. ఆస్త్రీ యెవ్వతె? ఆయిరువురు పురుషులకు సంబంధించినదని విదితమాయెను. ఆమెసంగతి తరువాత విచారింపవలసి యుండెను.

ప్రప్రథమమున 'నంబకు 154' బండిసాహేబును బిలువబంచి విచారింపవలసి యుండెను. ధారాపురమునందలి పోలీసులను వారియుద్యోగస్తుల నెల్లర నేనెఱుఁగుదును. కావున నొక రక్షకభటునితో బండిసంఖ్యచెప్పి, బండివానిని దక్షగామే పిలిచికొని రమ్మని పంపితిని. ఆతఁ డరగంటలో నొక గడ్డము సాహేబును వెంటబెట్టుకొనివచ్చెను. పోలీసు పెడలిపోయెను. బండివాఁడు వంగి సలాముచేసి నిలువఁబడెను. ఆతనికి నలువదియేండ్లుండును—పొట్టివాఁడు. కండ్లెఱ్ఱగా ప్రకాశించుచుండెను.

నేను వానివైపు తిరిగి 'లై సెచ్చు నెం 154' బండి నీదేనా? అని గంభీరముగా నడిగితిని.

“చిత్తము” అని యాతఁడు సవినయముగాఁ బ్రత్యుత్తరిమిచ్చెను.

‘రాత్రి నీవు తోలుకొనిపోయిన యిరువురు పురుషులను స్త్రీని ఎక్కడ దిందితివి?’ అని వెనుకముందాలోచింప వీలులే నట్లడిగి వాని మొగము పరీక్షించు చూటిని. ఆకస్మి

కముగా నడుగఁబడిన యీప్రశ్న కారనివదన మొకింత వెల్లఁబఱచెను. ఆతఁడు తడఁబడుచు 'ఏమనుష్యులు మహారాజ్!'" అని విస్మయము సూచించెను.

నేను వాని నేకదృష్టిగఁ జూచుచుఁ నాకుఁ దెలియును. అబద్ధమాడకు ఝూట్ మత్ బోలో" అని నిర్లక్ష్యముగా నంటిని.

ఆతఁడింకను సంశయించు చున్నట్లగపడెను.

"నీవు బండి తోలుకొనివెళ్ళుట, తిరిగివచ్చుట నేను చూచితిని. నేను నిన్నొకచోట నిలిచి కేకలువైచితిని. నీవు విననట్లు నటించుచు బండి విసురుగాఁ దోలుకొని వెళ్ళితిని. నేను నంబరు చూచితిని. తెలిసినదా?" అని గుర్తులు చెప్పితిని.

ఆతఁడేమియు మాటాడ లేదు. ఏమియు నెఱుగనిచూచి వలె నన్నారక చూచుచుండెను.

బెకరింపులకుఁగాని లొంగఁడని తెలిసికొంటిని.

"అచ్చా! నీ పేరేమి?" అని భీకరముగా నడిగి పుస్తకము వెన్సిలు తీసికొని.

"నా పేరు జాఫర్ అహమ్మదు" అని చెప్పి మూతఁడు నాచర్యల గమనించుచు నిరకేమియుఁ బలుక లేదు.

ఆతనిపేరు, బండిసంఖ్య పుస్తకములో వ్రాసి ముసలి కిని. "నీవు నాకుఁ దెప్పడలఁచుకొనలేదు, కావున నెమ్మము.

నే నెవరినో తెలియునా? నీకు 'సమనులు' వచ్చును. పొమ్ము. అలేకు మస్సలాం—జావ్" అని కోపముగాఁ బలికితిని.

జాఫరహమ్మదు కొంచెము చీకాకుపడెను. "నాపేరెదుకు రాపించారండి నేనేచేశాను వూది మారాజ్?" అని వణకుచు నాతండడిగెను.

"నీవు బండిలోఁ దీసికొని పోయినవారి సంగతి నీకుఁ దెలిసినంతవఱకుఁ జెప్పితివేని నీమీద 'రిపోర్టు' చేయను. లేకపోతే కపడ్డార్!"

ఈ మాటలతరువాత నాతనికిఁ దప్పించుకొన వెఱపుతోఁచలేదు. అతఁడువిధేయుఁడై సలాముకొట్టి చెప్తానండి— ఈపితలాటకము నాకెందుకు? వాళ్ళు తమసంగతి చెప్పవద్దని లంచమిచ్చారు. అందువల్ల సందేహం కలిగింది" అనెను.

నేను మెత్తపడినట్లుగ పడలేదు "ప్రాద్దున లేచిన మీ బండివాళ్ళు మోపాలీసువారితో బని. మమ్మల్ని డశాయిించ జూచెదవా?" అని జరిగిన విషయము పూసగుచ్చి నట్లు చెప్పుమంటిని.

అతఁడు తనకు దెలిసినదంతయుఁ జెప్పెను. ఆతనివాక్యములఁ బర్యవసానము నామిత్రులకుఁ జెప్పుచున్నాను రాత్రి నాలుగుగంటలకాలము దొళిపురుషుడు బండ్లదొడ్డినగ్గరకు వచ్చి బండికానలేనని పలికెను. జాఫరహమ్మదు మేలుకొని యుంటచే బండికట్టెను. అపుడుషుస జాఫరహమ్మదుతో

“నూ స్త్రీ ఒక తె మూర్ఖురంగము వలన నిచ్చటికి రెండు మైళ్ళదూరమున మూర్ఖపోయినది. అక్కడ మావాడున్నాడు, ఆమెను ఊరులోనికిఁ దీసికొనిరావలయును” అని చెప్పెను. బండివాడును బురుషుడును వెళ్ళిరి. ఊరికిఁ బడమట నొక తాటితోపువ్వుగ్గర మూర్ఖపోయిన స్త్రీయు నింకొక మనుష్యుడు నుండిరి. వారామెను బండిలోఁబెట్టి ధారాపురములోనికిఁ దీసికొని వచ్చిరి. ఆపురుషులొక చోట దిగి యాస్త్రీని దించిరి. వారిలోఁ గొంచెము చిన్నివాడామెను భుజములపై మోసెను. పెద్దవాడు జాఫరహమ్మ దడిగినంత బాడుగ యిచ్చి పైన గొక యర్ధరూపాయి లంచమొసఁగి త్రోవలో నెనరు పిలిచిన నాగకుండ సరిగా దొడ్డివద్దగఁకుఁ దోలుకు పొమ్మని చెప్పెను. జాఫరహమ్మదట్లే చేసెను. నేను కేకలు వేయుట వినియు నాతఁడు బండి రూపలేదు. ఇంతకంటె నేమియు నెఱుఁగనని బండివాడు చెప్పెను.

అద్యంతము జాగ్రత్తగా విని “వారు దిగిన దేవీధిలో— ఎవరియింటిముందు?” అని యాతని నడిగితిని.

“కస్సావీధిలో దిగిరి. కాని దిగినయింటిలోనికి వారు పోలేదు. ఆస్త్రీ నెత్తుకొని నడిచిపోయిరి. నేను బండి తిప్పుకొని వచ్చితిని”

నేను క్షణకాలము యోచించి “ఆ స్త్రీ నిజముగా మూర్ఖురంగము నున్నదా? లేక చనిపోయినదా?” అని యప్రయత్నముగా వానిని బ్రశ్నించితిని.

జాఫరహమ్మదు విస్మయమును భయమును బొందెను. తడఁబడుచు నాతఁడు “ఎందుకు చచ్చిపోతుంది? మూర్ఛపోయి ఉంటుందండి” అని చెప్పెను.

ఒక యర్ధరూక నిచ్చి “మరలఁ బిలిచినప్పుడు వచ్చి సరిగా మాటాడుము” అని చెప్పితిని. ధనములో నున్న మహిమవేఱి వర్ణించుట నవసరము. శిరము నేలదాక నలా ముగొట్టి జాఫరహమ్మదు తొఱుపాటుతో నిష్క్రమించెను.

ఆతడు వెడలిపోయిన తరువాత నామనసులోఁ బిచ్చి పిచ్చి యూహలు వొడమెను. పద్మలతనుఁ దఱిమితఱిమి యెట్టకేలకుఁ బట్టుకొని కొట్టి ప్రాణములు తీసిరని నమ్మితిని. ఆమె మూర్ఛపోయిన దనుమాట నాకు నచ్చలేదు. రెండు క్రూర వ్యాఘ్రములచేఁ దఱుమఁబడు లేడివలె నాసుందరి యీహంతకుల పాలాయెనని నిశ్చయించుకొంటిని. పెంటనే పోలీసులను దీసికొనివెళ్ళి పద్మలత పినతండ్రియగు వల్లభరావు గారి యిల్లు సోదాచేయించవలెనని తలచితిని. కాని వారామె నాయుంటిలోనుంచరని నేనే సమాధానము చెప్పికొంటిని. పోనిమ్ము జాఫరహమ్మదు సాయముచే నాపురుషుల నధికారము వారికేఁ బట్టించునున నేను వారిని గుర్తింపవచ్చును గాని, రాత్రి తనప్రయాణీకులు వీరేయనిబండివాడు నిరూపించుట యెట్లు?—అదిపొసఁగదు. ఇంకను బాగుగ నిదర్శనములు దొఱకువఱకును బలవంతముగ నేనూరకుండవలసినదె. అంత కంటె నేమిచేయవలెను? వేఱుపాయములేదు. హంతకులను

ప్రస్తుతము సంతసింపనిమ్ము. వారిదినము రాకమానదు. ఈలోపుగ నేను తొండరపడి చేయునదిలేదు. వీధులవెంటను వల్లభరావుగారి యింటిముందును దిరుగుచుందును. ఆ యిద్దరిలో నెవడైనఁ గనఁబడిన గుర్తించగలను. ఏమి సంకతులు జరుగునో చూడవలసియున్నది. అని భావించితిని.

ప్రయత్నములు నాఁడే యారంభించితిని. సాయంకాలము నాలుగుగంటలవేళ వల్లభరావుగారి మేడయున్న 'కస్సా' వీధిఁ బ్రవేశించితిని. నాకు ముందుఁ గొడ్డిదూరమున నాపెద్ద మేడ సుందరముగాఁ గానవచ్చెను. వెనుకఁ బద్మలత యందుఁ దలిదండ్రులతో నివసించియుండెను. నేనప్పుడక్కడకు నిత్యము చనుచుండెడివాడను. ఇప్పుడెన్నియో మార్పులు జరిగెను. ఆ మేడ వల్లభరావుగారిక్రింద నుండెను. "అయిన నీతఁడు నిజముగాఁ బద్మలత పినతండ్రికాఁడా? ఆమె నిన్న రాత్రి చెప్పినమాటలు నిజమేనా?—లేనిచో నాసుందరిని వీరేల తఱిమి పట్టుకొందురు?" అని నేననుకొంటిని.

తప్పక పోలీసులను దీసికొనివెళ్ళి మాయిల్లు పరీక్ష చేసినఁ బద్మలతయో యామె శవమో చిక్కునని మరల యోజనపోయెను. అయిన వారే యంత తెలివితక్కువవారా? వారిని గ్రిందటిరాత్రి నేను చూచియుండినవారు నన్ను చూచి యుండరా? చూచిననుట నిశ్చయము లేకపోయిన జాఫర హమ్మదునకు లంచమిచ్చి యెవ్వరాపమన్న నాపక తోలు నిపొమ్మని యేల వచింతురు? నేను బుడి తిరిగిపోవుట

చూచి బండివానిని బ్రశ్నలువేయుదునని వారికిఁ దెలియును. అదియుఁగొక వారు వల్లభరావుగారి యింటిముందు దిగవల్లు బండివాఁడు చెప్పెను. అదినటకే యాలోచించి యుంచి వారామేశవము నెచ్చటికో చేరవేసియుందును. పద్మలత చనిపోవుట నిశ్చయమైన నామె మృత్యువునకు వారు నాకు సమాధానము చెప్పకుండబోరని—పోనీయనని శపథ మూని తిని, 'పగ' యనునది నా హృదయమున రగులఁజొచ్చెను.

ఇట్లాలోచించుచుఁ బోవుచు నొక తములపాకుల యంగడియందొక పురుషుని జూచితిని, ఆముఖము ! వేయి ముఖములయందు గుఱుతింపఁగలను. క్రిందటిరాత్రి కథానా యకులలో నాతఁడు రెండవయాతఁడు !

బాగుగాఁ జూచితిని. ఆతనికి త్రింశద్వర్షములుండును. పొడగరి, బలిష్ఠఁడు. ముఖము గంభీరముగను భీకరముగను నుండెను. కఱకుమీసములు గలవు. కన్నులు జ్యోతులవలెఁ బ్రకాశించుచుండెను. ఎడమకణతపై నరకానిమేరఁ బుట్టు మచ్చయుండెను. అది నాకు మిగుల సహాయకారియని నాకుఁ దెలియుటచే దానిని బాగుగా గమనించితిని. మనుష్యునితీరు, చూపు హతకుఁడని స్పష్టముగఁ జాటుచుండెను.

తములపాకులు తీసికొని యాతఁడు వెనుకకుఁ దిరిగి చూడకుండఁ దిన్నగా రైలుస్టేషనునకుఁ బోయెను. ఆలోచనలఁ గాలము వ్యర్థమొనర్చక నేనాతని విసురుగా వేంబడించి

తిని, సరిగా రైలువచ్చు వేళయామెను. ఆతఁడు రాయపుర
మునకు టిక్కెట్టు తీసికొనెను. లోపలికిఁ బోయెను. నేనును
బోధిని రైలు వచ్చెను. ఆతఁడొక పెట్టెలో నెక్కెను.
నేను దానిముందు నిలిచితిని. కొలఁది సేపటికి రైలు కదిలెను.
పోవుచు బోవుచు నన్ను చూచి యాపురుషుఁడు వికట
ముగాఁ బక్కన నవ్వెను.

ఆనవ్వు నాజన్మలో మఱవఁజాలను. అది విశాచ
హాసము వలె భయంకరముగ నుండెను !

ఐదవ ప్రకరణము

వారము దినములు గడిచిపోయెను. ఈ లోపుగ విశే
షములేవియు జరుగ లేదు. రాజవోలులో మామేనమామ
భార్య యింకను బ్రహ్మచర్య లేదని తెలియవచ్చెను. కాబట్టి
మాయమ్మయింకను గొన్ని దినములవఱకుఁ దిరిగివచ్చువీలు
లేదు. ఇది నాకు మిక్కిలి సహాయకారియనుట నిస్సందేహము
నేను చిక్కులఁ బడవలసినప్పుడు, ఒక్కొక్క మారాకస్మిక
కముగా గృహమువిడిచి కొన్ని దినము లుండుట సభవింప
వచ్చును భోజనమునకు వేళకు రాకపోవుట; యొక్కొక్కసమ
యమున నింటియొద్ద నిద్రించుకుండుట నాకు పరమావసర
మైన విషయమేక నా !

ఈ కాలమందు నేను పురములో నాపురుషులజాడలు
తీయుటకై ప్రయత్నములు చేయుట మానలేదు. ప్రతివీధి
సంచరించుచుంటిని. ప్రతి మనుజుని జాగ్రత్తగా గమనించు
చుంటిని. ముఖ్యముగాఁ బద్మలతగారి మేడమునకుఁ దిరుగాడు
చుంటిని. దానిలో నెవ్వరు మనుజులున్నట్లే నాకుఁ దోచ
లేదు. ఇప్పుడామేడ పద్మలత పితంబ్రడియగు వల్లభరావుగారి
యధీనమునం దుండెనని చెప్పితినిగా? ధారాపురములోఁ
బ్రతిపాడునట్లే నమ్ముచుండిరి. నాకుఁ గన్పట్టినస్త్రీ యాతఁడు
వల్లభరావు కాఁడనియు నొక మోసకాఁడనియు నొక్కి-
చెప్పెను. ఆపురుషులచర్యలవలన నేడును దానిని నమ్మితిని.
కాని సత్యాసత్యములు మాత్రము భగవంతుని కెరుక.

పద్మలతజాడగాని, మామురికివచ్చి దానిచేతికి జీడి
యిచ్చిపోయిన యిరువదిగైదు దోడ్ల స్త్రీకాడగాని నాకు చెలింప
రాలేదు. ఆస్త్రీ యెవ్వరైయు ననరాదుని మరల బాగుగ
నాలోచించితిని. ప్రస్తుతము వల్లభరావు ని చెప్పకొనుచున్న
యాతనికి భార్యయున్నట్లు తలచుచున్నాను. బహుశః ఆమెయే
యైయుండివలెను. భార్యాభర్తలు పగలు చుకొరులఁజూడకు
అన్నగాదు వదెన, వదెనకూతురువదల విని యిభావితముము
వలన వల్లభరావుగాదు. భార్యయు మిత్రులుగూడ, జూచుట
జూసివై చిరసిపాడుక. అంతమారముపోనేల? వల్లభరావు
ధారాపురమునకు గొర్తపాడు. అన్న జీవించి యున్నంత
కాల మాతఁడు పలానముగాఁ బర దేశంబున మోసర్చుచు,

భాత్యమరణకారముగ భారాపురము తిరిగివచ్చి భాత్య
త్వము గనుక మేడ నశ్శీనమొనర్చుకొనెను. అతనికిఁ బురిలో
స్నేహితులులేరు. అతఁడు స్నేహముచే సుకొనలేదు ఆయన
భార్యయునట్లే స్నేహితురాండ్రు లేకయుండెను.

మఱి రామపురం వెళ్ళిన పురుషుఁడెవఁడు ? అతనికిని
వల్లభరావునని చెప్పుకొనుచున్న యాతనికిని నేమి సంబం
ధము ? బుద్ధిహీనులందఱు కేమియు గన్పట్టదాయెను.
ఇద్దరు ప్రాణస్నేహితులై యుండవలెను. అనఁగా నుభయు
లును తోడుదొంగలని ; నాయభిప్రాయము. వీరు జనులమోస
గించి పద్మలతకును, నామెపీఠంక్రికిని జెండనలసిన కెద్దరూ
స్థిని సుఖముగా ననుభవించుచుండిరి. నాకుఁ బార్థమినాడు
జన్మిచెట్టుదగ్గఱఁ గన్పడిన స్త్రీ పద్మలతయే యైన (ఆవిషయ
మింకిను సంశయించుట యెట్లు ? ఆమె హలీబామగోఁ జని
పోయినట్లు పుట్టినవకంతి యీమోసగాండ్ర కృత్యమనట
విదిశకు) — నామె వాక్యములు నమ్మకగివైన నీపురుషు
లద్భుతమైన మోసముచేసి యొకరికిఁ జెందు నాస్థిని వారిపేరు
పెట్టుకొని దొరలవలెఁ దానునుభవించుచున్నారనుట నిర్ధారి
తము. ఈదొంగల నేమిచేసినఁజెల్లదు ?

పద్మలతజాడ లేకముచు దెలియరా లేదు. ఆమెగుఱించి
నాయాశలు లేకఁజొచ్చెను ఎనిమిదిసంవత్సరములనుండియు
నీభువిపై లేదనుకొనుచున్న ప్రియురాలకస్మాత్తుగ నజీవయై

కనుపడి, తనకు జరిగిన మోగుముచెప్పి, మరల నాదినముననే శ్మశ్శులపాలై ప్రాణములు కోల్పోయెనని తలంచు కొనినప్పుడు నాగుండియ లవియకుండుట యెట్లు? నేను బగదీర్చుకొనఁ బ్రతిన. పూనకుంటయెట్లు? పద్మలత జీవించియున్న నాజీవిత కాల మంతయు వెదకియైన నామెజాడ దీయయత్నింతును. ఆమె ప్రాణము లీహంతకుల పాలయిన విషయము నిశ్చయముగాఁ దెలిసిన నాకంతమున జీవమున్నంతవఱకు వీరిని బ్రాణము లతో విడువను. సర్వేశ్వరుఁ డాసుంవరి. తేను మరయుగాక

ఎడమకణతపైఁ బెద్ద పుట్టుమచ్చయున్న పురుషుఁడు రాయపుర మేలచనెనో యెంతయూహించినను నాకుఁ దెలియ వచ్చినదికాదు. అతని దాపురమే నేమో? ఏవిషయమైనను బాగుగా దెలియుటకై యాతఁడరిగిననాటినుండియు నేను రాయపురమునుండి రైళ్ళువచ్చువేళలకు సరిగా స్టేషనుచెంత నుండుచువచ్చితిని. పగలు పదిగంట కొకటియుల, నేడుగంటల కొకటియు, రాత్రినాలుగు గంటలకొకటియు, మూడు బండ్లవరుసలు రాయపురమునుండి ధారాపురము వచ్చుచుండెడివి. ఈమూడువేళల నేను స్టేషనుదగ్గఱఁ దప్పకుండ నుండితిని. కాని యీవారము దినములనుండియు నాతఁడు దిరిగి వచ్చినట్లు జాడలేదు. అతఁడు రాయపురముననో, లేక సమీపమున నేయూరియందో నివసించునని నేను నిశ్చయించుకొంటిని. అతఁడువచ్చుట సంభవింపదనుకొంటిని. పోవునాఁ

డాతఁడు నన్నిన వికటహాసమునందు నాకట్టి భావమే
తోఁచెను, అయినను నేను స్తేషనునకేగుట మానలేదు.

వారముదినములు గడచిపోయెనని చెప్పితినిగదా?
మరల నాదివారమువచ్చెను. క్రిందటి యాదివారమున నేను
ధారాపురముబాటపై మామిడిచెట్టుక్రింద మూర్ఛిల్లియున్న
వేళకే యీదినమున స్తేషనునొద్ద నొక బల్లపై నాసీచుండనై
యావలించుచు, రైలురాక కెదురుచూచుచుంటిని ఆకాశ
మున మేఘములు క్రమ్ముకొని యుండెను. నామనసువలెనే
స్తేషను చీకటిగాను, సౌఖ్యహీనముగాఁ గన్పట్టెను. ఎచ్చట
నోయొక దీపముమాత్రము వెలుగుచుండెను. నేనేమో
యోజించుకొనుచుండఁగనే దీపములు వెలిగింపఁబడెను. నాకు
ధైర్యమువచ్చెను. ఒకదినమున నాహృదయమునందలి
గాఢాంధకారముకూడ నట్లేనశించి విషయములెల్లను దేట
తెల్లమగునని నేను భావించుకొంటిని. మఱి పది నిమిషము
లలోఁ పెద్దప్రమాతతో భూకంపమొనరించుచు బండి వచ్చెను
నేనులేచి టక్కట్లు దీసికొనుస్థలమున నొక దీపస్థంభము క్రీసీ
డలో గోడనానుకొని నిలిచి క్రమక్రమముగ వెలికేగు
ప్రయాణీకులముఖములు జాగ్రత్తగఁ బరీక్షించుచుంటిని. కాని
యాతఁడు వచ్చునను ధైర్యమునాశ లేదు. అయిదు నిమిష
ములలో జనులెల్లరు నిష్క్రమించిరి. ఆతఁడు కనుపడలేదు.
నేననుకొనిన సంగతియే కాబట్టి నాకుఁ జిత్రమగలేదు. నేను

నిలిచియున్న స్థలము విడువ నెంచుచుంటిని. ఇంతలో నింకొక ప్రయాణీకుఁడు టిక్కెట్టునిచ్చి వెలుపలి కేగెను. దీపము వెలుతురు ముందట నా కాముఖము విస్పష్టముగఁ గన్పట్టెను. ఎడమకణతపై బుట్టుమచ్చగల యాపురుషుని నిముసములో గుర్తించితిని;

క్షణములో నాకెచ్చటలేని శక్తి వచ్చెను. నాప్రయత్నములు ఫలించెను. అతఁడు తిరిగిరా నేవచ్చెను. కాబట్టి యాతఁడు రాయపురవాస్తవ్యుఁడు కాఁడు. నే నాలోచనలఁ జాలించి నా స్నేహితుఁడగు టిక్కెట్టుక లెక్టరును డాసి యాచి వర టిక్కెట్టుచూపుచుని యడిగితిని. అతఁడు దానిని నాకిచ్చెను. దీపముముందు దానిని గాగుగాఁ బరిశీలించితిని. దానిపైన “చికునూరునుగి ధారాపురమునకు” అని స్పష్టముగ వ్రాసియుండెను. ఇదేమి చిత్రము ! ఆపురుషుఁడు రాయపురముపోయి. మూడు స్త్రీషును లివ్వఁజేసిన చికునూరు తిరిగి వచ్చి యచ్చటనుండి ధారాపురమువచ్చెనా ? చూడఁజూడ నన్ను మోసగించుటకై మొదటి దినమున రాయపురము టిక్కెట్టు దీసికొనెనని తలఁచితిని. అతఁడు చికునూరులోనే దిగియుండును, టిక్కెట్టు నా స్నేహితునికి దిరిగి యిచ్చి నేను వెలుపలి కేగితిని.

నాహృదయముందుఁ బ్రతీకారభావము జ్వలగనుండుచుండెను. పద్మబలెకు—నాయాటవప్రాణమున కే దుర్మార్గులు చేసిన మహాపాపకారము నను నిలుపున దహించుచుండెను.

ఆమె ప్రేమప్రవాహమునఁబడి, యాపదలెంచక, నిద్రాహారములెంచక, వాహిని యిష్టమువచ్చినట్లు కొట్టుకొని పోవుచుంటిని.

ఆరవ ప్రకరణము

నల్లనిపూత పూసినట్లున్న గూఠాగమునందుఁ గారుమేఘములు మదపుటేనుఁగులరీతి విచ్చలవిడి సంచారములు నల్పుచు ప్రచండ క్షీణకారము లొనర్చుచుండెను. వాఘువునొసరుగ వీనఁదొడఁగెను. దృష్టి భేరింపఁజాలని గాఢాంధకారము జగమును గప్పివైచెను. మిన్న మన్నేకమై పోయెను. దూరమున మెఱపులు తళుక్కునుని మెఱసి తుణములో మహత మోరాళియంగు లీనమై పోవుచుండెను. భూమి దద్దొల్లునల్లులుములు భీషణావములతో గర్జించుచుండెను. ఆ నల్లని ముప్పులలోఁ దెల్లని విద్యుల్లశ మృశ్యుడవతావికటహాసము వలెనుండెను. ప్రకృతి చెలరేగెను. పెద్దగాలివాన వచ్చుచున్నట్లు తోచెను.

ప్రయాణీకులు బహుశక్తిగఁచుకొని తగ్గరతగ్గరగానెక్కి యాపెనుచీఁగి టిగో నస్పృశ్యమైపోవుచుండిరి, శకటములు గల గలలాడుచు నెచటికో దొరలి పోవుచుండెను. మెఱుగుదు

పురుగులవలెఁ గొన్నిదీపము లానలుపులో మినుకుమినుకు
 లాడుచుఁ గొలఁదికాలమగపడి యంతర్ధాన మగుచుండెను.
 బండిమనుష్యులకేకలు, హెచ్చరికలు, ఈలలు కొంతసేపు
 వినఁబడి, క్రమక్రమముగఁ దగ్గి, యంతలో మేఘగర్జనల
 మయమై పోవుచుండెను, ఆసమయమున గంటలువినవచ్చెను
 సన్నని ఈలమ్రోగెను, ఒక్కకూతవైచి రైలాబండి బయలు
 దేఱెను, ఆ మహాంధకారమున నొక పెద్దదీపములపంక్తివలె
 నదికనుపట్టెను, “ఇంజన్” పై వెలుగునఁ గాన్పించుఘామ
 ముతో గబగబమను మ్రోతతో బండి నిముషములో
 దృష్టిపథము దాటిపోయెను.

నేను స్టేషను పలికేరుడెంచి దృష్టిసారించి చూచితిని,
 ఎటుచూచినను గాదుచీకటి, నా కేమియు గనుపట్టలేదు, బళ్ళ
 న్నియు వెడల్పాయిన తెరువాలఁ జకచక నడచుచు బాట
 వెంట నొంటరిగా బయలుదేరితిని, నాకుఁ గాన్పించునంత
 మేరయును దారి నిర్మానుష్యముగా నుండెను, కణతపై
 మచ్చగలయాపురుషుఁడాయంధకారమున నెటుపోవుచుండెనో
 నాకుఁ దెలియవచ్చినదికాదు, ఆనాటికాతని ననుసరించుట
 యసంభవమని తలఁచి తిన్నగా మాయొంటికి వెడలుదమను
 కొంటిని, అంతకంటె జేయునదేమియు నాకుఁ గన్పడలేదు.

కొంతదూరమునడచితిని, మార్గమందు నరసంచారము
 లేనట్లుండెను, ఏదేనియోజించుచుఁబోవుచున్న నాకకస్మాత్తుగ

మాటలు వినవచ్చెను. అగి, చెవులు నిక్కించి వింటిని. ఎవరో యిట్లనుచుండిరి.

“కాయా ? పండా?”

దానికొక కంఠస్వరమిట్లు సమాధాన మొసఁగుచుండెను.

“పండు, పండు, ముమ్మాటికిని పండు.”

వెంటనే వికృతహాసము వినవచ్చెను. దానికి మఱి యొక బొబ్బనవ్వు బదులు వినఁబడెను. మాటాడునది నును జాలా ? విశాచములా ?

మొదటఁ బ్రశ్నవైచిన కంఠస్వరము నేను తృటికాల ములో గుర్తిడితిని. ఆపండువెన్నెలనాఁటిరాత్రి ధారాపురము బాటపై నన్ను పలుకరించిన గొంతుకానా యది ?

రెండవ స్వర మెన్నడును వినినట్లులేదు. కాని యా బొబ్బనవ్వు నేగొకమాఱు ట్టేషనుదగ్గర వినియుంటిని. ఎడమ కణతపైని బుట్టుమచ్చగల పురుషుఁడే దానికిఁ గర్త. రెండు భూతములును మరలఁ గలిసికొనెను. మంచినమయమున తగుచోట వారి వికారకంఠస్వరము లులుములను ధిక్కరించు చుండెను.

మిక్కిలి ప్రయత్నించి చీకటిలో ముందునకుఁ జూచితిని. నాకుఁ గొలఁది దూరమున రెండున్నతాకారములు విసురుగా నడచిపోవుచుండెను. నేనును చప్పుడుచేయకుండ వారిని వెంబడించుచు నేమైనా మాటాడుదురేమోయని జాగ్రత్తగా

వినుచుంటిని. నాదృష్టియంతయు నాపురుషులపై మంటచే నులుములమ్రోతలును, గాలిశబ్దమును, మెఱపుల తళతళలను నేను గమనించుటలేదు. అట్లు కొంతదూరము నడచితిమి. వారేమియు మాటాడుకొనలేదు. ఆకస్మికముగా మరల మాటలు వినవచ్చెను.

“వినోదమందిరమునందు సావధానముగ మాటలాడుకొందము”

రెండవ పురుషుడు—చిరుచూరునుండి తిరిగి వచ్చినవాడు మాటాడెను. లేదువారి నిశ్శబ్దము. వారు వడిగా బోవుచుండిరి. నేను నడిగా వెంబడించుచుంటిని. మాకు మధ్యగా గారుచీకటితెర.

వినోదమందిర మనునది పద్మలతగారిమేడపేరని చెప్పమరచితిని. వారిమాటలబట్టి వారలచ్చటికే బోవుచుండిరని విశదమాయెను. నాకావినయము వినినప్పటినుండియు సంతోషము కలిగెను. వినోదమందిరము బాగుగా నెఱిగినవాడనగుటచే వారినచట కనుసరించి యెట్లేని వారిప్రసంగము వినినచ్చయించితిని. అది యాపదకు మూలమని నాకు దెలియకపోలేదు. కాని పద్మలతకొఱకై—నా ప్రాణమునకై—తెగువ చేయనెంచితిని. ఆమె యొకను జీవించి యున్నదిలేనిదివారి సంభాషణవలనఁ దెలియుననియెఱుఁగుదును. ఏదియో యొక సంగతి రూఢిగాఁ దెలిసిన నామెను రక్షించుటోలేక యీశాతకుల శిక్షించుటో సలుపవలసియుండెను. ఎంతయూపద కలిగిన

కలుగనిమ్ము. వానిగుహకే యీ సింహముల ననువర్తింపక
తప్పదు.

మఱి పనునైదు నిముసములలో వినోద మందిరమును
సమీపించితిమి. ఇంకను వర్షము కాలేకు. ప్రతి క్షణమును
వచ్చునట్లే యుండెను. ఆపురుషులు తలుపువట్టిరి. నేనుకొలది
దూరమున నాగితిని. ఎవ్వరో కవాటము తెరిచిరి. వారు
లోనికిఁ జనిరి. మరలఁ దూపుగడియ వేయఁబడెను నేను
తక్షణమే కవాటము సమీపించి చెవియొగ్గి వింటిని. వారు
మేడమెట్లక్కుచు. నవ్వుచు నేమోసంభాషించుకొనుచుండిరి.
మాటలు తిన్నగా నాకు వినరాలేదు. నేనిచట విస్తారము
కాలము నిలువలేదు. తలుపువీకి తోటగోడయొద్ద కరిగితిని.

మేడలోనికి నాకొక మార్గము తెలియును. పూర్వము
నేనిచ్చటికి వచ్చుచు బోవుచున్నప్పు డాదారి కనిపెట్టితిని.
ఆదారియొక్క చోటనే కష్టము. అది గడచిన మిగిలిన
దంతయు సులభము. నేను యోచించుటకు నిలువక యొక
చోట నెగిరి తోట ప్రహరీగోడ పైభాగము పట్టుకొని
కొంచెము యత్నించి పైకెక్కితిని. గోడమూలకుగఁ గొలఁది
దూరము నడచి యొకచోటఁ జెచ్చునాయమున నిశ్శబ్దముగ
లోపలికి దుమికితిని. ఆలసించక వెంటనే యుత్తరముగా
ప్రహరీగోడలో ద్వారమునొద్దకు బోతిని. వినోదమందిర
మంతయుఁ దోటకు నుత్తరముననుండెను. అక్కడకుఁ
బోయి చూడగాఁ దోటతలుపు వైచియుండెను.

నేను దీనికి సిద్ధపడియే యుంటిని, వెనుకఁ బలుమారు
చేసినట్లు తృప్తిలో, తలుపుమీఁదుగ మరల గోడపైకెక్కి
దొడ్డిలోనికి మెల్లగా దిగితిని. అది విశాలమగుదొడ్డి. మేడ
నానుకొనిఁజూర్చుగా దానిలో నొక స్నానగృహముండెను,
దానికి నుత్తరముగా సమీపముగా బానియుండెను. అటు
పైవుననే స్నానగృహము గోడలో గజమున్నరయెత్తున
నడుగున్నర చదరముగ గమ్మలులేని కిటికీయుండెను. బావి
గోడమీది కెక్కి నేరకంతలోగుండఁ గట్టముతో లోనికి
దిగితిని. ఇంతనఱకంత కట్టములేదు. ఆ స్నానము కొట్టులో
నుండి మేడలోనికిఁ బోవు తలుపు సాధారణముగా దెఱవబడి
యుండెడిది. ఇప్పుడునట్లే యుండునా?—నేను చేయుప్రయ
త్నపు ఫల్యవసాన మంతయు నాద్వారము తెఱచియుండు
టయం దాధారమై యుండెను.

ఆగదిలో మిక్కిలి చీకటిగా నుండెను. కట్టెలు,
కాగులు కానికి తగులకుండ ద్రోవ తడువుకొనుచు జాగ్ర
త్తుగా గవాటమును సమీపించి తటతటలాడుచున్న హృదయ
ముతో దానిని నెట్టితిని—అది తెఱచియుండెను.

అహ! అదృష్టము ఇక ముందాటంకము లేదని నాకుదెలి
యును. సంతసమున నుప్పొంగుచు లోనికిబోయి యగులు మేడ
బ్రవేశించితిని. సరిగా నాసమయన నేములుముల ధమధమా
రావములతో బోయిన బ్రచండ వర్షపా రంభమాయెను. ఈవిష

యము కూడ నాకు సహాయకారి యాయెను. ఒక వేళ దారిలో నా కేమైన దగిలి శబ్దము కలిగినను నది లోని వారికి వినబడదు. తలుపులు తెరచుటకు మానుటకు కూడ భయపడవలసిన యవసరములేదు. నేనొక ద్వారముతరువాత నొక ద్వారముగడచి “హాలు”లో బ్రవేశించితిని. అచ్చట నాగలేదు. గృహముయొక్క మార్గము లన్నియు సంపూర్ణముగా నెత్తినవాడనగుటచే క్షణకాలములో మేడమెట్ల ద్వార, నిశ్శబ్దముగ బైకెక్కితిని.

పైన జేరినతరువాత జట్టుప్రక్కల గలయ జూచితిని. రెండు గదుల నవ్వల నొకదానియందు వెలుగురు కాననచ్చుచుండెను. ఆపురుషులచ్చట నున్నారని గ్రహించి మెల్లగా నచట కేగియుంటిని. ఏదో వారు సంభాషించుచున్నట్లు తెలియవచ్చెనుగాని వానమోతవలన విషయ మేమియో వినరా లేదు అచట నిలుచుట అసాయకర మగుటయెకాక నాకు వారిప్రసంగము నాలకించుటకు లాభ కారిగాదు. కావున ననుమానించక యాపురుషులగది నానుకొని పడమటివైపుననున్న గదిచేరి యాతలుపు నిశ్శబ్దముగ దెఱచితిని. అది వచ్చెను. సంకోచింపక లోన బ్రవేశించి మరల మెల్లగా దలుపు మూసితిని, చుట్టునుజూచి వారున్నగదికిని నేనున్నగదికిని సడమ నొక కవాటముండుట గమనించి దానికి జెవియొగ్గి నిలిచి వినదొడగితిని.

ఊహించుకొనుడు సాహసించి శత్రుగృహము జొచ్చి దారికొక గదియు మూరమున జీకటిగదిలో నిలిచి వారి గృహస్వ

ముల వినుచుంటిని. నాయునికి హరికి తెలిసిన నాప్రాణములపై నాన వదలుకొనవలసినదే. వదలుకొనియే నిలిచియుంటిని.

మొట్టమొదట గొలచి కాలముననుక నాకేమియు విన రాలేదు. వెలుపల వర్షము పెద్దమోతతో నెల్లశబ్దముల దడయందు లీనము చేసికొనుచుండెను. ఉన్నట్లుండి యక స్ఫూర్తుగ ధామ్మని పెద్దపిశుగుపడిన మోత వినవచ్చెను. అధ్వనికి వినోదమందిర మంతయు గంపించెను. అది చల్లారి న నిమగ్నమునకు లోననుండి మాటలు వినవచ్చెను. నేను శ్రద్ధగా నాలించు చుంటిని.

“ఏమి? పేరు శేషులా? శేషులా? ఆయింటి ప్రక్క మేడలో నున్నదాని చెల్లెలా? తెలివిగలదె?” అని వల్లభ రావని ధారాపురమునందు న్యనహరింప బడుచున్న యాత డనుచుండెను. అసగా బొర్లమినాడు నాతో సంభాషించిన యాతడిని చెప్పనక్కరలేదు.

“అవును! ఈ విషయ మొకందులకు మంచిదాయెను” అని యాతని చెలికాడు (ఎడమకణతపై బుట్టుమచ్చకల వాడు) ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఇరువురును వికటముగా నవ్విరి. ఆనవ్వు పర్వపుజోద శబ్దమునందు లయమై పోయెను.

ఇంతలో నేమో మోతపుట్టెను. ఎవ్వరో తలుపు దఢాలున దెఱచి బ్రవేశించునట్లు శబ్దముకలిగెను. ఈశ్వనికి

హేతువేమని నేనాశ్చర్యము జెనుచుండ విగ్ధరగా స్త్రీకంఠ స్వరమున నిట్లు వినవచ్చెను.

“అయ్యో ! అయ్యో ! మేడక్రిందికి బెద్దత్రాచు పాము వచ్చియున్నది. రండు, రండు—త్వరగా”

దిపము తీసికొనినట్లును, వారు మువ్వురు గదివిడిచి నట్లును నూహించితిని ఆచూకాడినది వల్లభరావుభార్యయని తలచితిని. కాని సరిగా నీసమయముననే యీ గోలయేమిటి?

ఇట్లు యోచించుచుండగా నేనున్న గదితలుపు దభా లున దెఱవబడియెను. ఒక్కమారుగ వెలుగు గదిలోనికి బ్రవహించి నాకన్నుల మిఱుమిట్లు కొలిపెను. నా యెదుట నిరువ్వురు దీర్ఘకాయులగు పురుషులును, వారిప్రక్క దివ్య పట్టుకొని యొక స్త్రీయు గంభీరముగా నిలువబడిరి.

గృహములోనికి వచ్చిన త్రాచుపామును నేనేయని గ్రహించి నిర్ఘాంతపడితిని.

ఏడవ ప్రకరణము

భయంకరముగా నాయెదుట నిలిచినవారి మువ్వురి యీ కారము లిప్పటికిని నా కండ్లయెదుట మెడలుచునేయున్నవి నేను వారి నీజన్మలో మఱవజాలను. గృహయజమానుడగు నల్లభరావు త్రింశద్వర్షప్రాయుడని చెప్పియుంటిని. వెలుగునం

డాతని ముఖము స్పష్టముగాఁ జూచినప్పు డింకొక పదియేం
డైక్కువ యుండవచ్చునని తోచెను. బెద్ద కఱకుమీసములు.
ఎఱ్ఱసికండ్లు—తీవ్రమగు చూడ్కులు—గంభీర భావము. ఆరిఁడు
మిక్కిలి బలాధ్యుఁడు. తీరుఁజూడఁజూతకుఁడని పడసమున
ప్రాసియుండెను.

ఆతని సహకారికి నిఱచుమించుగ సదే యీడుండెను
వల్లభరావుకంటెఁ గొంచెము పొడుగు తక్కువ—(నిశ్చయ
ముగాఁ గాదని తెలియువఱకు నింటి యజమానుని వల్లభ
రావని పిలువ నిశ్చయించుకొంటిని) వెనుక చెప్పినట్లే
రెండవవానికి నెడమ కణతపైఁ బెద్ద పుట్టమచ్చగలదు.
మిగిలినవిషయములందు ముఖము, తీరు, బలము తన స్నేహి
తునందు వలెనేయుండెను.

ఆస్త్రి కిరునదియైదేండ్ల వయస్సుగడెను. సుందరి
మంచి శరీరశ్చాయ గలది. ఏవిషయమునందును వల్లభరావు
నకుఁ దగినట్లుండెను, వారముదినములక్రిందట నాకుఁ జేటి
దాసీచూలమున నిచ్చినది, యామెయేయైయుండునని గ్రహిం
చితిని. అట్టి భయంకరతరుణమున వారి యాకారభావములు
గమనించుటకు నాకు మనసెట్లు వచ్చునని మీలోఁ గొంద
రాశ్చర్యము చెందవచ్చును. కాని యాపదయనిన నాకు
లక్ష్యములేదు. అదియుఁగాక వారి యాకృతులు గమనిం
చుట నాకు ముఖ్యమైయుండెను. వారిని స్పష్టముగాఁ జూచుట
కదియే ప్రథమము. మఱియు, వ్రాయుట కింత తడవు

పట్టెనుకాని, చూచుటకు యొక్కక్షణములో నాయెను. తరువాత క్షణములో నాయసాయస్థితి యోజించితిని. వారికి లొంగనా? వారు బలిష్ఠులు—పోరి లాభములేకు వివ్రముడనై వారిశక్తిమైన? వారునన్ను విడువరు; వింతకై పోలీసుల కప్ప గించిన నప్పగింపవచ్చును. వారితో బోరాడ నిశ్చయించు కొంటిని. ఎట్లయిన వారిని గడచిన ముందుతోని నాశం దెలియును, తప్పించుకొనఁగలను. ముహూర్తమాత్రములో నాకు చిత్రాలోచనదట్టెను. ఒక్కమాత్రముగ నాస్త్రిచేతిలోని దివ్యే నార్చిన ? ఇఁకఁ జెప్పవలసినదే లేదు.

ఈ యాలోచనలు భంగమాయెను. 'పిచ్చిప్రయత్నములు చేయకుము. నీవు మమ్మునుండి తప్పించుకొనలేవు.' అని వల్లభరావు గంభీరముగాఁ బలికెను. ఆతని నేత్రములు బ్రకాశించుచుండెను.

'ఈతని నారక్షకభటుల కప్పగించి చోరీశీరముక్రింద, అనుచున్న రెండవ యాతని వాక్యములకు నేడ్డమువచ్చితిని.

'నేను చోరుడనుగానని ధారాపురమున కెల్లఁ దెలియును. మీకుట్టి చోరులను బట్టువాడన నిదర్శనము చూపఁబోవు చున్నాను—'

'ధీరాలాపములే' అనుచు గృహాయజమానుఁడు నొక్కగా నన్వేషించెను. నేరాశిని చూడఁగ మును సరిక గొనలేదు.

‘నన్నారక్షకభటుల కప్పగించుట నాశ్రేయస్సునకే మూలము, విచారణజరుగును, జరిగినసంగతులన్నియుఁ జెప్పుదును. దొంగవలె నేను దొంగలయింటిలోనికి బ్రవేశించుటకు హేతువులు చెప్పుదురు. వినోదమందిరములు సోదాచూచి పద్మలతనో, రూమేశవమునో—’

నేనక స్కాత్తుగ నాగితిని, వారొకరి మొగ మొకరు తీక్షణముగఁ జూచుకొనుచుండిరి. నామాటలకు మనసుల జంకుచుండిరని తలఁచి నేను బెదిరింపులు మరల నాగంభించితిని.

‘మీరు వ్రాసిన చీటిగలదు ఈ స్త్రీ దానినిచ్చినట్లు నాదాసి సాక్ష్యముగలదు. మీరు పద్మలతను జూపి తీసికొని వచ్చినట్లు బండివాఁడు జాఫరహమ్మను సాక్ష్యముగలఁడు—’

వారు నామాటలు వినినట్లు నేను తెలిసికొంటిని. నన్నేమి చేయవలయునో వారు నేత్రములతో సంభాషించుకొనుచుండిరి. నేత్రావధానమునందు గట్టివాగని వారిచర్యల వలన గ్రహింపవలసియుండెను. నన్న చంపుదురేమోయని తలంచి పాటిపోవుటకు నే నే ధీరయత్న మొనర్పనెంచి యిట్లుంటిని.

‘ప్రాణములుండ మీరు నన్ను పట్టుకొనఁజాలరు. చూడుడు, మొకట్రావెల్లు తప్పించుకొనునో!’

అనుచు అకస్మాత్తుగ నాస్త్రీవైపు లంఘించితిని. ఆమెధయపడి చేతినున్న దివ్వెడై కెత్తెను. ప్రయత్నము నిష్ఫల మాయెను.

మఱియొక్క తుణములోనే నిరువురు బలాధ్యులకుఁ జిక్కిరిసి, వారు నన్ను కొట్టలేదు; తిట్టలేదు. వారిలో నొకడొక యెర్రనిబుడ్డితీసి నాముక్కునొద్ద నుంచెను. నాకు మత్తు వచ్చెను. గది తిరిగెను. మనుష్యుల పిశాములవలె గన్నట్టిరి. దీవె ప్రచండజ్వాలవలె దోచెను. వాదములక్రింద నగాఢము శానుపించెను.

నేను స్పృహతప్పి క్రింద బడితిని.

నాకు మరలఁ దెలివినచ్చి మానునప్పటికి జాగుగాఁ దెల్లవాటి యుండెను. నేనొకమాదిరి చీకటిగదియందొక మంచముపై బరుండియుంటిని. పైన నున్న కిటికి తెల్లగాఁ గానవచ్చుటచే బిలువవచ్చెనని తెలిసికొంటిని, నేను వినోద మందిరము బ్రవేశించి, యంశలివారల రహస్యసంభాషణ వినఁబోయి వారిచే బట్టువడినట్లు జ్ఞాపకమువచ్చెను. వారు నాకేదో మత్తుద్రావణియు వాసనచూపిరనియు నేను స్పృహ తప్పి మేడపైన పడిపోయితినియు స్ఫురగాకు వచ్చెను. అప్పుడు రాత్రి యైదుగంటలవేళ - నర్దుము జోరునఁ గురియు చుండెను. ఇప్పుడు నేనెచట నుంటిని? ఈ చీకటి యేమి?

నేను మంచముపై లేచి కూర్చుంటిని. నాచుట్టుప్రక్కల గనుచీకటిగనుండెను. గదిచిన్నది. నాముగదు పెద్దదిలుపుండెను. అది వెలుపల బాధింపఁబడియుండెనని వేఱ చెప్ప నక్కఱలేదు. మంచముప్రక్క నొక చిన్న కొయ్యబల్ల

యుండెను. అంతకంటె నాకేమియుఁ గన్నట్టలేదు. నావైపుల నెత్తయినగోడలుమాత్ర మస్ఫుటముగాఁ గానవచ్చుచుండెను.

నేనొక చెఱసాలయందున్నట్లు దెలిసికొనితిని. అది యొక నేలకొట్టు. వినోదముందిరమునకు నేను నచ్చుచుఁ బోవుచున్నప్పుడు నేలకొట్టు చూడలేను. వానితోడ నాకేమివసరము? ఒక సమయమున నాప్రియురాలి యీటనే నే బందీనై యుందునని నేను కలనైన ననుకొని లేను. కాని కాలవైచిత్ర్య మట్టిది. ఇట్టి రహస్యపథములందు మనమిదియల్పహములు బ్రవేశించినప్పుడు చిక్కకుండ నున్న మర్యాదశక్తును గాని నావలె బట్టవడిన యనేకసంఖ్యములకును సనుమానములకును పాలుగావలసినప్పుడు అయిన నేనధైర్యముచేడలేను. రహస్యముగాఁ గనోదముందిరము చేరినవాడను. దురదృష్టమువలననందలివారికిఁ జిక్కిప్పుడురాగలకష్టములకోర్కె సంసిద్ధుడనై యుండవలసినదే అయిన వారు నన్నిచట నుంచుటలో నుద్దేశమేమి? వారి రహస్యములు నాకుఁ దెలిసెనను నూహతోఁ జంప నొచ్చిననాకార్యము నేనుమూర్ఖులొ నున్నప్పుడే జరిగియుండెడిది. అది వారి యభిప్రాయముకాదు. మాటమాటకు నిండుప్రణామ తీయుట యన్ని నొట్టికిటికివాని కైనఁ జేతులు వచ్చునా? మఱి నన్నీ నేలకొట్టులో నుంచుటయేల? నేనుయోజించితిని. నాకుఁ దెలియవచ్చినదికాదు. త్వరలోనే తెలియునని తలచి యోపిక వహించితిని.

ఇంతలోఁ దలుపు తెఱచిన శబ్దమాయెను. ముందునకుఁ జూచితిని. నాకట్టెదుటనున్న కవాటపుఱ్ఱెక్కలు లోనికిఁ దెఱచుకొనెను. ఒక మనుష్యాకారము ప్రవేశించి తలుపు మూసి దానినానుకొని నిలువఁబడి, మంచముపై గూరుచున్న నన్ను తీవ్రముగా, జూడజొచ్చెను. ఆయున్నతాకారము, ఆచీకటిలో నాపత్రికిఁ గనుపడిన యముని దిగ్భాగ్యశివలె నుండెను. నేను రాణములో గుర్తించితిని. నాయెదుట నిలుచున్న యాతఁడు గృహయజమానుఁడని తెలిసికొని యాతనితోఁ దగురీతిఁ బ్రసంగింప సంసిద్ధుఁడనైతిని.

“ఇతరులవిషయములలో జోక్యము కలిగించుకొని యిట్టి నీచస్థితికిఁ బాలైతిని. మావ్యవహారములు నీకెదులకు” అని యాతఁ డెగతాళిగా మాటాడెను.

“ఎట్టి నీచస్థితులకై నను పాలయి చోరులను, హంతకులను పట్టుట మా విధానము—నేను దానిని నిర్వర్తించుచున్నాను” అని నేను సగర్వముగాను నిష్లక్ష్యముగాను పలికితిని.

ఈ సమాదానమున కాలఁడు పండ్లు పటపట గొట్టెను. సహజముగ రిక్తవర్ణముగనున్న యాలిసలోచనము లిప్పుడు మఱింతి ప్రకాశించుచుండెను.

“ఇచ్చట చోరులెవ్వర?” అని యాతఁడు సగర్వముగా ధిక్కారముతో నెఱచెను.

“వల్లభ రావుగారికి రావలసినయ్యాస్తే, యాతనిఁ జంపి, మారు పేరుతో ననుభవించుచున్నవారు చోరులు” అని నేను నిర్భయముగాఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. “పద్మలతను జంపిన వారు హంతకులు!”

ఈమాటలకాతఁడు మండిపడునని యూహించితిని. కాని యట్లు కాలేదు. ఆతఁడు విచిత్రమందహాసము చేసెను. “ఆమె యొక పిచ్చిది. నీవొక పిచ్చివాడవు. ఆమె పద్మలత కాదని నమ్మవు చిన్నప్పటినుండియు నెఱుఁగుదువుకా? — అయిన నామె నీప్రియకాదని తెలిసికొనలేకపోతివా? దొంగలనుపట్టు తెలివి దీనిలో లేకపోయేనేమి?” అని యాతఁడు పరిహాసము చేసెను.

“ఆమె పద్మలత కాకపోయిన మతెవ్వరు? దొంగ రము, జాబులు నామెకెట్లు లభించెను? నన్నెఱుఁగును?” అని నేనడిగితిని.

ఆతఁడు మరల నవ్వెను. “అవి క్రమక్రమముగాఁ దెలియును. నీవిప్పుడు మాయధీనమందున్నావు. నిన్నూరక విడిచెదను పొమ్ము. కాని పోవుటముందిఁక మావిషయములో నెట్టి జోక్యమును గలిగించుకొననని దాటరాని యొట్టు పెట్టుకొనవలయును.” అని యాతఁడెను.

ఈసంగతి యసంభవమని నేను చెప్పవలయునా? నా కంతమున జీవములుండఁ బద్మలత విషయమై ప్రయత్నములు

మాననని వెనుక మీఱరాని ప్రతిజ్ఞపట్టితిని. అందువలన నా విషయ మాతనితోఁ జెప్పి యిట్లంటిని. ఇప్పుడు నీవు చెప్పినట్లే చేసిన వెనుక శపథము తప్పుదును. అది తెప్పినవాఁడను లెక్క లేకుండ నిదియుఁ దప్పెదను. కావున నీవు చెప్పినది కుదురదు,

“మరల బాగుగా నాలోచించుకొనుము. లేకున్న నీకగ్గ మనుభవింపుము” అని యాతఁడు తలుపు దఢాలున వైచి తృటికాలములో నిష్క్రమించెను.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము

గృహాయజమానుఁడు క్రోధమనస్కుఁడై నిష్క్రమించిన తరువాత నొకనిముసకాలముండి మరల యోజించుకొనఁ జొచ్చితిని. అతని నిబంధనలకు నేనొప్పుకొనలేదు. ఇత నన్నాతఁడేమిచేయును? ఊరక విడుచునా? విడువఁడు నేనా తనికిఁ బరమశ్రేష్ఠుననుట యాతఁడెఱుఁగడా? ఎట్లయిన నన్ను కడ తేర్చి యర్పించునా? వారిలో నొకనినైనఁ జంపి కాని నేను చావను, నిజముగా నాస్త్రి పద్మలత గాక పిచ్చిది యేయైన, నిజముగానాతఁడు వల్లభరావేయైన నింతగోల యెందులకు? నన్ను నిబంధనలచేఁ గట్టివేయుట కేల బ్రయ త్నించును? సంగతి చూడవారివిషయము లన్నియు సరిగాలేవు. నాపద్మలత మరణవ్యవహారములో నేదో వింతయున్నది.

గృహధికారి చరిత్రమునందేవో చిత్రమున్నది. అది సాధిం
గజ్జిగిగతులు తెలిసికొననినాజన్మయేల? ఒకవేళ—ఈ స్త్రీ
పద్మలత కాకపోయినను—సజముగా నాప్రాణేశ్వరి జీవించి
యన్నదేమో—!

బలమున నీతరాక మునిగిపోవుచున్న యాడగుగడ్డి
పరికినైన నేలఁ గట్టిగా పట్టుకొనును? నాకు మొదటినుండియు
నున్న యాశ నశించలేదు. అప్పు శొక్కపట్ట మీదనుంటిని,
వీరిచేజక్కిన సుందరపద్మలతయైన నురే—లేనిచో నిజమైనపద్మ
లత యేమాయెను? ఆమె యంగరముఁ గాగితములు నీమె
కెల్లు వచ్చెను? ఈమెకు నాచరిత్ర యెల్లు తెలియును? తాను
పద్మలతనని చెప్పుకొనటలో నీమెయ్యదేశమేమి? నిజమైన
పల్లభ రావేమాయెను? ఆతనిపేర ధారాపురమున వినోద
మందిరము నందున్న యీతఁ డెవఁడు? ఈచిత్రచిత్ర యంత
యు నీకు? ఈవిషయము లాద్వందము, తెలిసికొనువఱకు నేను
యత్నములు మానవలదనుకొంటిని. ఈప్రశ్నజ్ఞపట్టట సుల
భమేకాని, దీనిని నెఱవేర్చుట మిక్కిలి కష్టము. అయినను
నేనైదైర్వము గొందలేదు. సాధనమైనఁ బనులు సమకూరు
ననుట నిర్వవాదాశయని నే నెఱుగుచును.

అయిన నీచెఱలో నిట్లే యాలోచనలఁ గలము
ఫచ్చుచుఁ గూడచున్న పీఠేశ్వడో బలవంతముగా నన్ను
తొడమట్టింపవచ్చును. నేనసహాయుఁ డను—వారు మిక్కిలి

బ్రాహ్మలు. నేనేమి చేయగలుగుదును? అందువలన శ్రీశుమే
యెంత తొందరగా వీలై ననుంత తొందరగా దప్పించుకొనఁ
జూడనలెను. ఆపని సామాన్యము కాదు. ఆమాటయమకొని
యూరకుండరాదు. ఓణము పొల్లుపోనీక ప్రయత్నమారంభి
చుట మంచిదని తలంచితిని. ఈయూహతో మంచముపై
నుండి లేచి దిగి నాలుగుమూలల వెదకితిని. అందేమియులేదు.
గోడలపై నొక్కమేకై నానున్నట్లు కన్పట్టలేదు. నాకెగురుగ
వాకిలి, నాక దక్షిణమున నాలుగు గజములదైర్ఘ్యమున నూడు
కమ్ములును, చక్కపు బర్ధగజమువై శాల్యమునిగల యొక
గవాక్షమును నుండెను. గదిలో నేలపై నిటిక రాళ్ళు పలుపఁ
బడియుండెను. అందొక మంచము, కొయ్యబల్లయుఁ దప్ప
నింకేమియు లేవు ఎత్తయిన గోడలు—కనుచీకటిలోట్లు—
తప్పించుకొను నెఱవేడి? మరిలఁ దలపుతేఱచికొని యధికారి
ప్రవేశించెను. అంత త్వరలో నాతఁడు తిరిగి వచ్చునని నే
ననుకొనలేదు. తిరిగి యేపనిమీఁద వచ్చెనో యని యాతని
వైపు చూచుచుఁ గూర్చుంటిని.

“వెలుపలికి రమ్మ. కాలక్రమ్యంబులు తీర్చుకొనఁము.
వాటిపోనని మాత్రము మాట యిమ్ము” అని యాతఁడ నెను.

“నామాటయందు నీకు నమ్మక మెట్లు?” అని నేనంటిని.

“నాకు నమ్మకముకలదు. నీవు పలాయనముచేసినను
భయములేదు. నీగుణము మాత్రము తెలిసికొనిన వారమగు
దును.” అని యాతఁడు నిర్లక్ష్యముగాఁ బలికెను.

శ్రీ వేదవేదాంతమునందు

శ్రీ వేదవేదాంతమునందు (వృద్ధాజిహ్వా)

“అనినమాట తప్పను—ఆనిషయమై మీకనుమాన మక్కరలేదు” అని నేను సమాధానముచెప్పి యాతనివెంట బయలుదేరితిని.

మేముభయమును మేడివిడిచి తోటలో నొక మూల నున్న దొడ్డిలోని కేగితిమి. అందు బయలు గృహముండెను. అచ్చటఁ గాలకృత్యముల నిర్వర్తించుకొని యాతనివెంట తిరిగివచ్చితిని. మరల గదిలో నన్నుంచి అచ్చటఁ గొన్ని ఫలములు రొట్టెను, నీరు పెట్టి యాతఁడు కవాటము బంధించి నిష్క్రమించెను.

మేము నాయుశ్యమగుటచే నిరభ్యంతరముగ వాని నారగించి సేవదీరితిమి. ఇట్టి ఖైదెంతకాలము?

పవలంతయు నిట్లే కడచెను. ఆహారజలంబులుండనిచ్చి పోవుటకంటె యదమానిగాని, మతెవ్వరుగాని నాకెట్టి శాంతి భంగమును గలిగింపలేదు. గృహముంతయు నిశ్శబ్దముగనుండెను. ఆదినమున నాకు రెడనపురుషుడుగాని, స్త్రీగాని యగపడలేదు. ఇట్టిగా వారున్నట్లు నడచియైన లేదు. కొంత భాగము సిదురించియుఁ గొంత యోజించియుఁ గొంత తోఁచక యూపించియుఁ బగలతయు నెట్లొ పుచ్చితిని. అది నాకొక యుగమువలె నుండెను. మొదటి దినముననే యిట్లయిన, నింకముందెన్ని దినములుండవలసివచ్చెనో?—కానున్నది కాకమానదని వేదాంత మార్గ మవలంబించితిని.

ప్రాద్దుగ్రుంకెను. నాగది చీకటిపడెను, అందొంటరిగ నేను కూర్చుండి యుంటిని. నాకు దోచలేదు. మంచముపై బయంటిని. కనులు మూసికొని యుబుసుపోక విలవిలలాడఁ జొచ్చితిని.

గదిలో జీకటిహెచ్చెను. వెలుపల నెల్లుండునో కాని యందు మాత్రము గాఢాధకారముగ నుండెను. కనులు తెరిచినపుడెల్ల నావిషయము చూచి మరల వాని మూసికొనఁ జొచ్చితిని. ఎచటనో పాడుపడిన బావియడుగున రాత్రివేళనున్నట్లుండెను. ఒక దీపమైచను నిచ్చెనరా ?

గృహములో నెట్టి సవ్యడియులేదు. ఎవరై ననున్నారా? లేక దిక్కులేక యీదిలో నిల్లు—

అకస్మాత్తుగ నాకొక మూలుగు వివరించెను. నేను శ్రద్ధగావింటిని. మరల నొక మూరట్టి స్వరమే నినచచ్చెను. నాశరీరమున రోమములు నిక్కపొడిచెను. నిమనములో నేదో ఘోరకృత్యము జరుగుచున్నదని తలచితిని.

‘నన్ను—నన్ను—చంపుచున్నారా... నిష్కరణ... చాపవద్దు’ అని స్త్రీకంఠస్వరమున నస్పష్టముగా సతహేన స్వరమున వివరించెను.

ఎవరో యథోలోకమునుండి మోటాడుచున్నట్లు తోచెను.

‘చంపిర—జాగ్రత్త ! దుర్మార్గులారా ! దయ్యమై మీయంతము కనుగొందును—భద్రము !’ అని మరల నాకంఠముననే బెదరింపులుస్ఫుటముగా వినబడెను. ఆ కంఠస్వరము—ఆ బెదరింపులు !

చీకటిలో నేను మంచముపై నుండి నేలమీదికి లంఘించితిని. తలుపు దశాలున దన్నితిని. ప్రియయొక్క ఆర్తనాదము విన్న బోనులోని సింహమువలె గదిలో గిబగిబలాడుచుఁ దిరుగజొచ్చితిని.

మరల నెంత వినయత్నించినను నాకెట్టిమాటలాను వినరాలేదు. ఉద్రేకముతో గదిలో నేను నడుచుచున్నప్పుడు కలుగుచున్న పక్షధ్వనికంటెఁ దిరిగి యెట్టి శబ్దము వినరాలేదు. మరలఁ బ్రశాంతము రాజ్యముసేయఁ జొచ్చెను.

ఆ దీనారానము పలునగలనా ? అది పద్మలతయే. వారముదినములక్రిందట మాటాడినగొంతే. అయిన వారామెను హత్య చేయుచుండిరా ? చేసిరా ? నా దేహమున నెత్తురు క్రాగుచున్నట్లుండెను. ఒడల వశంబుగా నుండెను. నా యువ హాయిస్థితికి నన్ను నేను నిందించుకొంటిని. ఏమి చేయగలను ? బిగ్గటగా నటచిస ?—పిచ్చితనము.

ఈ ఊణముపటకుఁ బద్మలత జీవి చింతయున్నదా ? చంపదలఁచుకొన్నవా రిదివఱకే యేల చంపియుండదు ? ఇట్టి యువగర్భవిషయముల కెవ్వరు ప్రత్యుత్తరమిత్తురు ?

ఆ నిశ్శబ్దమునకు నాకర్థము తెలియలేదు. పద్మలత
యంత సామీప్యములో నెచట నుండెనో? ఆమె యెందుకు
మూలైనో ఎందుల కాబెదిరింపులఁ బలికెనో? ఆసమయమున
నాచేతిలోనొక కత్తియుండ యా పురుషులు నాకెదురుగ
నున్న నొక్కపెట్టున వారి నిర్దురఃజంపియుందురు—పొడ్చి
నలినలి చేసియుందురు. ఇది నాకిప్పుడు కలిగిన యాహా,
దాని పర్యవసానము నేను యోజింపలేదు. నాస్థితి
యంతయు—జరుగుచున్న సంగతिसందర్భములు చూడ
నొక్కటి మాత్రము నిశ్చయమాయెను.

ఎట్లయిన నేను నేటిరాత్రియే తప్పించుకొన వల
యును?—కాని యెట్లు?

కవాట మకస్మాత్తుగఁ దెఱవబడెను. ఒక్కనాఁఁగుగ
గదియంతయు వెలుతురు మయమయ్యెను.

చేత దివ్యపట్టకొని నాయెదుట గృహయజమాని
సహాయకాగ నిలచెను. తెఱచియున్నతలుపు వైపామాత్ర
ముగాజూచితిని. తప్పించుకొనవలెనని నాయుద్దేశముకాదు పరు
వెత్తి గదులన్నియు వెదకి, పద్మలత బ్రతికియున్నది లేనిది
నిశ్చయించి పగదీర్చుకొనవలెనని నాయొక్కకోరిక.

కాని వెలుపల నెవరో నిలిచియున్నట్లు కనిపెట్టితిని
అచటిఁ జీకటిలో సగముకన్నడికన్నడనట్లు వల్లభ రావున్నతా
కారముండెను. కావున నా ప్రయత్నము నిష్ఫలమగుటయే

కాక, మీదుమిక్కిలి వారు నాకు సంకెళ్ళు కూడ వేయ వచ్చును అప్పుడు? రెంటికీ జెడ్డరేవడివలె నగును.

చేయునది లేక శ్రోధముగా నాయెదుట నిలిచియున్న యాతని నేకదృష్టిగాఁ జూచుచు నప్రయత్నముగ “ఆమెను హత్యచేసిన అరే! మీ ప్రాణములు కాచుకొనుఁడు!” అని యఱచితిని. వెలుపల వికటముగా నన్వ విసవచ్చెను.

“ఎవరెను హత్యచేసిన?” అని యా పుట్టుమచ్చ పాఁడు సావధానముగ నడిగి దీపము గదిలోనుంచి, బల్లపై రొట్టెలు, నీరు, నొక చిన్నకత్తి నుంచెను.

“ఎవరెనా?—” నేను భయంకరముగా మాటలాడి తిని. “ఎవరెనా? మీ రెఱుఁగరా? మీ కాలము రాకపోదు. పద్మలతను విడువుఁడు విడువుఁడు”

నేను విస్తారము మాటాడలేకపోతిని. ఆమెదృష్టిఁ తలఁచికొనినప్పుడు నాకు బాష్పములు వచ్చెను.

“నీమాటలు నాకుఁ దెలియవు. నీకేమి విసంపదెను?” అని యాతఁడు నెమ్మదిగాఁ బ్రశ్నించెను.

“ఆమె మూలగు విసంపదెను, ఆమె వాక్యములు విసవచ్చెను—”

ఆతఁడు నామాటలకడ్డము వచ్చెను. “అనవసర కార్య ములజోక్యము కలుగఁజేసికొనిన వారందఱికిని దియే శిక్ష. జేపు నీళ్లో న వకాశముగ మాటాడవలసి యున్నది నీరంగతి

చూచుకొనుము” అనుచు గవాటము దభానునవైచి

నిష్క్రమించెను.

నాయుద్రేకమునుమన్నింపుమునీ మాజ్ఞయెల్లన్ననట్లు
జరుగును. నాయువివేకతి తమింపుము” అని దేవునిప్రార్థించితిని
హతాశుడనై నతోడనే భగవంతుడు జ్ఞప్తికివచ్చెను

తొమ్మిదవ ప్రకరణము

రాత్రి పదిగంటలాయెను నేను మంచముపై గూర్చుండి
దీర్ఘముగ యోజించుచుంటిని. ఎదుట బల్లపై రొట్టెలు, నీరు,
చేతికత్తి యట్లే యుండెను. నేను వానిని ముట్టలేదు నాబుద్ధి
యాకలిదస్సలపై లేదు. నేను తప్పించుకొను నుపాయమెఱయు
చుంటిని. ఆరాతికికెక నెవ్వరును నాగదికి రారని నిశ్చయిం
చితిని. వాడే తప్పించుకొనవలయునని నాకు మిక్కిలి
యుద్రేకముగా నుండెను. నేను టేమముగా వెలుపలనున్న
బద్మలతనింకను రక్షింపగలనను ధైర్యముండెను. అందువలన
నాస్వేచ్ఛకొఱకై భగీరథప్రయత్నము చేయనెంచితిని.
తప్పించుకొంటినా మంచిది. లేనిచో నష్టములేదు. పగసాధన
చేసితిమికదా యనుతృప్తియైన నుండును. నిద్రరాక శయ్యపై
నటు నిటు విసుగుతో బొర్లాడుటకంటె నేదియో యుస
యోగకరమగు పనిచేయుట మంచిది.

అప్పుడు నాకొక చూలోచన కలిగెను. నేనున్నది నేలకొట్టుకదా? కిటికీ సుమారు నాలుగు గజములపైన నుండెను. దానితోనికెక్కి చూచిన నే నేవిపుననున్న విషయము బాగుగా దెలియును. బహుశః నేను తోటవైపున నుంటినినియు, గవాక్షములోనుండి వెలుపలికిఁ జూచినఁదోట నేలదగ్గఱగా నుండుననియు నూహించితిని. అనుమానము తీర్చుకొనుటకై మంచముపైనుండిలేచి దానిని కిటికీక్రిందుగ గోడ కానించితిని. ఎవరైన దటాలున గదిలోనికి రావచ్చునని నాకుఁ దెలియును. అందుచే దానిని లోన గడిచువైచే దనన్న దలుపునకు లోపలివైపున బంధించు వెరపులేదు. కాని యాపత్కాలములందే భగవంతుఁడు సాయముల జూచుచుండును. నే నాకొయ్యబల్లతీసి కవాటమున కడ్డముగ నానించితిని. వెలుపలినుండి ఓసురుగా ద్రోసిన నాబల్ల యాగదు. కాని యది కొంత యూటంకముగ నుండును. దానిపై వస్తువుల సనాటుగ బెట్టితిని. తలుపు నెవరైన దెఱవ నెంచిన నవి వెంటనే క్రింద బడును. ఈలోపుగ నేను మంచము నది యెవ్వరికి ననుమానము లేకుండ జేయవచ్చును.

తరువాత నేను నిశ్శబ్దముగా మంచముపై నెక్కి కొంత ప్రయత్నించితి కిటికీకమ్ములబట్టుకొంటిని. వానినాధారముచేసి కొని, మంచముపైనుండి కాళ్ళుతీసి వెలుపలికి దొంగి చూచితిని. బయట జీకటిగ నుండెను. నల్లని పెద్దయాకారములు

చుట్టును గావవచ్చెను. అది తోట యని నాకుఁ దెలిసెను. నే నూహించినది తప్పుకాదు—క్రిందికిఁ జూచితీరి. నేల కన్నట్టులేదు. కాని యది సమీపముగానుండు నది మాత్రము నాకుఁ దెలియును. ఆకాశమున మేఘములు క్రమ్మియుండెను. ఒక్క చుక్కయైనఁ గన్నట్టులేదు. నేను దీపము వెలుగుముందునుండి వచ్చుటచే వెలుపల బొత్తిగా గొంత కాలము చూడజాలనై తిరి. అట్లు ఇరుపకడ్డీలు పట్టుకొని ప్రేలాడుట కష్టముగ నుండెను. చూచిన విషయమునకు సంతసించి క్రిందికి జాగ్రత్తగా దిగివచ్చితిని.

ఎవ్వరును తలుపు తెఱవనట్లు స్పష్టమాయెను. అయినను నేనా కొయ్యబల్లను దానిస్థానమునుండి కదలింపలేదు. ముండింకను గొన్ని చుత్తిములు చేయవలసి యుండెను. అందువలన దేనికైనను మంచిదని దాని నచటనే యుండ నిచ్చితిని.

ఇకముందు యోజనమేమి? నేనదివఱకే యుల్లించి యుంచితిని. కొయ్యబల్లపై జేరికత్తి పరీక్షించితిని. అది తగు వాడిగానే యుండెను. సంతసించి రెండురొట్టెలుతీసి, దాహము తీర్చుకొని కార్యవిధాన మారంభించితిని. మొట్టమొదట గోడ కానించియున్న మంచము చుప్పులులేకుండ మరల నెప్పటిస్థానమున పెట్టితిని. దానికి పాదములవైపున నల్లయున్నత్రాడు జనపనారతో బేనినది అది నా చూపున ప్రేలు లావు డి మిక్కిలి గట్టిగానుండెను. త్వరత్వరగా

దానినంతయు మంచమునుండి విప్పివేసితిని. అది మొత్తము పదిగజములపొడవుండెను. దానిని రెండు పేటలుగాబెట్టి యొకవైపున ఉచ్చుపెట్టితిని. దానికి గజముక్రిందుగ మూడు మారులు త్రాటిని మెలవేసి గట్టిముడి యేర్పఱచితిని.

ఒకసాధనము సిద్ధమాయెను. రెండు పేటలుగానుంటచే దాటిప్పు డైదుగజములపొడవు మాత్రమే యుండెను. ఎంత యత్నించినను అది త్రేంపజాలనంత బలముగానుండెను. దాని కొకవైపున గట్టియుచ్చును దానిక్రింద గజముదూరములో నొక గట్టిముడి యుండెను. అముడి నాపిడికిటి పరిమాణము గలది.

ఆగదియం దొంటరిగా దీపము వెలుతురున, రాత్రిపది గంటలవేళ గంభీరనిశ్శబ్ద భావములతో నేను స్వేచ్ఛకై గ్రయు ప్రయత్నములు నాకిప్పటికిని గండ్ల గట్టివట్లున్నవి. గప్పుడు నామనస్సెల్లు దడదడలాడెను. తలచుకొనిన నాకే యాశ్చర్యమయ్యెను.

తరువాత మంచమును గోడకు కిటికీక్రింద మరలనిలువ బెట్టి త్రాడు భుజముపై వేసికొని మరల బైకెక్కితిని. అవట సరియైన స్థానముచూచి, మూడినుపకప్పులతో నెడచు వైపున నున్నదానికి ఉచ్చునుట్టి దానిలోగుండు త్రాటి రెండవకొన దూర్చి క్రిందికిలాగి ఉచ్చుకట్టికి దట్టముగా విగించివైచితిని. ఈపని నేను చెప్పినంత సులభముగాదరుగ నేను. ఎడమచేతితో గమ్మిపట్టుకొనుటచే బనియంతయు గుడిచేతుతో జేయవలసి

వచ్చెను. మొదట మొదట గొంతకష్టమాయెను గాని నే నద్వైతము చెందక పట్టుదలతో బనియొనర్చితిని. ఎట్టకేలకు నాపట్టుదల గెలిచి త్రాడు గట్టిముడిపడెను.

నాముఖమున గొలదిగ జెమటపోసెను. దానికి నేను గర్వము చెందితిని. కార్యసాఫల్యమునకై నాలో మిక్కిలి సంతసించితిని. త్రాటిబలిమి. పరీక్షించుట అనవసరమేయైనను, కేవలము నాసంకోషముకొఱకు దానినిబట్టి ప్రేలాడితిని. అది తెగవలెనన్నను తెగునట్లులేదు. ఇంతవఱకు నేనువేసిన గట్టిముడి యిప్పుడు గవాక్షమునకు గజముక్రిందుగ నుండెను. మిగిలిన నాలుగుగజములత్రాడును క్రిందికి ప్రేలాడుచుండెను. దానిలో నాలుగడుగులు నేలపై బడియుండెను.

ఉన్నతస్థితిగతులింతకంటె విశదముగా జెప్పవలసిలేదు. నేను ముడిపై నడచుకాలుంచి కుడికాలు కిటికీయకుగుభాగమున నానిందితిని. ఎడమచేతో ద్రాడుముడివేసిన కమి పట్టుకొంటిని ఇట్లు నిలిచియున్నప్పుడు నాకుడిచేయి స్వచ్ఛగా నుపయోగించుటకు వీలుగనుండెను.

నాపను లారంభింపవలసిన స్థలమిట్లు కట్టుదిట్టముచేసి, త్రాటివెంట మెల్లగా క్రిందికి దిగివచ్చి ముంచముతీసి యొక మూల గోడకు నిలువబెట్టితిని. తరువాత దీపముత్తగించి, కిటికీకి క్రిందుగ బ్రక్కనబెట్టితిని. ఇందువలన గవాక్షమునీడయు, దానిలో నానీడయు దోటలోనికి బడవు. ఇట్లుచేయుట యవసరమైయుండెను. అవైపునదోటలోనికి బెక్కు గవాక్షము

లుండవచ్చును. ఎనరై ననుజూచుట సంభవింపవచ్చును. అందుచే నపాయము కలుగవచ్చును. త్రోవయంతయు వాడి ముండ్లుండి నప్పుడు ముందుదారి తడివి కాలుమోపుట మంచిది. చేతికత్తితిసి, తొటచి, నోట బట్టుకొని త్రాడునురల బ్రాకి యంతకు ముందు నిలిచినట్లు నిలిచితిని, నాయెడమ కాలు ముడిపై నాధారము చేసితిని. దక్షిణపాదము కిటికి యడుగున బూనిక చేసితిని. ఎడమచేయి కమ్మిని గట్టిగా పనా కొనియుండెను. కుడిచేతిలో గత్తియుండెను. అది స్వేచ్ఛగా నుండెను.

నాప్రయత్నముమొక్క యద్దేశమేమి? చెప్పెను. ఆ గవాక్షమునకు మూడు కడ్డీలుండెను. అది యర్ధగజము చదరపువై శాల్యముగలిగియుండెనని చెప్పితిని. ఎడమచేతికడ్డీని గోడకునునడుమ మూడంగుళములపెడల్పుండెను. మధ్యకడ్డీకిని, దానికటునిటు నున్నవానికిని నడుమ నొక్కొక్కదానికి నారంగుళముల వై శాల్యముండెను. కుడిచేతివై పున గమ్మికిని, గోడకును మూడంగుళముల స్థలముండెను. నేను త్రాడుముడి వైచినదియు బట్టుకొనియున్నదియు నెడమవైపుకడ్డీ. మధ్య కమ్మిని తొలగించిన అటు ఆరంగుళము—ఇటు ఆరంగుళములు—అడుగుమేర ఖాళీస్థల మేర్పడును. కిటికీకిందికి నర్ధగజముంటచే యాకంతలోనుండి నేను సులువుగా దప్పించుకొనవచ్చును.

నాపన్నుగడ చదువరులకు బాగుగా దెలిసినదని నమ్ముచున్నాను. కాని కష్టమంతయు నామధ్యకమ్మి తొలగించుటలో నున్నదని నేను వేతే చెప్పనక్కఱలేదు. అది మిక్కిలి కష్టతరమైన పనియని తలచితినిగాని తుద కంత భారముగ బోణమించలేదు.

కుడిచేతిలోనున్న కత్తితో ఇనుపకమ్మి యున్న కొయ్యను పై నైపున కెక్కివేయ నారంభించితిని. ఆ కొయ్య అంతగట్టిది కాదు. అయినను కడ్డి వెలుపలికి గనుపడు వలకు గోయు నప్పటికి నాకు శరీరమున మిక్కిలి చెమటపోసి చొక్కా దేహమున కంటుకొనెను. ముఖముపైనుండి స్వేద బిందువులు పసిచేయుచున్న హస్తముపై బడుచుండెను. నేను నిశ్శబ్దముగా పనిచేయవలసి యుండుటచే రెండుమూడు మారు లాగితిని. క్రిందికి దిగి విశ్రమించితిని కాళ్ళుకొప్పి యెత్తెను. ఆరాత్రి తప్పించుకొనిన డప్పించుకొనినట్లు తెల్ల వారిన నాయాశ లడుగంటిపోవలసినదే! ఈరంగతి నాకు బాగుగా దెలియుటచే బాధ కోల్పకొంటిని.

ఇక కడ్డి గోడలో విస్తారముండదని నాకు దెలియును. అందువలన కత్తితో గోడను త్రవ్వితిని. పావుగంటకాలములో గమ్మిపైకొన బయటపడెను. కడ్డినుభ్య పట్టుకొని కడలించితిని. అది కడలజొచ్చెను. ఇక దానియాభారము క్రిందకొయ్య లోను-గోడలోనుమాత్రమే పైకడ్డియంతయు విడిగా వచ్చెను

నేనచటనే కొంచె మలపుతీర్చుకొని, యొక్కమారు నాబలమంతయు వినియోగించి, కమ్మిచుధ్వపట్టి గదిలోనికి వంచితిని. అది విస్తారము లావుగా లేకపోవుటచే సులభముగ వంగెను. ఈపని చేయుచున్నప్పుడు కత్తి నోటితో బట్టి యుంచితిని. ఇప్పుడు దానిని మెల్లగా గ్రిందనుంచి వచ్చితిని. దీపము నార్పివైచితిని.

ఎదుట స్వేచ్ఛ నన్నాహ్వానము చేయుచుండెను. పరమేశ్వరుడు నాప్రయత్నములపై హసించెను. ఇప్పుడు మనుష్యుడు దూఱుటకు నీలై నంత కంత యేర్పడెను. దాని పొడవు అర్థగజము, వెడల్పు అడుగునై యుండెను. నేను దానిలోగుండ వెలుపలికి దిగవలసియుండెను.

కిటికీలోగూర్చుండి త్రాడుపైకి జేరుకొని వెలుపలి నైపున దోటలోనికి జారవిడిచితిని. ఒక గజమైన గ్రిందికి బోక ముందే యది నేల తగిలెను. కాబట్టి యిక నాకు ద్రాటి సాయ మనసరమని తలచి దానిని లోపలికి లాగి లోన జారవిడిచితిని. తరువాత గొంత యత్నముమీద నా సందులోగుండ దూటి క్రిందికి జారితిని. నేల తగిలెను. కమ్మిని పట్టుకొనిన చేతుల విడిచితిని. నేను పవలెల్ల కలవ రించిన స్వేచ్ఛను బొందితిని. వినోద మందిరము తోటకు ఉత్తరపుహద్దునను, కట్టడమునకు దక్షిణపు గోడచెంతను నేను చీకటిలో నిలిచి యుంటిని—నా మన సుబుకి పోవు చుండెను. ఆకస్మికముగా నారాత్రి యంధకారమును, నిశ్శబ్ద

మును జించుచు నొక్క యార్తనాడము వినవచ్చెను. ఆ కంఠము తుణములో గుర్తించితిని. అది మిక్కిలి సమీపమున వినవచ్చెను. ప్రక్కన నాకొక కిటికీ కానవచ్చెను. అచ్చటికి జప్పునబోయి, ప్రక్కగా దానిలో నుండి లోనికి జూచితిని. లోపల పెద్దగదిలో దివ్య వెలుగుచుండెను. అచ్చట నొక శయ్యపై బద్మలత గిజగిజలాడుచుండెను—కాని యాచూపేమి? ఆమె నోటివెంట, కనులు మిఱుమిట్లు గొలుపుచు నెఱ్ఱని రక్తము ప్రవహించుచుండెను.

—

పదియవ ప్రకరణము

నాతల తిరిగి నట్లయ్యెను. నేనా ప్రదర్శనమును జూడజాల నైతిని. తెల్లని నా ప్రియురాలిదుస్తులపై నెఱ్ఱని నెత్తుడు—ఆ చూపు భయంకరముగ, ఘోరముగ నుండెను. నా కొడలు పులకరించెను. ఒక్క నిమిషకాల మామె విలవిలలాడి నిశ్చలముగ బవళించెను. ఆ నిశ్చేష్టతకర్థము నాకు దెలియ లేదు. ఆమె నిదురించుచున్నదా? లేక పెద్ద నిద్దురయా? నా కనులలోని కశ్రువులు వచ్చెను. దీనభావముతో నా బద్మలత సుందరాకృతివంక జూచితిని. ఆ యాకారము నేను మఱవగలనా? ఇప్పటికిని నా కనులముందఱ గన్పట్టు చున్నది.

ధవళశయ్యపై వాడిన పుష్పమువలె నామె పడి
యుండెను. నా కన్నులు తెరిచికొనితేవు. శిరోజములు
చిందరవందరగా బడియుండెను. ముఖమున గళలేగు పెదవు
లెండిపోయినట్లు కన్నట్టెరు. చక్కని కనుబొమలు మిడివడి
యుండెను గడ్డముమీదను, వక్షముపై నను రుధిరము స్రవించి
యుండెను. ఆ తీరు చూచి యామె మృతినొందినదని నిశ్చ
యించితిని. అప్పుడేమి చేయవలయునో నాకు దోచినది
కాదు. ఆ గదిలోనికి బోవాలను. పోయిన నా యసాయము
నకే కారణమగును. వెళ్ళి యా రక్షకభటులను బిలిచికొని
వత్తమన్న ఆమెను వారు చంపినట్లు గురుతు? అయినను
ముందేమి జరుగునో చూడవలయునని మిగుల నాతురపడు
చుంటిని. ఆ సమయమున నా పద్మతను-నా సర్వస్వమును
విడిచి పోవుటయెట్లు? నాకు గాఢాశ్చర్యమే. అచ్చటనే
యుండి ముందు జరుగు విధానము చూడనెంచితిని. నా
మనసులో బగ యెట్లా మండుచుండునో వర్ణించిన దీక్షను.

అంతలో నడుగులచప్పుడు వినవచ్చెను. నేను ప్రక్క
కొదిగి జాగ్రత్తగా చీకటిలో నిలిచితిని. లోపల వెలుగులో
నడచుచున్న వృత్తాంతమంతయు నేను చూడవచ్చును గాని
లోనివారు అంధకారములో గవాక్షము ప్రక్క గోడ నాను
కొని డాగియున్న నన్ను గమనించుట సంభవింపదు.

ఈగది నాగదివలె నేలకొట్టుకాదు. తోటభూమియు
గది నేలయు సమముగానే యుండెను. నా కెదురుగా గవాట

ముండెను దానిని తెఱచికొని నూయిరువురు పురుషులును, నాస్త్రియువచ్చిరి. వారివదనములందు దయాదాక్షిణ్య భావములు లేశమైన గన్పట్టుటలేదు సాటిసుందరి సజ్జపై జచ్చిపడి యుండుట చూచి యాతడుగి యాశ్చర్యముగాని, భయముగాని, కరుణగాని సూచింపలేదు. అట్టి సుకుమార శరీరమునందు సుకుమారగుణముగు జాలి సుంతయైన లేనందులకు నేను వింత చెందితిని. వారు మువ్వకును శయ్యను సమీపించిరి. గృహాయజమాను డానిశ్చలాకారమువలన దదేక దృష్టిగ నాలుగు నిమిషముకాలము చూచెను. ఆతని యనుచుడు భార్యయు నాతనివై పునను. శయ్యవై పునను జూచుచు నల్లెనిలచిరి.

“మాధవీ ! ఈమెగుండెపై జేయిపెట్టి చూడుము” అని యజమాని యెట్టుకేలకు మెల్లగా ననియెను.

ఆ స్త్రీ పద్మలతనుడాసి గుండెపైన హస్తముంచి రెండు నిమిషములు పరీక్షించి నాలుక చప్పరించెను. నాకు దేహము వశములో లేదు. పోతవిగ్రహమువలె నల్లె నిలిచి నేను వారివంక జూచుచుంటిని. వల్లభరావు పద్మలత మక్కుపుటములయొద్ద వ్రేలుంచి కొంతకాలము నిదానముగా బరిశీలించెను.

“అయిపోయినదా” అని యాతనిసహకారి యడిగెను.

“ఆమెచిక్కులు వదలినవా?” అని మాధవి యడిగెను.

వల్లభరావు దలయూచెను. “కాక ఏమున్నది? చికు నూరినుండి పనివేళవచ్చి శేషులు వినోదమందిరములో నృతి చెందినది” అని యాతడు గంభీరముగా బలికెను...

మరల మేఘములు లేకయే నాముందొక్క చారుణపు పిడుగు ప్రచండారావముతో బడినట్లాయెను! నేను విన్న మాటలు నిజమా? కలయా? నేనచట నిలిచియుంటినా లేక యిది పెద్దభ్రమయా? 'శేషులు మృతిపొందినది' అని యాత డింతకు ముందుచప్పరించెనా? ఇకను నిభ్రమమెట్లగును? వారు నాముందుగదిలో నిలిచియుండిరి. అనొకస్త్రీ శయ్యపై జచ్చిపడియుండెను. ఆమె పద్మలత కాదని నాకు స్పష్టమాయెను. ఈ యెనిమిది దినములనుండియు నే నెంత మోఠపోతిని? వారామె పిచ్చిది యనిన నమ్మనైతిని. ఇప్పుడు వారి వాక్యములు నిజమని తెలిసెను.

అయిన నిజమైన పద్మలత యేమాయెను? ఆమెజీవించి యుండెనా? అట్లయిన నామె యుగరము నుత్తరములుగిమి కెట్లు వచ్చును? ఏమో మోసగించి తెచ్చియుండ గూడదా? ఎట్లయిన పద్మలత నాకండ్లముందు మాత్రము చనిపోలేదు. మృతినొందిన దెవతెయో శేషులు—నా కూటటగలిగెను.

తరువాత సావకాశముగ యోజించుకొనవచ్చుననియు నూహించి నేనువారి నొకేరీతిగ దిలకించుచుజెవులు మిక్కిలి టిక్కించి వినుచుంటిని. అయిన నామె పద్మలత కాదనువిషయమును సంతోషమును బ్రతినిముగమునునాకుజ్ఞప్తికివచ్చుచునే యుండెను. మొదటనీ శేషులనుజూచినప్పుడుచిర కాలముక్రిందట మరణించిన పద్మలత మరల బ్రతికివచ్చినట్లయ్యెను. ఇప్పుడిమె

పేరు వినినప్పుడు కండ్లయెదుట జరిపోయిన దనుకొనుచున్న ప్రియురాలు తృటిలో వేటుస్త్రిగా మాటిపోయెను. వారు కొలది కాలము నిశ్శబ్దముగానుండిరి. తరువాత వల్లభ రాపిట్ల నియెను. 'నీవు చీకుచూరుపోయినప్పుడు శేషులుతల్లి మొదల గువా రేమిచుకొనుచుండిరి?' ఈ ప్రశ్న, యెడమకణతపై బుట్టునుచ్చవాని కుద్దేశింపబడెను. ఆతడిట్లు సమాధానము చెప్పెను. 'చేప్పలేదా? ఈమె ముసలితల్లికి ఈమె ధారాపురము బెడరించుటకు వచ్చుచున్నట్లు లేకమొన దెలియదు. కూతురింకేదో యూగు పోయెననియు ద్వారలో దిరిగివచ్చుననియు నామె తలచుచుండును' ఆతడున న్నెను. గృహాయద మానోకూడ మందహాసము చేసెను. మాధవిసహితము కొలదిగ హాసము సూచించెను.

'మనను బాగుగా బెడరించినవి.' అని వల్లభరావింకను జిలునవ్వుతోడనే యెగతాళిగా మాట్లాడెను.

'పద్మలతను మోసముచేసి యేమిఫల మనుభవించినది? ఆమె యుంగరము నుత్తరమును మనకు దెప్పియిచ్చినది? అనుచు నెగతాళిగానే కూతురి సహచరుడు ప్రతికేను.

అయిన బిక్మలత జీవించి యున్నదా? ఇంకను సందేహ మెందులను? నేనచట నున్నానని తెలియక వారెచ్చి రహస్యముల వెడల గ్రమ్ముచుండిరి? నాసంశోషము భరింపశక్యము కాకుండును. ఆక్షణముపోయి చీకసూరింతయు గాలించి నాప్రియురాలి జూడ కనిపెట్టవలయునని నాకు

దొందర కలిగెను. అయిన దానినె తో యత్నమునూద
నాపి వారి సంభాషణ యింకను శ్రద్ధతో నాలకించదొడగిరి.

‘మనమేమి మాటలాడుచుంటిమి?—అవ్వలగదిలోని
వెంకటరావు మేలుకొని యున్నాడేమో?’ అని యా స్త్రీ
పలికెను. భయములేదు—ఇప్పు డర్ధరాత్రముదాటినది
ఆతడు తప్పక శయనించియుండును—పిచ్చినాడు. నిజమైన
పద్మలత చిగ్గనూరిలో అలివేణిగారియింట్లో ఖైదీగా ఉన్నదని
తెలియక, యీమెను బట్టకొని పద్మలత, పద్మలత యని
భ్రమపడుచు గలవరించు చున్నాడు’ అని వల్లభరావు వికట
హాసముతో ననియెను. నన్ను శిట్టిననుసరే కాని వారి
కను మాటలాడిన బాగుగ నుండునని నేను తలచితిని వారి
రహస్యములునాకెంత తెలిసివ నంతమంచిది. తెల్లవారిన
తోడనే మొట్టమొదటి రైలుపై జిగునూరు వెళ్ళుటకు నిశ్చ
యించితిని. ఎనిమిది సంవత్సరములక్రిందట ‘మృతినొందినవా
రిండరును బ్రదికివచ్చుచుండిరి. నిజమైనవల్లభ రావుకూడ
జీవించియుండెనేమో!’

‘అబ్బా!’ ఆస్త్రీ విసుగుతో ననెను. ‘గోడలకు జెప్పు
లుండు సందరు—ఆహవయుములు మాటాడవలదు!’

స్త్రీకి నున్న లలివి ప్రయోగమునకే దన్యముతో రాదు.
పూర్వవి సత్యము వచ్చెను. ఆసమయమున గోడలు నా
చెవులు పెట్టకొని వినుచుండెను. ‘భయము లేదు లేమ్ము’

అని వల్లభరా వామోహో నిర్లక్ష్యముగా ననెను. నేను పొంచి
యున్న సంగతి తెలిసినమాట లాతనినోటినుండి యెప్పుడును
వెలువడియుండవు! “సతారాం! ఈమె నెత్తుకొనుము. తోట
లో మూలనున్న గోయి—మనము ముందుగ నే—దేనికై నా—
మంచిదని—దానిని త్రవ్వియుంచితిమి—నానిగ్లో నీభోగస్త్రివి
పెట్టి రూపుమాపివై చెదము! ఎత్తుకొనుము!” అని వల్లభ
రావు తన సహచరునితో వికృతముగా నవ్వుచు వచించెను.

పాపము శేషులు భోగస్త్రిమనియు, నామె జీవించి
యుండగ నే యామె గోరీ త్రవ్వబడెననియు నేను తెలిసి
కొంటిని.

ఇంకొక విషయముకూడ ఊణములో గ్రహించితిని.
ఎడమ కణతపై బుట్టచుచ్చ వానిపేరు సతారామనియు
నాకు వెనుక పచ్చిన చీటిలో “జ స” అని యున్న సంతకము
లలో నొకటి యాతని దనియు నాకుఁ దేట తెల్లమయ్యెను.
సతారాము శేషులను సులువుగా భుజములపై నెత్తికొనెను.
వాడు దిన్నె యచటనే యుంచి యాగది వీడి, తలుపువేయ
కయె వెలికిఁజనిరి. మరల సంతయు నిశ్శబ్దముగ నుండెను.

పదునొకండవ ప్రకరణము

శేషులశవము తీసికొని వాడు త్వరలోనే తోటలోనికి
వత్తురని నాకుఁ దెలియును. వారికంటఁ బడకుండుటకై యొక

చెట్టుప్రక్క పొదమాటున నేను నక్కితిని, నాగదిలో దీప
మార్పినేయుట మంచిదాయెను, లేనిచో వారు తోటలోనికి
వచ్చినప్పుడు నాకిటికి వారికి గన్నడవచ్చును, అందువలనవారి
కనుమానము గలుగవచ్చును, దానివలన నాకిక నపాయము
కలుగునని కాదు. నేను ప్రహరీగోడదాటి ఊణములో, బలా
యన మొనర్చగలను, అయిన నప్పుడే యటులజేయవలెనని
సాకు లేదు, వారు ముందు చేయవలసిన విధానము గమనింప
వలయును, ముఖ్యముగా వారిసంభాషణ వినవలసియుండెను.

ఆకాశమున నింకను మాబ్బులు విడలేదు, నక్షత్ర
ములు కన్నట్టుటలేదు, క్రిందటిరాత్రి తెల్లవారుజామున గురి
సీను పెద్దనర్జనునకుఁ దడిసిన నేల యింకను దడియారలేదు,
తోటయంతయు గాఢాంధకారముగా నుండెను. మిన్న
మన్నేక మైనట్లు తోచెను, గాలిలేదు, సమయము ప్రళాం
తముగానుండు భయము గొలుపుచుండెను, పురుగు పుట్ర
యుండవచ్చునని రవంతయు సంశయింపక, నేరొక ఉన్నత
వృక్షము మరుగుననొదిగి తోటవాకిలివైపు చూచుచుంటిని,
ఆవాకిలి ఉత్తరపువైపున నుండెనని చెప్పియుంటిని, అది
యచిర కాలము లోనే తెలుచుకొనునని తెలిసి నాదృష్టి సారిం
చి, పొదమాటున నుండి, దానివంక జాగ్రత్తగాజూచుచుంటిని.

ఆ యర్థరాత్రంబున నచట నిలిచియున్న నాయోజన
లేమి? ప్రప్రథమంబున నాస్వేచ్ఛ నాకపరిమితానందదాయక

ముగ నుండెను. దాన్నిపై జనిపోయినది శేషులను వార కాంత
యనియు, బద్ధులతె యలివేణి యను స్త్రీయింట జికునూరులో
నుండెననియు దెలిసెను. ఆ చోరులలో నొకనిపేరు సతారా
మని తెలిసెను. 'జ' యని సంతక ముచేసినవాని నిజనామ
మొలుగ జాలనైతిని. వల్లభరావనుచది మోసపుపేరని
నిశ్చయమాయెను. ఆతనిభార్య పేరు మాధవి-ఆమె యాతని
భార్యయూ ? అదియు సందేహింపవలసిన విషయమే ! వారు
శేషులను క్రమక్రమముగా జంపిరా ? సంశయింపవలసి
యున్నది. నేను పలాయనముచేసిన సంగతి కనిపెట్టిరా ?
లేదు. అందువలన వారి సంభాషణ వినుటకును, భావిచర్యల
గమనించుటకును నాకు మిక్కిలి యవకాశ ముండెను.

తోటవాకిలి తెఱచినప్పుడామెను నేను జాగ్రత్తగా
ఊచుచుంటిని. మొదట శవమును భుజముపై వేసికొని
సతారాము వచ్చెను. నడుమ నొక దొంగ లాంతరు పట్టు
కొని మాధవి నడుచుచుండెను. ఆమెను గృహ యజమాను
డనుసరించు చుండెను. ఆదీపము ముందు మాత్రము కొలదిగ
వెలుగునిచ్చుచు సతారాము కన్నకునట్లు చేయుచుండెను.
మిగిలినవా రిద్దరును జీకటిలో నుండిరి. ఆ యర్థరాత్రమున
నిశ్శబ్దముగా నట్టి ఘోర కార్యములు నిర్లక్ష్యముగా జరుపు
చున్నవారు మనుష్యులా ? పితృచములా ? వారు తోటలో
నైరుతిమూలకు జనిరి. గోయి యా వైపున నుండెనని నే
నూహించితిని. నేను మిక్కిలి నిశ్శబ్దముగా నడుగులో నడుగు

వేయుచు, వారి కారుగజముల సామీప్యమునకు బోయితిని. అచ్చట బ్రహ్మగోడకును, వృక్షమునకును నడుమ నిలిచి. కొంచె మపాయము కలుగునట్లు తోచినవెంటనే గోడమీదికి జెట్టుసాయమున నెగిరి వీధిలోనికి దుమికి చీకటిలో నద్వైతమై పోవ సిద్ధముగ నుంటిని. చెట్టుమరుగున జాగ్రత్తగా నిలిచి వారు చేయుసనులును, జరుపు సంభాషణయు గమనింప బహుశ్రద్ధగా నుంటిని. మాధవి దీపము క్రిందబెట్టెను. సతారాము శవమును నేలపై బెట్టెను. వల్లభరావు చతికిల పడెను. ఆ కొంచెపు వెలుతురులో నాకు వారియుం దొక గొయ్యి కానవచ్చెను.

“చిత్రముగదా!” వల్లభరావు ప్రసంగ మెత్తు కొనెను. “చిత్రముగదా! చికునూరులో బుట్టి, చికునూరిలో బెరిగి, తుడకీ శేషులు మన గృహములో ప్రాణములు విడిచి, మన తోటలో గోతిలో బూడ్చిపెట్టి బదు చున్నదిగదా! భూమిలో నెవరి చావెక్కడ వ్రాసిపెట్టి యున్నదో యెవ్వరి కెఱుక?”

“అవును, దుర్మార్గులారా! మీ చావెచ్చటనో యెవరి కెఱుక?” అని నేను మనసులో వారిని శపించితిని.

“పాపము! శేషులుతల్లి యింకను, ఇంకను, ఇంకను తన బిడ్డవచ్చునని ముసిలికళ్ళతో ఎదురు చూచుచుండును! నలుగురితో బాటు తనకూతురుకూడా పిడికెడు మన్నయినది

యని యామె కెల్లు తెలియును ?” అని సతారాము వేళా కోశముగ మాటాడెను, వారు మువ్వరును నవ్వుకొనిరి. అది భూతముల వికటహాసమువలె భయంకరముగ నుండెను. ‘నేను మొట్టమొదటినుండియు జెప్పుటలేదా ? ఆ పక్ష్యలతను కూడ మధ్యముట్టించిన యీకష్టములు మనకుండవుగదా ?—’ అనుచున్న చూధవి మాటలకు గృహయజమాని యడ్డువచ్చి యిట్లనెను. ‘సతారా మామెను బ్రదుకనిచ్చెను. ఆమెవై నిట్టి పిచ్చిప్రేమ వద్దనిన వినెనా ? ఎనిమిది సంవత్సరముల నుండి మోహించు నుండినను నేమైన లాభముకల్గినదా ? అలివేణి మొంత యశ్నించీయు నేమైన ఫలముతోచినదా ? ఆపిల్లలను వృధాగా నిర్బంధమున నుంచుటకంటె బరలోక యాత్ర కనుపుట మంచిది పోనిమ్ము. నాకెందుకు ?’ సతారాము ప్రసంగ మందుకొని యిట్లనెను. “మీరేమైన ననుడు. ఆ పక్ష్యలతను నేను చంపనీయను, ఆమె యొప్పుకొనకపోయి నను నాకు లక్ష్యములేదు. ఆమె యమాయకురాలు—చూచి, చూచి—’

“పోనిమ్ము, పోనిమ్ము” వల్లభ రావనెను. “పట్టుదల కలవారు సాఫల్యము కాంచెదరు.”

వారు కొలదికాల ఘూరికుండిరి. పక్ష్యలత జీవించి చిహ్నములలో నున్నదనుట నిర్వివాదాంశము. సతారా మామె ప్రాణముల గాపాడినవా డాయెను. ఆత డామెను ప్రేమించి, నిర్బంధమున నుంచినను ప్రమాదములేదు. ఎల్లవ

నిప్పటికైన నామె జీవించియున్నదే పది నేను. ఆమె కష్టముల
 కంతము సమీపించెనని నాకు దృఢముగా దెలియును
 ఈశేషులమె నుండి నాపేరు మొదలైన వెట్లో గ్రహించి
 మమ్మెల్ల మోసపుచ్చి, యాదొంగల బెకరించి, వారి
 క్రౌర్యాన్ని కింధన మాయెను. అయిన బద్మలత నన్నింకను
 దలచుచున్నదా? ఆశ కంతములేదు. తప్పక నిత్యము నన్ను
 తలచుచున్నదని నేను నమ్మితిని. ఈప్రచండ మోసమునందు
 జిత్రమేమన బద్మలత కాని యామె పద్మలతనని చెప్పుకొను
 చుండెను. వల్లభరావు కాని యాతడు వల్లభరావు నని చెప్పు
 కొనుచుండెను. వారి నామముల వీరు సయోగించ జూచు
 చుండిరి. ధనములో నున్న మాహాశ్మ్యము వర్ణింపదగమా!
 పద్మలతనని చెప్పుకొనిన యామె తగు దాడన యాదొంగల
 చేతి బొందెను. అట్లే వీరును నితరులచే దగు శిక్షను బొందు
 దురా?—పొందుదు రనియే యూహింపవలసి యున్నది.

నిజమైన పద్మలత బ్రతికియున్నది—ఆమెను రక్షింప
 నున్నాను. నిజమైన వల్లభరావో? నేరాలోచనల గట్టిపెట్టి
 వారిచర్యలయందే మనసంతయు నుంచితిని. సతారాము
 గోతిలో దిగి కొలదిగ రాలిన మట్టిశిల్పములను దొలగించిపేసెను.
 మాధవికూడ జతకలపడెను. గృహయదయానియు, నామెయు
 సతారామువంక జూచుచుండిరి. ఆతడు కొలదికాల మం
 దుండి పైకి వచ్చెను. సరిగా నాసమముమున నొంటిగంట

కొట్టిరి. అట్టిఘోరకృత్యమునకు నగుచోటు—తగు మను
జులు—తగువేళ “శవమును దించుదమా?” అని యజమాని
చెలికానిని హెచ్చరించెను. “ఇంకను ఆలస్యమేల? ఇప్పటికే
నిద్ర మిక్కిలి చెడినది, రమ్ము” అని సతారామనెను. యజ
మాని లేచెను. సతారాము శేషులపాదములు పట్టుకొనెను
యజమాని చేతులు పట్టుకొనెను. వారామె నొకవస్త్రము
నందైన జట్టలేదు. నేనా జాలిగొలుపు వదనము చూడజాల
నైతిని. పాపమామెకు నొప్పికాదా? ఏమో. ఇంకను ప్రాణ
మున్నదేమో! నాకు తిన్నగా జూడలేదేమో! అనుచు
నేను నన్నే ప్రశ్నలు వేసికొంటిని.

“దింపుము—పట్టు” మని సతారా మనెను.

శేషులుతల్లిచూట నాకు జ్ఞప్తికివచ్చి యామెకుఃఖము
తలచికొనినంతనే బాష్పములు కాఱునొడగెను.

“ఇకొక గోరీతీసి యా వెంకటరావును గూడ బెట్టిన
బనిగో బని తీరిపోవును!” అని యజమాని యనెను.

అతనిపై దుముకుదమా యనునంత యాగ్రహము
కలిగెను. దానిని ప్రయత్నించి యాపుకొంటిని. అయినను
అది యాగము “వెంకటరావును జంపుటకు మీతాతలు
దిగిరానలెను!” అని పండ్లు పటపట గొఱుకుచు నఱచితిని.
మాటలు క్రోధావేశమున, నోరుజారివచ్చె! వారిధయము
చూచితి. పాపము గూఢవి కేకనై చెను. సతారాము కాళ్ళు

విడిచెను, యజమాని పాదములు వదలెను, శవము క్రింద బడెను, ఇక నే నాగలేదు, గోడయెగిరి, వీధిలోనికి దుమికి తుణములో వారి దృష్టిపథమునుండి మాయమైతిని,

పండ్రెండవ ప్రకరణము

తెల్లవాతెను, మరల నేను స్వేచ్ఛగా నా గృహము సం దొక్క శయ్యపై సుఖముగా శయనించియుంటిని, నా జీవిత కాలమునందు రెండు రాత్రులను మఱవజాలను, ధారాపురము రాధారిబాటపై సిరువురు మనుజులను జూచి నది మొదలు, నేను పురములో గుఱ్ఱపుబండినిగాంచి జాఫ రహమ్మదును బిలిచి ఇలయు గానకపోయి శయనించిన నాటి రాత్రి మొదటిది, రెండవది క్రిందటిరాత్రి, నేను వినోద మందిరమునందు పై దీగానుండి తిప్పించుకొనుట మొదలు, తోటలో నైఋతిమూల వల్లభరావు మొదలైనవారు శేషులను బాతిపెట్టబోవునపుడు వారిని బెదరించి, గోడ దుమికి, సందుల గొందులబడి నా యిల్లు చేర శయనించిన నిన్నటి రాత్రి, వారిము దినములక్రిందటి దానివలెనే యద్భుత విషయములతో గూడినదై, ఘోరమై, భయంకరమై, యనేక ముఖ్యాంశములతో నొప్పుచు నా భావ జీవితము మార్చివైచెను.

పది గంటలకు భోజనముచేసి నేను సుఖముగా బడక
కుర్చీపై విశ్రమించి జరుపవలసిన విధానమును గూర్చి దీర్ఘ
ముగా నాలోచింప దొడగితిని. చికునూరుపోవుబండి రెండు
గంటలకు గాని రాదు. దానిపై జికునూరు తప్పక వెడల
నిర్ధారించితిని. ఇంక జాల వ్యవధానముంటచే సంగతిసంగర్భ
ములు చక్కగా యోజింప నవకాశముండెను.

ప్రప్రథమమున నాకొక భయము జనించెను. క్రిందటి
రాత్రి తోటలో నేను వారి సంభాషణవినుచు, జర్జలగమ
నించుచు బొంచియుండినట్లు నేనటచుటవలన వారికి విశదమా
యెను. సావధానముగ నాలోచించినప్పుడు నేను చేసినపని
పెద్దతప్పుని తెలిసికొంటిని. ఉద్రేకమువలన వారికి నాయునికి
తెలిసినవారు ముందుసంగతి విచారించుకొన నవకాశమిచ్చి
తిని. దానివలన వారు జాగ్రత్తపడి, శీఘ్రమే చికునూరు సతా
రామును బంపి, పద్మలతను మాయముచేసిన? రాత్రి
యొంటిగంటన్నరకు రాయపురము పోవుబండి యుండెను.
దానిపై సతారాముగాని, వల్లభరావుగాని చికునూరు పోయి
యుందురా? శేషులు శవమునుబూడ్చివేసి రైలుకు వెళ్ళు
టకు వారి కవకాశమేది? నేను తోట వీడునప్పటికే యొంటి
గంట దాటియుండెను. అంతసంగతి జరిగిన తరువాత వారు
శవమును ఆగోతిలో బాతిపెట్టరు. నే నారక్షకభటుల దీసి
కొని వత్తునని వారు భయపడి కళేబరమును వేటొకచోట

బాధము చేసియుందురు. ఈపనిచేసి చికునూగుబండి యందు గొనుటకు బొత్తిగా గాలములేదు. అదియు గాక నేను వారి సంభాషణ యెంతవఱకు వింటినో వారికెట్లు పోలియును ?

కావున వారనుమూనించి చికునూరు వెళ్ళదలచిన నేను రెండుగంటల బండికే పోవలయునుగదా? అట్లయిన వారు నా కంటబడకుండ నెట్లు పోవుదురు ? నేను వెంటినించి వారి ప్రయత్నభంగము చేయుదును. పద్మలత యున్నగృహము వారే నాకు జూపినవారగుదురు, తత్తణమే చికునూరి లోని యారక్షకభటుల సహాయమున నామెను రక్షించి దొంగలనుబట్టవలయును. అప్పుడు సంగతులన్నియు వెలువడును. అటుగాక యెవ్వరును జికునూరు రాకపోయిన సన్నివిధముల మేలగును. నాకు వలసినంత సావకాశముండును.

అలివేణి యెవ్వతె? ఆమెకును, వీరికి నేమిసంబంధము! చికునూరిలో నామె గృహమెచ్చట? మొచ్చటిరాత్రి నేను వినోదమందరములోనికి వారి ననుసరించినప్పుడు నేను పట్టు పడకముందు వారనుకొడుచున్న మాటలు నాకు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. కావున నలివేణిగారి గృహము శేషులుగారి యింటి ప్రక్క నుండవలయును శేషులు భోగస్థ్రీ—అలివేణియునై యుండవచ్చును. ఉండవలెను అందుచే నానిగృహము కను గొనుట యంతకష్టముకాదు. ఆమెకును ధారాపురమునందలి యీదొంగలకును నున్న సంబంధము నిన్ముఖముమీద దెలియవచ్చును. అంతిదనుక నోటిక వహించి యుండవలెను,

ఏది యెట్లయినను చిరునూరు ప్రయాణము మధ్యాహ్నము రెండుగంటలబండికి నిశ్చయము. దాని పర్యవసానము భగవంతుని కెఱుక. బండి చిరునూరులో నైదు గంటలకు దిగును. ఇల్లు కనుగొనుటకు నాకు వ్యవధియుండును. అలివేడి మొకలకువారు పద్మలతను దాచిపుచ్చ ప్రయత్నించిన దగు ప్రతిక్రియ ముందుగనే యోజించియుంచితిని. ఈలోపుగ నాలుగు గంటల కాల ముండెను. ఉబుసుపోవుట యెట్లు?—నా కొక యుపాయము తట్టెను.

ధారాపురమునందు “బోలీసు యిన్ స్పెక్టరు”గ నున్న శ్యామలరావు నా ప్రాణస్నేహితుడు. మేము బాల్యము నుండియు గొకరిప్రాణ మొకరుగ నుంటిమి అతనితో నా రహస్యము లన్నియు జెప్పుచుండెడివాడను. పద్మలతను గూర్చి యెన్నిమాదులో జెప్పి యెన్నిమాదులో నాతని యెదుట జించుచుండెడివాడను. అతని రహస్యము లన్నియు నాకు జెప్పుచుండెడివాడు. నే నిప్పు డాతని చేతకు బోవ నిశ్చయించితిని.

నేను పోవునప్పటికి శ్యామలరావు చుట్టగాల్చు కొనుచు నొక కుర్చీపై సాధారణముగ గూర్చుండియుండెను. అతడు నావలెగాక పొడవరి. సరిగా రెండుగజములు నుండెను. నే నినిమిదంగుళము లాతనికి వక్కువగ నుంటిని. అతడు నన్నగా నుండునుగాని, బలవంతుడు, పెండ్లియైనది, పిల్లలు గలరు. శరీరచాయ చామనచాయ, ముఖము సాధా

రణముగా జిలు నవ్వుతో గూడియుండును కాని, యవసరము వచ్చి నప్పుడు మిక్కిలి గంభీరముగ నుండగలడు— గొప్పగ మీసములు గలవు. అన్నివిధముల బోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుపనికి దగినవాడు.

“రావోయ్, వెంకటరావ్, రమ్మ కూర్చుండుము” అని యాతడు నాకొక కుర్చీచూపెను. నే నాసీనుడనైతిని.

“ఈనడుమ బొత్తిగా వచ్చుట మానినావు. ఊరిలో లేవా?” అని శ్యామలరావు గుప్పుగుప్పున బొగ విడుచుచు నడిగెను.

“ఊరిలోనే యుంటిని — కాని—”

“కానియేమి?” అతడనెను. “ఏమి జరిగినది? నీతీరుచూడ నేవియో విశేషములు జరిగినట్లున్నవే!”

“ఔను విశేషములన్న విశేషములా?” నేను ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని? “వినిన మిక్కిలి యాశ్చర్యము చెందుదువు. అతిఘోరములు!”

“అయిన వెంటనే యారంభించుము— వెంటనే!” అని యాత డాశ్చర్యము సూచించుచు నడిగెను.

“మొదట శుభసమాచారము వినుము— పద్మలత జీవించియున్నది!” శ్యామలరావు చేతిలోనుండి చుట్ట క్రింద బడెను. మరల జన్మలో నాతడంత యాశ్చర్యము చెందడని చెప్పగలను. అతడు స్తంభితుడైపోయెడు.

“నిజముగా— పద్మ— పద్మలత—”

నే నాతనిమాటల కడ్డువచ్చితిని. సంగతు లొద్దంత
మను వినుము. నీవు నిర్ఘాంతపడుట మానుదువు.”

నేను నాకథ మొదలుపెట్టితిని. జరిగినవిషయము
పూనగుచ్చిన ట్లాద్యంతము నాతనికి ద్వారగా వినిపించితిని.
భక్తశ్రేష్ఠుడగు ప్రహ్లాదుడు సహితము షష్ఠ్యసంకీర్తన సుధా
రసమునంత యాత్రభానముతో గ్రోలియుండడు శ్యామల
రావు ఆశ్చర్యము సూచించెను—భయముకూడ గనుపఱ
చెను. ఘోరమని యఱచెను. చిత్రమనుచు లేచెను. అద్భుత
మనుచు నెడ్డము వచ్చెను. మఱియు నా యా సమయముల
నచేక భావముల వెలిపుచ్చెను. గంటలకాలములో విషయ
ములన్నియు జెప్పితిని. అప్పటికే పండ్రిండు గావచ్చుచుం
డెను. అప్పుడు మేమిట్లు ప్రసంగించితిమి. “నే చెప్పిన నిదర్శ
నములపై వీరిని బట్టుకొనవచ్చునా?” అని నేనడిగితిని. “కష్ట
మని తలచెదను” శ్యామలరావు సమాధానము చెప్పెను.
‘చీటివారు వ్రాసినట్లు నిరూపించుట కష్టము. నిజమైన పద్మ
లత జీవించియున్నట్లు తెలిసినను మనమామెను జూచువఱకు
నాయంశ మనుమానాస్పదము క్రిందనే యెంచవచ్చును—’

‘మఱి యాకిటికి? నేను తప్పించుకొనిన గవాక్షము—
‘శేషులను బాతిపెట్టినగోయి?—’ అని నేనాత్రముగా ప్రశ్నించి
తిని. శ్యామలరావు నవ్వి యిట్లనెను. “ఆకిటికి యొక గొప్ప
సాత్యము గాజాలను. ఇంక శవముసంగతి యగదమా?”

నామాటలు నమ్ముము. శేషులా గోరీలో లేను. ఇంత జరిగిన తరువాత వారు జాగ్రత్తపడియుందురు.'

ఆతెడింకను సరిగా ముగింపకమును పి యొక పోలీసు వచ్చి సలాము చేసి నిలువబడెను.

“ఓరీ! ఏమి విశేషములు!” అని శ్యామలరా వడిగెను.

‘మనదక్షిణపు కాల్వలో ఒక స్త్రీ శవము తేలినది. తమరు రావలయును’ అని వాడు వినయవిధేయతలతోఁ బ్రత్యుత్తర మొసగెను. నేనును శ్యామలరావు నొకరిముఖ మొకరు చూచుకొంటిమి. మేమూహించినట్లే జరిగెను. భయపడి వారు శేషుల శవమును దక్షిణపు కాలువలో బాటవైచినట్లు విశదమాయెను. అయిన దీని వలన నొక విషయము మేలాయెను. వల్లభరావుగారి, సతారాముగారి చికునూరు వెళ్ళలేకచుట స్పష్టమయ్యెను.

ఇన్ స్పెక్టరు లేచెను. నేనును లేచితిని.

‘చూచుటకు వచ్చినవా’ అని యాతడు నన్నడిగెను.

‘వచ్చెదను’ అని చెప్పితిని.

‘చూచి తరువాత చికునూరుపోయి అచ్చట నీప్రయత్నములు చేయుము. నీ జయాపజయఁబులబట్టి ముందు జరుగవలసిన ప్రయము విచారించుము.’

మేములిరగంటలోదక్షిణపు కాలువగట్టనకు వచ్చితిమి. అచ్చటనొక గుంపుయుండెను. ముమ్మజూచివారు గారొచ్చిరి. మేము గుంపుమధ్యకు బోతిమి. అచ్చట బద్దికపై నొక స్త్రీ

శవముండెను. చూపుమాత్రములో నది శేషుల శవమని గ్రహించితిని. ఇన్ స్పెక్టరు నానంక జూచెను. నేను తల యూచితిని. మేమిర్వరమును జాగ్రత్తగా జూచితిమి. ఆమె నడుమున కొకత్రాడు కట్టబడియుండెను. అది తెగుటచే రాయిక్రిందనే యూడి శవము తేలెను. ఎంక తడసిన నెత్తురు మచ్చలింకను నామె గడ్డముపై నను, పక్షముపై నను, గాన వచ్చుచుండెను.

ఒక్క నిట్టూర్పుపుచ్చి, శ్యామలగావునగ్గర సెలవు తీసికొని, నేను విచారముతో మెల్లగా నడుచుచు స్తేషను దారి పట్టితిని.

పదమూడవ ప్రకరణము

స్తేషనున కేగు సుండగా ద్రోవలో నాకొక యోజన దట్టుటచే నిటికి జని నా యాదుగుళ్ళ 'రివాల్యు' (ఒక విధముగు తుపాకీ) తీసి భద్రముగ సంగరకాలలో దాచితిని. దేనికై నను పుండినని ముఱియొంతపైకము తీసికొంటిని, గృహాధికారులతో గొన్ని దినములవఱకు బహుశా రానని చెప్పి, వారి సెలవుగైకొని గమ్యస్థానము చేరితిని.

అప్పటి కొంటిగంటన్నర కాలమాయెను చిరుచూరు నకు టిక్కెట్టు తీసికొని యొకచోట గూర్చుండి పునసులో నొక విధముగు ననుచూన ముంకటచే నటునిలు వచ్చుచు

జోవుచున్న మనుజులను జాగ్రత్తగా బరిశీలించు చుట్టిని, కొలదికాలము గడచెను. బాడివచ్చువేళయాయెను, నేను లేచి సిద్ధముగ నిలువబడితిని. సతారాముగాని, వల్లభరావుగాని, రానందులకు నాకు జిత్రముగనుండెను. వచ్చిరేమో? అయిన నాకు గనబడలేదేమి?

నాకు సంభవించిన యీ చిత్రచరిత్రలో గ్రొత్త భాగము వచ్చినది నేను ధారాపురము విడిచిపోవుచున్నాను. ఇకముందు జరుగు విశేషము లన్నియు నిఁచుమించుగా దుది వఱకును ధారాపురము వెలుపల నితర స్థలములయందు నడచును. ఇంత డనుక బద్ధులత జీవించి చికునూరులో నున్నట్లును, ధారాపురముగో వినోదమందిరమునగ దున్న వారలు నిజమైన వల్లభరావు, భార్య కారనియు మాత్రము తెలిసెను. ఇకముందు వారి యునికిపట్లను, చరితమును విచారింపవలసి యుండెను.

నేను ధారాపురము విడిచి యెన్ని దినములుండవలసి వచ్చునోయని తలపోయ జొచ్చితిని. అలివేశిగారి యింట నెట్లు చాకచక్యముగా మెలగవలయునో యచు సంగతి పలు విధముల బలుమారు లూహించుకొన దొడగితిని. సతారాము తప్పక బండికవచ్చునని నాకు నమ్మకముకలిగెను. కాని యెంత చూచిన నాతె డంగును గనుపడకపోవుట వింతగ నే యుండెను. ఇంతలో దూరమున మోతపుట్టెను. గబగబ లాడుచు బండి వడిగా ధారాపురము వచ్చుచుండెను.

అప్పుడు మఱొకసారి నా చుట్టుప్రక్కల నున్న గుంపులవైపు ప్రధానగా జూచితిని. కాని నేను వెదకుచున్న ముఖము కాన్పింపలేదు బండి వచ్చెను. నేనెక్కితిని. ద్వారమునొద్దనే కూర్చుండి దిగువారిని, ఎక్కువారిని బోక్షించుచుంటిని. “ప్లేటుఫారము” (Plat Form) అంతయు నల్లకల్లోలముగా నుండెను. సరకులు దిండు వారును, సామానులు మోయువారును, కేకలు వేయు కూలివాండ్రును, సద్దు పోలీసువాండ్రును, ఎక్కు ప్రయాణీకులును, దిగు ప్రయాణీకులును, పశ్చతట్టల వారును, మిఠాయి గంపల వారును, తములపాకులమ్ము వారును, “సోడా, లిమ్నెటు” అని కేకలు వేయువారును—ఆ స్థలమంతయు గండరగోళముగా నుండెను.

ఆ గండరగోళములో నొక్క ఊణకాలము నాకొక ముఖము కనుపట్టెను. కణతపై పుట్టుమచ్చ యొక్క ఊణము బాగుగా గానవచ్చెను. ఆ ఊణములో నేను సతారామును గుర్తుపట్టితిని. కనుతెప్పపాటులో నావదనము మాయమై పోయెను.

నేనూహించిన ట్లామెను. సతారాము బండికి చికు నూరు వచ్చుచుండెను. ఆతడు నన్ను చూచియుండనా? నేనును చికునూరు ప్రయాణము చేయుచున్న ట్లాతనికి దెలియునా? నిస్సందేహము. అంతవఱ కెచ్చటనో దాగి యుండి, నేను బండిలో బ్రవేశించిన తరువాత నాతడువచ్చి

యెక్కెను. ఆతని గోప్యవర్తనమువలననే నారాక యాతనికి దెలియునని తలపవలసియుండెను. నేను మరల జాగ్రత్తగా జనుల జూడ నాగంభించితిని. కాని యాతని వదనము తిరిగి నా కగపడలేదు. ఎచ్చటనో యెక్కెనని తెలిసికొంటిని. మఱి కొంతసేపటికి బండి కదలెను

నా భావి ప్రవర్తననుగూర్చి పరిసరివిధముల ద్రోనలో నాలోచింప తొచ్చితిని. సతరాం నేనెక్కిన బండిలోనే వచ్చుచున్నాడగదా? అందు తప్పక చికునూరులో దిగును. నేను నచ్చటనే దిగుదును. నేను పుకమునకు గ్రొత్తవాడ నగుటచే అలివేశిగారి గృహము విచారించుటకు గొంత కాలము పట్టెను. ఈలోపుగ సతారాము ఆ భోగస్త్రీ యింటికి వెళ్ళును. అతడెరిగినచో పే కనుక దొంగరగా నాతడు పోగలడు. పోయి, నేనా గృహముచేరుటకు యుండే పద్మలతను మాయమూటలచే నచ్చటనుండి తప్పించి నన్ను మోసగింప వచ్చును. అప్పుడు నా ప్రయత్న మంతయు నిష్ఫలమగును. చికునూరి ప్రయాణము వ్యర్థమగును. కాబట్టి చేయవలసిన పనియొక్కటే కనబడుచున్నది సతారామును కనుదాటి పోనీయగూడదు. చికునూరు దగ్గర దిగుటతోడనే యాతనిని నీడవలె ననుసరింపవలసి యుండెను—కాని లాభ నష్టములబట్టి తరువాత సంగతి విచారింపవలసి యుండును.

నేనాప్రకారమే చేయనిశ్చయించితిని. చికునూరులో బండిదిగినప్పటినుండియు నాచాక చక్రమంతయు విని యోగించి

సతారాము ననురంజిత దలచితిని, అతడు తిన్నగా అలివేసి గృహమున కేగుట సహజము. ఒకసారి యచట జేరినతరువాత పద్మలతను నాదృష్టిపథమునుండి యాతడు తప్పింప జాలడు. అమెను గట్టించుట సులభమగును పద్మలతను మరల జూడగలుగుదును. ఆమెకు మహాపకార మొనర్చినవాడ నగుదును. దానికి బ్రతిఫలము?—

నేను చెప్పనక్కరలేదు. అయిన పద్మలత యెట్లు న్నదో? చిక్కియున్నదో? హతాశయై జీవచ్ఛవము వలె నున్నదో? ఆవదన మిప్పటికిని ముద్దులు మూట గట్టుచుండును ఆపెదవులపై నిప్పటికిని మందహాస మిల్లుగట్టుకొనియుండునా? ఆ శరీరమున నింకెదనుక. గాంతి కృశింపకుండునా? ఆనీల నేత్రములం దిప్పటికిని సమాయకత్వము ప్రకాశించుచు నొలుకుచుండునా? ఎనిమిదేండ్ల కారాగృహ మహా కఠిన వాస మాయె నెట్టిమాడ్పుల పాలుచేసియుండదు? ఆమె మనసెంత చిన్నపోయెనో? నకన బింబ మెంత విన్నవోయెనో? పూర్వమువలె నుండకపోయినను గుర్తించుటకై న వీలుగ నున్నదో లేదో? నిజముగా నామె నాలుగై గుగంటల కాలము లోపల జూడనున్నానా? ఈ చికునూరు ప్రయాణము నిజ మేనా? ఈ వారముదినముల నుండియు జరిగిన విశేషము లన్నియు, గలలుగావుగదా? నేను నిద్రనుండి లేచునప్పటికి ధారాపురమునందు శయ్యపై నుండనుగదా?—ఎట్లగును?

ఎనిమిది దీర్ఘ సంవత్సరములనుండి నాప్రియురాలు జీవించియున్నను నేను కనుగొనలేనిపోతిని గదా? ఆమె హలీబాదులో మరణించెనన్న వెంటనే నమ్మి యెంతమూర్ఖుడనైతిని! నాప్రేమయు నొకప్రేమయేనా? ఇట్టి ద్రోహియందు బద్ధులత కింకను గౌరవమును, ప్రేమయు నెట్లుండును? కాని బాగుగా విచారించి చూడనిందు తప్పేమియున్నది? ఇంత మోసము జరుగునని యెవ్వ రూహించగలరు? ఆమె పినతండ్రిని నేను గాని ధారాపురవాసులు మఱెవ్వరుగాని యెఱుగకపోవుటచే నింతప్రమాదము సంభవించెను. పద్ధులత జీవించియున్నసంగతి తెలిసినప్పటినుండియు నాచేయు ప్రయత్న మంతయు నామె యందలి నాకున్న యనురాగమును చాటుటలేదా? ఆమె తన వెంకటరావును నేఱువిధముగా భావించుట యెన్నటికిని సంభవింపదు.

త్రోవపొడుగునను నీప్రకారమే మరల మరల రకరకములుగ యోజించుకొన జొచ్చితిని. త్రోవలోనచ్చిన ప్రతిస్తేషము దగ్గఱను దిగు మనుజులను, నెక్కు మనుజులను జూగత్తగా జూచితిని. సతారాము బండిదిగునని నాకు ధైర్యము లేదు. కాని దేనికై నను మంచిదని నాయత్నముపై నేనుంటిని. 'రైలు' మిక్కిలి మెల్లగాఁ బోవు చున్నట్లు దోచెను. ఆప్రకారము నడచిన బ్రొద్దుగ్రుంకిన తరువాతగాని చికునూరుచేరదని తలచితిని. ప్రతిస్తేషమునందును చాలా ఆలస్య మగుచున్నట్లు

కన్నట్టెను, అది నాయుద్రదేవముగాని బండి సరిగానే పోవుచుండెను. మామూలువేళకే చికుచూరు చేరునట్లుండెను. అయిన నెప్పుడు చికుచూరులో అడుగుపెట్టుమనా యని తహతహపడుచుంటిని. నామనసు గిడగిడలాడుచుండెను.

నాయంకాల మైదుగంటలగునప్పటికి సరిగా బండి చికుచూరుకొద్ద నాగెను. నేను కొలదికాలము దిగక దిగువారిని బరీక్షించుచుంటిని, కాని సతారాము దిగినట్లు కన్నట్టలేదు. నేను దిగి టిక్కెట్టు తీసికొనుచోయిన కరిగి యచట నిలిచి వెలుపలి కేగువారికొక్కొక్కరిని బరీక్షించుచుంటిని. ప్రయాణీకులసంఖ్య క్రమక్రమముగా డగ్గెను. తుదకు నేనొక్కడనే నిలిచియుంటిని. ఇంకను సతారాము జాడలేదు.

బండి స్టేషను విడిచెను. అచటనున్న కొద్దిమందిమనుష్యులలో నాతనిజాడ కానరాలేదు. ఇంకను అయిదు నిమిషములాగితిని టిక్కెట్టుయిచ్చియు నటనే నిలిచి చూచుచుంటిని. ఆతడు కన్నడలేదు. బహుచిత్రము! సతారాము చికుచూరులో దిగలేదు!

వెనుక స్టేషనులలో దిగియుండడు, ఇచ్చటదిగలేదు. మరిల నేదై నమోసము జరుగుచున్నదా? కాక నేనెవ్వరినైన జూచి సతారామును భ్రమపఱితివా? ఆ విషయముమాత్రము నాకు మిక్కిలి సమ్మతముగా నుండెను. సతారాములు కన్నులార జూచితిని ఒక్కఁడే కానియు. ఆతడు ధారాపుర

ములో బండి యెక్కినట్లు నేను చూడ్చిగా జెప్పగలను ఆ విషయము నిస్సందేహము.

అయిన నాతడు చికునూరులో నేటికి దిగ లేదు. రాయపురము పోయియుండునా? అని దాతనికేమిపని? పద్మలత యచ్చటలేదు. సతారాము ప్రవర్తన యగోచరముగ నుండెను. కాని నేనిక వింత చెందదు నచ్చట నిలువక వెలుపలికేగితిని.

“అయ్యా! బండి కావలయునా?” అనుచు నొక గుఱ్ఱపు బండివా డడిగెను.

“కావలయును” అని సమాధాన మిచ్చితిని.

“ఎక్కడికి?”

“అలివేణియను భోగస్థ్రీయింటికి” అని నేను యాయులైలుగు సేమోయని వాని నడిగితిని.

“ఎటుగుడునండి—అంబాలయమువద్ద” అని వాడు చెప్పెను.

“అయిన బోనిమ్ము.”

నేను బండి యెక్కితిని, పావుగంట కాలము చికునూరు నడివీధిలోగుండ బ్రయాణముచేసి యొకమూల తిరిగితిమి. అది యొకసందు. దానిచివర దెల్లని గుడియొకటి కానవచ్చుచుండెను. అది అంబాలయమని బండివాడు చెప్పెను. బండి యకస్మాత్తుగా నాగెను. నేను తిరిగితిని.

“అలివేణి గృహమేది?”

“ఈమేడయే” అని బండివాడు నా కుడిచేతివైపున నొక కట్టడము చూపించెను. అది ధనికులకు జెందినట్లు తోచుచుండెను. దానిప్రక్కన మఱియొక మేడ యుండెను.

“ఇదెవ్వరిది?”

“శేషులు అను దానిది”

నా కనుమానము తీతెను. బండివానికి గూలీ యిచ్చి పంపితిని. తర్వాత నేనుకముం దాలోచింపక వాకిటతలుపు తట్టితిని. అది త్వరలోనే తీయబడెను. నాయెగుట సుమారిదువదియైదేండ్ల తరుణి నిలిచియుండెను. ఆమె దేహముపై బెక్కు నగ లుండెను. సుందరి. నల్లని కాటుకకళ్ళు. ఆమె తాంబూలము సేవించుచుండెను.

“అలివేణి యెవ్వతె?”

“మాఅక్క” అని చెప్పి నన్నేకదృష్టిగ నామె చూడ జొచ్చెను.

“ఇంటిలో నున్నదా?”

ఆమె యాశ్చర్యము సూచించెను. “లేదు నిన్న కే మోదుకూరు వెళ్ళినది” అని సమాధాన మిచ్చెను.

“ఒక్కతే పోయినదా?.....సద్మలతను తీసికొని వెళ్ళినదా?”

ఆమె నిర్భాగతపడినట్లాయెను. తడబడుచు “తీసి-కొని-కొని—పోయింది!” అని యామె సమాధానము చెప్పెను.

నాపాదములు నేలలో బాతుకొనిపోయెను. నేను స్తంభమువలె నట్లే నిలువబడితిని.

ప దు నా ల్గ వ ప్ర క ర ణ ము

ఒక విషయము పలుమారులు సంభవించి నప్పుడు దాని యందలి క్రొత్తపోవుట సహజము, నాలుగుమారులు దొంగ నొంటరిగ జూచినవాడైదవసారి జంకడు, పది మారులు శవముగాంచిన యాతడు పదునొకండవసారి వాని గూర్చి భీతిచెందడు. కొంతకాలము రాత్రుల దిరిగినవాడు తరువాత నొంటరిగా నెట్టి గాఢాంధకారమునందైన సంచ రింప సాహసించును, అభ్యాసమువంటి విద్యలేదు.

నా విషయమునందు నంతే యాయెను. మొదట మొదట నేదైన ననుకొనని సుగతి జరిగిన మిక్కిలి వింత జేందెడివాడను. కాని యట్టి యద్భుతవిషయములు పెక్కు నా యనుభవములోనికి వచ్చుటచే నాపిచ్చి పోయెను. అనగా నేదైన మోసము జరిగినప్పుడు ఆశ్చర్యము సూచించెడివాడ గానని నాయభిప్రాయము కాదు. వింతచేందెడి వాడనే కాని కొలదికాలము మాత్రమే అచిరకాలములో మనస్థైర్యము తిరిగి వచ్చెడిది.

ఇప్పుడు నెట్లే జరిగెను. ఆ వారకాలే వాక్యములు నన్ను స్తంభితుని జేసెను. అలివేటి నన్ను మోసపుచ్చెనని గ్రహించితిని, కాని వెడగువలె విస్తారకాల మట్లే నిలువక

నాముఖమునందలి యాశ్చర్యభావము నణచివైచి, గంభీరముగా నామెతో నిట్లుంటిని.

“నీతో గొంత మాటాడవలసి యున్నది.”

ఆమెయు నాశ్చర్యమునుండి కోలుకొని ‘ఏమి మాటాడవలయును?’ అనెను. ఆమెతీరుకూడ గంభీరముగానుండెను.

‘పద్మలతవిషయము’—కాని నీపేరేమి?

“నాపేరు తార. కాని పద్మలత విషయ మేమి” అని యామె నిర్లక్ష్యముగా ప్రశ్నవేసి చలింపక యట్లే నిలిచి యుండెను.

“ఇచ్చట జెప్పజాలను. లోనికి రమ్మ. ఇది మిక్కిలి అవసరమైన పని—చావు బ్రతుకులు” అని నేనంటిని.

అమె కదలలేదు. త్రోవలో నడ్డముగ నిలిచి యనుమానము నూచించు చుండెను. నాకు చిరాకుగా నుండెను.

‘చావుబ్రతుకులేదు?’ అని యెట్టకేల కామె మెల్లగా నడిగెను.

“పద్మలత విషయమే” నేను విసుగుతో బ్రత్యుత్తరమిచ్చితిని. ‘నేను సతారాము నెఱుగుదును. వారి మోస మెఱుగుదును. పద్మభైరవీ యెఱుగుదును. ఇప్పుడామెను విడిపింపవచ్చితిని. నాకు సాహాయ్యముచేసిన నీకు గొంత బహుమానము—కోరుకొనుము.’

ఇంకను తార సంకోచించుచున్నట్లే కన్నట్టెను. ఆమె నన్ను చూచుట మానలేదు. నావాక్యము లామెయం దెట్టి మార్పును కలిగింపలేదు.

“రెండునూర్ల రూపాయలు చాలునా?—మూడు? నాలుగు?—పద్మలతను సురక్షితముగా నాకు జూపిన నైదు పందలు?—ఆమెను నాకప్పగించిన వెయ్యి? ఏమి?” అని నే నాసగొలుపుచు నడిగితిని.

“లోపలికి రండు” అని యామె దారితీసెను. నే ననుసరించితిని. మేడలోని హాలు ప్రవేశించితిని. అచ్చట గుర్చిపై దాను గూర్చుండి యామె నా కుయ్యాలబల్ల చూపెను. దానిపై నేనాసీనుడ నైతిని.

“ఒప్పుకొంటివా?” అని నే నడిగితిని.

“వేయి రూపాయలకు—” అని యామె వెంటనే సమాధాన మొసగెను.

“మంచిది, నాప్రశ్నలకు బ్రహ్మత్తరము లిమ్ము”

“అడుగవచ్చును.”

నేనారంభించితిని. ఎవ్వరెవ్వరెప్పు డీమేడ వీక్షిరి?

“మా అమ్మ, అక్క అలివేణి పద్మలత నిన్నసాయం కాలమే గుర్రపు బండిలో మోచుకూరు వెడలిరి.”

నారెండవప్రశ్న “పద్మలతను ఆకస్మికముగా దొలగించుటకు గారణమేమి?”

‘సతారాము దగ్గఱనుండి వచ్చిన’ టెల్లిగ్రాము:—
“అరంటు”

సతారాము నన్నెట్లు మోసగించెనో నాకుఁ దెలిసెను. కాని యిదియేమి విపరీతము? నాబుద్ధి నాచెంత నే యున్నదా? నాకన్నులు మండిపోయినట్లయ్యెను. నేను తారను జూచుచు మహాగ్రహమున 'ఓసీ! నన్ను మోసపుచ్చ జూడకుము. పాముతోఁ జెలగాటనూ! జాగ్రత్త!' అని యటచితిని.

తార వడకెను. ఇదియేమి! నేను నిన్ను మోసగించి తినా? ఎట్లు?" అని యామె యడిగెను.

'ఔలిగ్రా మెప్పుడు వచ్చెను? నిజముచెప్పుము. దాచ వద్దు. భద్రము!' అని నేను బెకరించితిని.

"నిన్న సాయంకాలము నిజము దాచుటలేదు" అని నిర్భయముగా నుత్తరము చెప్పెను.

వాడు నిన్న ఔలిగ్రామెట్లిచ్చియుండుడు? నిన్న రాత్రి యొంటిగంటయప్పుడుగదాతోటలో అన్నిసంగతులుజరిగెను. అంతవఱకును వారికెట్టి యచూనమును లేదు. నిన్న యెట్లు తంతుయిచ్చియుండుడు? తారమాటలు నాకు నమ్మకముగ దోచలేదు. కాని యామెచెంత ప్రశ్నించెయు లాభము లేక పోయెను. ఔలిగ్రాము చూతమన్న నది వారే తీసికొనిపోయి నట్లు తార చెప్పెను. కాలమువిలువ నాకుఁగెలియును. అచ్చట నుత్తరప్రత్యుత్తరములతో వ్యర్థసంభాషణ చేయుటకు వ్యవధానములేదు. కావున నంతటితో నాసంగతి విడిచివేసితిని. కాని విషయము మాత్రము మిక్కిలి విచిత్రముగ నుండెను.

“ప్రస్తుతము వారు మోదకూరులో నుండురా?”
అని యామె నడిగితిని.

“ఉండురు.”

“నీవు నన్ననుసరింపవలయును — వెంటనే మోదకూ
రెంతదూరము?”

“ఇరువదిమైళ్ళు — దక్షిణముగా.”

“లెమ్ము బహుమానము నుటచిపోకుము. వేయి
రూపాయలు!” అని నేను చెప్పి లేచితిని ఆమెయులేచిత్వరగా
రెండుమూడువస్త్రములు మూటగట్టుకొనెను.

మఱి యరగంటలోపుగ నొక నడియగు అశ్వశకటము
నందు చికునూరు దక్షిణముగా దొరలిపోవుచుంటిమి.
శ్రోవలో తాగ నెన్నియో ప్రశ్న లడుగవలెనని నా కూహాలు
పోయెను. తనయక్క యుదంతమంత సులభముగ నామె
యేల చెప్పినో వింతగా నుండెను. ఆవిషయమై నేను గరకు
చేయలేదు. కేవలము వేయి రూపాయల యందాశచే
నటులఁ జేసినను జేయవచ్చును. ఆమె నొక ప్రశ్నమాత్ర
మడుగక యూరకుండజాలనైతిని.

“పద్మలత మిక్కిలి చిక్కియున్నదా?”

తాగ వెంటనే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “మే మామె నెట్టి
కష్టమును పెట్టలేదు. అందుచే ఆమె బాగుగా చిక్కిలేదు”

మనసునకుఁ గొంత యూరటకలిగెను. నాతరువాత
ప్రశ్నయేమన, “ఎనిమిదేండ్లామెను మీరెందుకు మీమేడలో
చెరిసాలయ్యుదుంచిరి.

తార తడవుకొనలేదు. “ఆమె పిచ్చిదియై యున్నప్పుడు వల్లభరావుగా రామెను మాకు అమ్మివేసెను, మేమా పిచ్చి కుదిర్చి—”

ఆమె యాగెను. అప్పటికి గనుచీకటి హెచ్చుచుండెను. ఆ యంధకారములో సహితము నా నేత్రము లాగ్రహమున బ్రకాశించుచుండెను. అయినను ఆమెతో వాదించి లాభము లేదని తెలిసికొని యిక బ్రశ్నలు చాలించితిని.

త్రోవ యంధకార మయ మామెను. బాట ప్రక్క చెల్లు నల్లగా గానవచ్చుచుండెను. ఆ పెనుతమంబున గలగల మను బండిమోత తప్ప నింకేమియు వినవచ్చుటలేదు. నేనొక వెలకాంతతో నట్టిసమయమున బండియందు క్రొత్త ప్రదేశములకు బ్రయాణ మొనర్చుట తలచుకొనిన నాకే మహాశ్చర్యముగ నుండెను. కాని యీ వారము దినముల నుండియు ననేక చిత్రస్థానము లందు విచిత్రసమయముల నుండుచు వచ్చితిని. నాది పోలీసు పని యగుటచే నాకు నట్టి ప్రయాణములకు లజ్జింప నవసరములేదు మఱియు సుద్దేశము మంచిది. దారిలో దొంగలధయములేదు. ఉన్నను నాయొద్ద “రివాల్యరు” ఉండెను.

సుమారు తొమ్మిదిగంటలకు మోడుకూరు చేరితిమి. అది బస్తీ, అచట నొక కోమటియింట దిగితిమి అచట భోజనముచేసి తారయు నేనును బయలుదేరితిమి. కొంతదూరము పోయినతరువాత నామె యొక పెంకుటి యింటియందు బ్రవేశించెను. మరల నైదు నిమిషములలో దిరిగివచ్చెను.

“ఏమైనది !”

తార పెకవులు చప్పురించెను, “నే ననుకొనలేదు, ఈ దినము సాయంకాలమే యియిల్లు విడిచిరట—”

హతాశుడ నైతిని. కాని మరల ధైర్యము చిక్కబట్టి “ఎటు పోయిరి ? తెలిసినదా ?” అని యడిగితిని.

సరిగా తెలియరాలేదు. దాసరపల్లి పోయియుందురని నాయూహ.

మఱియొక యూదు ! “ఎంతదూరము ?” అని ప్రశ్నించితిని.

“ముప్పది మైళ్ళు—”

“నడుమ యూళ్ళన్నవా ?”

“పల్లెలు మాత్రము గలవు. అచట భోజనము చేయ వచ్చును.”

ఇక నారాత్రికి బ్రయాణము లాభములేదు. మేము బడలి యుంటిమి. అదియుగాక మోదుకూరునందు బండి దొంగడు. నాటికి నేను వైశ్యులింట శయించితిని. తార తన బందుగు లింట బదుండెను.

రాత్రి నాకు నిద్దురపట్టలేదు.

ఎట్టకేలకు దెల్లవారెను. మే మిద్దురమును శీత గ్రాసము చేసితిమి. జట్కాబండ్లు లేవు. క్రిందబిడిసమున వచ్చిన బండివాడు చికునూరు పెడలిపోయెను. మిక్కిలి విచారించగా బాగుగా భనమాళ పెట్టినతరువాత నొక రెండెడ్లబండి కుదిరెను. తొమ్మిదిగంటలకు దానిలో నెక్కి దాసరిపల్లి బయలు వెడలితిమి.

పవలెట్లు గడచెనో తెలియదు. యోజించియు నుద్రే కమువలనను మేము మిక్కిలి కష్టముగా బ్రయాణము సలిపి తిమి, మార్గమధ్యమున నొక సంసారియింట భోజనమొనర్చి యచట నొకగంట విశ్రమించితిమి. మరల బయలుదేరు నప్పటికి రెండుగంటల మధ్యాహ్న మాయెను. అప్పటికి సగముదూరము గడచితిమి. ప్రయాణపు బడలిక తార యత్యద్భుతముగా నోర్చెను. ఆమె లేశమును విసుగుకొన లేదు. నేనామె శాంతమున కాశ్చర్యము చెందితిని.

ఎట్లు మంచివే. త్వరగానే నడచుచుండెను. కాని యా ప్రయాణము జన్మలో దఱుగువల్లు లేదు.

ఎట్టకేలకు దాసరిపల్లి వచ్చెను. అచట బండిబాడుగ నిచ్చి తార దారిమాపిన యింటి కరిగితిమి. అప్పటి కారు గంటలాయెను. కనుచీకటి పడుచుండెను. నేను వీధిలో నిలిచితిని. ఆమె లోనికి వెళ్ళి వెంటనే తిరిగివచ్చెను.

“ఏమైనది?”

“వారిచ్చటికి రాలేదు.” అని యామె నవ్వెను.

నా కనుమానము పుట్టెను. “రమ్ము” అని చెప్పి యామెను మనుష్యసంచారము లేని యొకచోటికి దీసికొని వెళ్ళితిని.

అచట నామె యెరుట భయంకరముగ నెలచితిని.

“ఇచ్చటి కెందుకొడి?”

నేను ప్రత్యుత్తరమియలేదు. అంగరకాలోనుండి
“రివాల్వరు” తీసి యామె కణత కానించితిని.

“అణిదితివా, చచ్చెదవు! తల వేయివ్రక్కలగును!
నిజమైన పేరు చెప్పుము.” అని యమఃనివలె నడిగితిని.

“నా పేరు—పేరు—తార—అని చెప్పలేదా!”

“తల పగులును—నిజము చెప్పుము!”

“చంపవద్దు. అని యామె వణకుచు జెప్పెను. “నా
పేరు—అ-లి-వే-ణి!”

పది నేనవ ప్రకరణము

అలివేణి వాక్యములవలన నా మనసునం దెట్టి
మార్పులు క్షణములో జరిగెనో వేట చెప్పనక్కఱలేదు.
నెనుక శేషులచూటలు విని మోసపోతిని. ఇప్పు డీమె పలుకు
లాలకించి తెలివి తప్పితిని. తన పేరు తారయని చెప్పి, నిజ
మైన నామము కప్పిపుచ్చి, నాకెంతయో యుపకారివలె
వచ్చి యలివేణి నేను పద్మలతను చూడకుండ జేసెను.
మీదుమిక్కిలి నన్ను తప్పుదారికి దెచ్చి తనతల్లి పద్మలత
నెచటికో తీసికొనిపోవుటకు మిక్కిలి సాయ మొనర్చెను.
ఇప్పు డామె నేమిచేయవలెనో నాకు జెలియలేదు.
శిరము భిన్నాభిన్నము చేయవలెనని యుండెనుగాని కోప
మాపుకొంటిని. క్షణము మోజించి యామెకు దెలిసిన

దంతయు జెప్పునట్లు చేసి, యామె చేసిన మోగు పర్యవసానము మేలుగ ముగింపదలచితిని.

ఆమె నిర్ఘాంతపడి, తెల్లని కళ్ళతో నన్ను తెప్పవాల్యక చూచుచు నట్లే నేలపై నాసీనయై యుండెను. ఆమె స్థితిని జూచినప్పుడు నాకు గనికరము కలుగలేదు. ఆమె చేసిన మోగుపునైజ మట్టిది. ఏ సమయమున బ్రతిక్షణమును నా ప్రాణపదముగ నెంచుకొనుచు నమూల్యముని తలఁచుచుంటినో, యట్టి సంగిగ్ధ తరుణమున నొకదినమెల్ల అలివేడి నన్ను కోలుపోజేసెను. ఆమె యభిప్రాయము కనుగొనవలసి యుండెను.

“నన్నిట్లు మోగుపుచ్చటలో నీ యభిప్రాయమేమి?” అని నే నామెకు గద్దించి యడిగితిని.

ఆమె ప్రత్యుత్తర మీయలేదు. స్తంభితయై నన్నట్లే చూచుచుండెను. నాకు గ్రోధ మాగుటలేదు.

“ముమ్మాటికి జెప్పుచున్నాను. నేను వేయు ప్రతి ప్రశ్నకును నీవు సమాధానము చెప్పవలసియుండును. లేక పోయిన—నా చేతిలోనిది యేమి?”

“రివాల్యరు” అన యామె గజగజ వణకుచు జెప్పెను.

“ఇదిగో దీనిని నీ కణత కానించినాను. కాచుకొనుము. నన్ను మఱల మోగుగించినట్లు యోచిన నీతల నజ్ఞనజ్ఞ చేసెదను. ఇచట నీకెవ్వరు తోడురారు—నన్నెవ్వ రెఱుగరు—నిన్ను చంపి నేను పాతిపోయెదను. భద్రము! దాచక ఉన్న సంగతులు సరిగా చెప్పుము.”

“చెప్పెదను—నన్ను చంప—వద్దు” అనుచు నామె కన్నీరు గార్పజొచ్చెను. కాని నేనామె బాష్పముల గమనింప దలచుకొనలేదు. నాప్రశ్న లారంభించితిని.

“నన్ను మోసగించుటలో నీయభిప్రాయ మేమి?”

“ఇది మాపన్నగడ—” ఆమె కన్నీరు తుడిచి కొనుచు జెప్పెను. “మా అమ్మయు, పద్మలతయు జహ్నులో వెళ్ళిరి. నేను మిమ్ము మోసగించుట కింటివద్ద నుంటిని. తుపాకితీయుడు నా కణత నొప్పి యెత్తుచున్నది.”

నేను రివాల్యరు కణతపై నుండి తీసి యెడముగా బట్టుకొంటిని. “బడిలో మీ అమ్మయు, పద్మలతయు మాత్రం మేనా వెళ్ళినది.”

“అవును. వారిద్దరు మాత్రమే.”

“ఇప్పుడు చెప్పుము. తెలిగ్రా మెప్పుడు వచ్చెను?”

సతారాముకొద్ద నుండి నిన్న పదిగంటలకు వచ్చెను. వెంటనే మా అమ్మ, పద్మలత వెళ్ళిరి.”

“ఎచ్చటికి వెళ్ళిరి?”

ఒక తెప్పపాటుకాల మామె శంకించెను. కాని నా చేతిలోని రివాల్యూ రామె యనుమానముల ద్రోసిపుచ్చెను.

“విలాసగిరికి” అని యామె సమాధాన మిచ్చెను.

ఆపేరు నేను వినలేదు “విలాసగిరియా ఎచ్చట? ఇచ్చటి కెంతదూరము?”

“రాయపురమున కెసిమిది మైళ్ళు అది ఒక కొండ;
దానిపైన బాడుపడిన పెద్దదేవాలయము కలదు, అది
దూరమునకు గన్పట్టుచుండును. ప్రస్తుతము వా రందున్నారు.

“సతారాము కూడానా?”

“అవును. ఆతడు రాయపురమువచ్చి వారినందు
గలిసికొని విలాసగిరి తీసికొనిపోవును.

సతారాము చికునూరులో నేటికి దిగలేదో నాకు
దెలిసిపోయెను.” తెలిగ్రాము మూలమున నాయాశలు
విఫలము లయ్యెను.

“వారిప్పటికిని విలాసగిరి యందుం—దురా” అని
నేను మరల అడిగితిని.

“నిస్సందేహము.” అని యామె ధైర్యముగా బ్రత్యు
త్తర మిచ్చెను.

“నిన్నుకూడ దీసికొనిపోయెదను. వారిచట లేక
పోయిన—నీతల—”

ఆమె నా వాక్యముల కడ్డమువచ్చి “అక్కరలేదు. వా
రచ్చట గొన్నిదినములుందురు నన్ను తీసుకొనిపోవచ్చును.”

“వారి యుద్దేశమేమి?”

“చెప్పజాలను. సతారాము, మాయమ్మ ఏమి నిశ్చ
యించెదరో”

ముఖ్యమైన ప్రశ్న మొట్టియుండెను. ఇంతకుముందే దానిని పలుమారు లడుగవలెనని, తలంచెయు నూరకుంటిని. ఎట్టకేలకు నామనసు ఆగలేదు.

“సతారామును పద్మలత తిరిగి ప్రేమించుచున్నదా?”

“లేదు. ఆమె తనతల్లిని, పినతండ్రిని, మిమ్మును దలంచుకొనుచుండును.”

నాహృదయముపైనుండి పెద్దబరువు తీసివేసినట్లా యెను. ఆమె సమాధానమువలన నాకు మతిరెండు ప్రశ్నలు స్ఫురించెను.

“ధారాపురమునందు వల్లభరావునని చెప్పకొను చున్న యాతని నిజమైన పేరేమి?”

“తెలియదు.”

“ముమ్మాటికి?—రివాల్యరు చూడుము.”

“ముమ్మాటికి,” అని యామె చెలింపక సమాధాన మిచ్చెను.

“నిజమైన వల్లభరావు జీవించియున్నాడా?”

“తెలియదు—ముమ్మాటికి”

ఇంను నెన్నియో ప్రశ్న లడుగవలసి యుండెను. అన్నిటి కంటె బెద్దప్రశ్న పద్మలత సంగతి యామెకు దెలిసి నంత దనుక నాద్యంతము చెప్పుమని యడుగుటయేకాని కాలములేదు. ఇదివరకే కాల మమూల్యమైనది ఇప్పుడు పది రెట్లు? పద్మలతను వారేమి చేయుదురో? టెక్కలుండిన

నాక్షణమేపోయి విలాసగిరి గుడిపై వ్రాలియుండును. చెక్కలు లేవు. కావున నున్న సాధనములతో బ్రయాణము వీలై సంత త్వరలో సాగించవలసి యుండెను, అందుచే నేను రివాల్వరు దాచి కొంత సామ్రామమును బడవైచి యిట్లంటిని.

‘పొమ్ము, ఎట్లుచేయదువో, యెప్పుడు చేయదువో నాకు లెక్కలేదు, చికునూరుపొమ్ము. మరల మోసవృత్తియారంభించుము, ఎవరో తల చెక్కలుచేసి విడిచిపెట్టెదరు—పొమ్ము’

అనుచు నుహాగ్రహమున నావారకాంతను విడిచి నేను దాసరపల్లి వెడలి యచ్చట నొక కష్టయాసామియింట భోజన మొనర్చి యచటికి రైల్వేస్టేషను నెఱువై పున నెంత దూరమున నుండునని యడిగితిని. పడచుటగా బదిక్రోశముల దూరమున నున్నదని తెలియరచ్చెను. గాటయుండనేమో కనుకొంటిని మట్టివారికలదని తెలిసెను.

‘ఇచ్చట ఎవరికైన గుట్టపుబండి కలదా?’

‘గ్రామ మునసబుగారికి ఉన్నది.’

ఆయాసామిని తోడుతీసికొని గ్రామ మునసబుగారి గృహముచేరి యాయనతో నావృత్తి చెప్పి మిక్కిలి యగత్య మైన పనిమీఁద గుట్టపుబండి కావలసినచ్చెనని విషయము కొలదిగ చెప్పితిని. ఆతడు సత్పురుషుడు తత్క్షణమే బండి కట్టించెను. ఒక దీపముకూడ నిచ్చెను. ఆతనికి నాకృతజ్ఞత తెలిసి ఘడిగూక వీయహోతిని—కాని యూతి డంగీకరింప లేదు.

మరల జీకటిలో నొక మట్టిదారివెంట దాసరపల్లికి బడమటగా బ్రమాణముచేయుచుంటిని, మేము బయలుదేలు నప్పటికి దొమ్మిదిగంటలు దాటెను. బండివానిని మేముపోవు చున్నస్థేషను పేరడిగితి. 'అరుణాచల' మని యాతడు తెలిపెను. నేనిదివఱకే యాపేరు వినియుంటిని. రాయపురము పోవుబండి యరుణాచలమునకు సరిగా పండ్రెండు గంటలకు వచ్చును. అది యచటనాగదు. కావున 'రైలు, మీద వెంటనే పోవువాస వదలుకొంటిని. అయినను అరుణాచలము త్వరగా చేరవలెనని నాకుద్రేకముగా నుండెను. కాలమెట్లు గడచెనో తెలియదు త్రోవలో జిన్ని కాలువలవలన గొంత యూలస్యమాయెను. ఒంటిగంటకు మేమురుణాచలము స్థేషను చేరితిమి. బండివానికి రెండురూప్యములు బహుమానవిచ్చి నేను స్థేషనులోనికి బోయి సరకులబండి రాయపురము వెళ్ళునది వచ్చునాయని యడిగితిని. అరగంటలోపుగ నొకటి రాగలదేని తెలిసెను-నాగుంతోషము !

మీరేమైన ననుడు. 'వేళావిశేషము'లందు నాకు మిక్కిలి నమ్మకముగలదు. నేను జట్కాబండి యడిగినంతకే గ్రామమునసబుగా రేవేళ లేవనకుండ నిచ్చెనో మామదృష్టమున కదే ప్రారంభము. ఆక్షణమునుండియు బ్రతి విషయమునుకలిసివచ్చెను. చిక్కుదారమునందొక్క కష్టముగుముడి తీసిన మిగిలిన చిన్నచిక్కు లెల్లండిపోవునో మాయాపద లాక్షణమునుండియు చెల్లాచెదు కాజొచ్చెను. అంతదనుక

బ్రతికూలముగ నుండిన విధి నిమిషములో ననుకూలముగ
మాతెను, సరకులబండి రెండవ యదృష్టము.

అరగంటలో నది వచ్చెను. దానిలో 'గార్డు' నకు
గొంత లంచమిచ్చి యందెక్కితిని. అది మనుష్యులబండికంటె
నాలస్యముగా బోవునని నాకు దెలియును. సరకులు దించు
కొనుట, ఎక్కించుకొనుట యాలస్యముగను. కాని రాయ
పురముపోవు మనుజులబండి మఱునాడు తొమ్మిదిగంటల
ప్రొద్దెక్కునప్పటికిగాని మరుణాచలమురాదు. అంతకుముందే
నేను రాయపురము చేరుకును. బండిలో యోజించుచు
బండి నిద్రించితిని. నిద్ర లేచునప్పటికి బండి రాయపుర
ములో వచ్చి యాగియుండెను. దిగి వెలుపలికేగితిని.

అప్పటికి దెల్లవారుజామున నైదు గంటలాయెను.
నేనొకచోట ముఖముకడిగి యూనిలోని కేగితిని. దెల్లవా
తెను. ఒక "కాఫీ హోటలు" నందు యుద్ధ తీర్చికొని యొక
జట్కా విచారించితిని. విలాసగిరి కని చెప్పినప్పుడు బండివా
డాశ్చర్యము సూచించెను. 'అచ్చట దగ్గఱఁజేరు' లేదని
చెప్పెను. కొండదగ్గఱనే పనియని చెప్పితిరి. వాడుబడికట్టెను.
దడదడలాడుచున్న హృదయముతో ప్రయాణ మొనర్చితిని.

మేము విలాసగిరి డాయునప్పటికి ఎనిమిదిగంటల
ప్రొద్దెక్కినను. బండివాని నొక తొలిసోపునంపు దాది
యచటనున్న మునియు గంటలో దిగి నత్తుననియు జెప్పి నేను

కొండ యెక్కట ప్రారంభించితిని. పాడుపడిన శెల్లని దేవాలయము చాలా సేపటినుండి నాకగపడుచుండెను.

అందు పద్మలత యున్నదా!

అని యొక కొండగుట్ట. పదునైదు నిమిషములలో దాని యగ్రముచేరి గుడిముందు నిలిచితిని. అది పెద్దది పాడు పడియుండెను. తలుపు మాసియుండెను. తలుపు నెట్టితిని. గడియలేమి రెక్కలు విచ్చెను.

లోన నొకశయ్యపై నొక ముసలిది కూర్చుండియుండెను. క్రింద నేలపై — ఆమె పద్మలత యగునా!

“పద్మలతా?” అని కేవలమెచితిని.

మిగిలిన సంగతులు నాకు దెలియవు ఆ జన్మని యిదికి పడి లేచెను.

“వెంకటరావ్!” అని యిది యాసుందరి నన్ను గాఢాలింగన మొనర్చి, నా కొగిటిలో మూర్ఛపోయెను.

పదునారవ ప్రకరణము

ఎంత కాలమునకు బునర్దర్శనమాయెను! ఎనిమిదేండ్లకు కాదు. ఎనిమిది యుగములకు! చనిపోయినదిని యాశలన్నియు వదలుకొనిన పద్మలత మరల బ్రతికివచ్చెను. ఆమెను నాహృదయమిరిసకుమా — తిరిగినినప్పుడు కృపించిన సంగతి మరల, పద్మలత

పారవశ్యత ప్రేమించి చివర కాలవియోగ మనుభవించినవారికే యెఱుక. ఆమె యుచ్చాసనిశ్వాసములగాతి నాకంఠమును మృదువుగా, దాకునప్పుడు — నేనెచట నుంటిని? ఈమె పద్మలత యగునా? నేను వెంటటగావునగుదునా? ఎనిమిదేండ్ల క్రిందట మరణించిన యీమె యిప్పుడెట్లు సజీవయై నావక్షస్థలముపై విశ్రమించి యున్నది? ఆనందము హృద్ధమీటి నప్పుడు సత్యాసత్యవివేచన సమసిపోవును.

కాని నేనేమి చెప్పుచున్నాను! ఇన్నియోజనలకు నాకు వేళ యెచ్చటిది? అన్నిసంవత్సరముల తరువాత జూచినను పద్మలత వదనమును తనివిదీక్షింపట్లు చూచుటకు నాకు కాలములేదు. మూర్ఛిల్లియున్న యీమెను నేనదీర్చుటకు నాకు వ్యవధిలేదు. కౌగిటిలోనున్న యీమెను చాపపై బరుండబెట్టుటకు నాకు సమయములేదు. నాప్రేమను చదువరులు మన్నింతురుగాక — ఆమె మద్దుపెడవుల ముద్దాడుటకు గూడ నా కవకాశములేదు. ఎన్నాళ్ళకు అని వింత చెందుటకు గూడ నాకు వ్యవధానములేదు.

గుడియంతయు మాఱుమోగునట్లొక ప్రచండమైన కేక వినవచ్చెను. సింహగర్జనము ఊఱుముమోత దానిముందాగవు. గర్భాలయము తలుపులు దధాలుమని తెఱచుకొని యెచు. లోనుండి యొక మనుజుని యున్నతాకారము నాకు నాలుగు గజముల దూరములోనికి గభాలున లంఘించెను.

అతడు సతారాము.

నే నెడమ చేతితో పద్మలతను చుట్టి, కడి చేతితో రివాల్వరు వెలికిదీసి యాతని హృదయమునకు గుటివెట్టితిని.

మొందున కడుగు వేయబోవుచున్న యాతడు శైలి పోయి తటాలున నాగెను. మరల ముఖమెట్టవారెను కన్నులు మండిపోవుచుండెను. పెదవులు కంపించుచుండెను. కనుబొమలు మూడిచికొనియెను. శిరోజములు చిందరవందరగా బడెను నుడుట జెమటపోసెను. ఎడమకణతపై బుట్టుమచ్చ మటెంత పెద్దదిగా నున్నట్లు కన్పట్టెను. శత్రువుపై దుముక నా? వద్దాయని యాత డనుమానించుచున్నట్లు కన్పట్టెను. చుట్టు ప్రక్కల నేమి జరుగుచున్నదియు గమనింపక యాతని నేక దృష్టిగా జూచుచు నేను నిశ్చలముగా నట్లే నిలిచియుంటిని. తుపాకి యాతని గుండెలకు సరిగా బాగు పెట్టబడియేయుండెను. “సింహము గుహ చేరితివా! నీచావు మూడినది!” అని బొబ్బలు పెట్టుచు సతారాము ముందున కడుగువేయ గాలు నెత్తెను. పోలిక బాగుగనే యుండెను. ఆతడు సింహము వలెనే యుండెను. గర్జాలయము గుహ యనవచ్చును— కాని నేను నిర్భయముడగు వేటకాని ననుట యాతడు మఱి చెను. వెనుకంజవేయలేను. “మొందున కడుగువేసితివా మఱి ఒత్తుచున్నాను. నిన్ను ఆరు వూరులు పేల్చెదను. నెత్తురు ముద్దనుచేసెదను. ఎముకల కప్పవయ్యెదవు—కపడ్డార్” అని గంభీరముగా బలికితిని.

ఎత్తిన కాలు దించి యాతడు మరలసాగెను. ఈమారు సతారాము పళ్లు పటపట కొలుకుట స్పష్టముగ వినబడెను.

‘నీతువాకి తగులబడ! నాకిది యెక్కడ దాపరించినది!’ అని యటచుచు నాతడు నాచేబిల్లిని రివార్వరును ఘోరముగ శపింపజొచ్చెను.

‘సింహముగుహను వచ్చువాడు ఊరకవచ్చునా?’ దాని నాశనసాధనము తీసికొనిరాడా?

నామాటల కాతడు గోడలు వడకునట్లు హుంకరించెను. “మే మిచ్చట నున్నట్లు నీకెవ్వరు చెప్పిరి?”

“మీరాలివేణి చెప్పినది—”

“మీరాలివేణి యేమి? ఆమెకు మాకు ఉన్న బంధుత్వము కూడ చెప్పినదా,” అని సతారాము బిగ్గటగా ధిక్కారముతో నడిగెను.

ఇంతవఱకును పిడికిళ్ళపట్టియున్న హస్తము లిప్పుడా తడు వక్షస్థలముపై మడిచెను.

“చెప్పలేదుకాని త్వరలోనే తెలియవచ్చును” అని నేనాతని ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పితిని.

“ఎట్లు?—”

“మీరందఱు పట్టుపడినప్పుడు”

ఆతడు వికటముగా నవ్వెను. “ఈమారు నిజముగా గెలిచితిని అయినను సంపూర్ణముగా గాదు,”

“నేను పిచ్చివాడనై యామెను విడువలేను, మీ సంగతి తొందరగా జూడవలసియుంటుందే వచ్చితిని”

“అలివేణి ప్రస్తుత మెచ్చటనున్నది?” అని యాతడు గంభీరముగా నడిగి నావదనమొకే విధముగ జూడజొచ్చెను.

“దేవుని కెఱుక”

“ఆమెను చంపితివా, దుర్మార్గుడా!” యనుచు సతారాము మరల బిడికిళ్ళు పట్టెను.

“చేసిన మోసమునకు తల సహస్రభాగముల జేసి యుండును—కాని అలివేణి స్త్రీ—”

సతారాము విపరీతముగ దలయాచెను.

“కాచుకొనుము!” అని కెవ్వననఱచి యాతడు గభాలున నామీదికి భయంకరముగ లంఘించును.

నేను ఏనుఱియుండునని యాతనియద్దేశ మైయుండును. కాని వాని ప్రణిచర్యయు సూక్ష్మముగా గమనించుచునేనప్ర మత్తుడనై యుంటిని తుపాకి కాల్చకతిప్పలేదు. అది సతారాము తెలివితక్కువ అయినను ఆతనిచంపుటనాకిష్టములేదు.

రివాల్వరు క్రిందికి వంచి యాతని మోకాలుమీదుగా గాల్చితిని.

గదిసిండ బొగచుట్టుకొనెను. ధామ్మనిమోతపుట్టెను.

“చచ్చితిని!” అని యొక కేక వినబడెను.

“అయ్యో! నాయనా!” అని పెద్దయెడ్డువినవచ్చెను.

నేలపై నేదియో పెద్దపదార్థముపడినట్లు చప్పుడా
యెను. రెండునిఱుషములలో పొగ విచ్చెను. వస్తువులు మరల
స్పష్టముగ కన్పడజొచ్చెను. సతారాము నేలపై నడ్డముగా
బడియుండెను. ఆతనితోడలోనుండి యెట్టి నెత్తురుకాలువ
ప్రవహించుచుండెను. నాకు జాలికలుగ లేదు. నేనాతని ప్రాణ
ములతో విడిచితిని—ఆతడేమైనచో నిర్దయతో నన్ను చీల్చి
వేసియుండడా? మా 'నాయనా?'యని పెద్దపెట్టున నేడ్చుచు
అలివేణితల్లి సతారాముప్రక్కనబడి యేడ్వ జొచ్చెను.
“నోయమూయుము! నేను చావలేదు. ఈ మాశ్రమునకు
చావను?” అనుచు సతారాము కఠినముగ వేశ్యమాతను
వారించెను. ఆమె బొబ్బలుపెట్టుట చాలించెను. నేను పద్మ
లతను చాపపై బరుండపెట్టి యలివేణితల్లిని సమీపించితిని.

ఆమె గబగబ వణకజొచ్చెను.

“ఇక స్త్రీలను జూపుము. హా, హాహాహా” అనుచు
సతారాము పిశాచమువలె బిగ్గరిగా నవ్వసాగెను.

“ప్రేలకుము” నేను కర్కశముగా సభానము చెప్పి
తిని. విస్తారము వదరిన కపాళము భిన్నభిన్నచుగును.

“ప్రతిమచుష్యుడు ఒక్కమారే చచ్చును. నేను పెద్ద
రింపులకు చచ్చువాడను గాను” అనుచు సతారాము మరల
నవ్వెను. నేనంతట వేశ్యమాతనంక దిరిగితిని. ఆమె నాకొళ్ళ
పైబడెను. “సతారాము నాకొళ్ళకు బాబూ! రింపుము.

రక్షింపుము—నాకు ఒక్కడే కొడుకు ! అనుచు నామె వల
వల యేడువదొడగెను” “ఓసీ! వగలుచాలించి నాప్రశ్నలకు
సమాధానము చెప్పుము” నేను కఠినముగా నంటిని, “నేను
నీ కొడుకును రక్షించెదను. “చిత్తం బాబూ ! చచ్చి నీకడు
పున పుట్టుతాను అని ఆమె నాపాదము లెంతో కష్టముమీద
వదిలెను. నేను నాప్రశ్న లారంభించితిని.

“సతారాము నీకొడుకా !”

“అవును బాబూ”

“మాధవి”

“చెప్ప—చెప్పవద్దు” అని తడబడుచు సతారాము
సగములేచి యటపుచే మరల గ్రిదబడెను.

“నా పెద్దకూతురు నాయనా !” అని వేశ్యమాత
చెప్పివేసెను.

“ధారాపురములో వల్లభరావునని చెప్పుకొనుచున్న
వాని పేరేమి ?”

“అయ్యో ! అయ్యో ! నాకొడుకు మూర్ఛపోయి
నాడు” అని వేశ్యమాత వినిపింపజొచ్చెను.

“ఏడవకుము, నేను చెప్పితిని. నేను రాయపురము
పోయి వైద్యుని పంపుదును. ఈలోపుగ నీతని కేసుము
ప్రాణాపాయములేదు.”

ఇక నేనచ్చట జేయున దేమియు గన్పడలేదు. ఒక పాత్రలోనున్న నీరు తెచ్చి పద్మలతముఖముపై జల్లితిని. ఆమె కన్నులు విచ్చెను. నాముఖము చూచుటతోడనే యామె వదనము వికసించెను నేనెచ్చట నున్నాను?" అని యామె మృదువుగా నడిగెను.

“నీప్రియునిదగ్గట — నేను వెంకటరావును.”

“కలగాదుగదా? నిజముగా నీవు వచ్చితివా?”

“కలగాదు, నిజముగా నేనువచ్చితిని. నిన్ను రక్షించితిని”

ఆమె కనులయందు అణగిఅణగియున్న యరురాగ మొక్కచూరగ పైకుబికెను. ఆమె చేతులెత్తి నాకంఠమును బలహీనముగా గొగలించెను. వారి నే నామె పెదవుల ముద్దాడితిని.

ఆ ముద్దు!

ఆమెను చేతులతో నెత్తుకొని, యాగుడి విడిచి కొండ దిగ జొచ్చితిని.

పరు నేడవ ప్రకరణము

మిత్రే యుగంబకు నేరుసు, పద్మలతము గుట్టపుబండ్రి లో రాయపురమువైపు మెల్లగా బ్రయాణము చేయుచుంటిమి. ప్రాద్దుల తొమ్మిది గంటలాయెను. నేనును ఆమె ను విడిగ

గిరివైపు చూచితిమి. దానివైన దేవాలయము నెల్లగా
బ్రకాశించుచుండెను. దానిని చూచినకొలదిని నాదైర్యమును,
జయమును, ప్రియురాలి క్షేణము, కష్టకగట్టిన ట్లగపడుచుం
డెను. మహానందముతో నా మెవదనమువైపు చూచితిని.

నాదృష్టులయందలి భావమామె గ్రహించెను. నవ్వుచు
నాచేయిపట్టుకొని యెత్తుచు కృతజ్ఞత యొలుకునట్లు నన్ను
మనోహారముగా జూచెను. ఆ చూపు చాలును. నా శ్రమ
యంతయు సఫలమయ్యెను.

“నేటికి నీకీ దీనురాలియెడ దయగలిగినదా?” అని
యామె మృదువుగ బలికి చిరునవ్వు నవ్వెను.

“నేను మనుష్యహాత్రుడను” నేను సగర్వముగా
సమాధానము చెప్పితిని.

“విషయములు పరమేశ్వరుని యిచ్చప్రకారము జరు
గును. దేవునికి హృదయపూర్వక వందనము లర్పించుదము.”

ఆమె మందహాసముతో గనులు మూసికొనియెను.
కొని యొక్కక్షణములో ముఖము గంభీర భావముసూచించెను
మనసున సర్వేశ్వరునికి వందనము లిచ్చుచుండెనని తెలిసి
కొంటిని.

అప్పుడామె ముఖము చక్కగా బరిక్షించితిని. నేనూ
హించినంతగా పద్మలత చిక్కియుండలేదు. ముఖము మిక్కి
లిగా విన్నపోయియుండలేదు. ఆమె కఠిన శారాగృహమున

నుంపబడినట్లు తోచుట లేదు. ఆమెనుజూచిన ఆచూట తలల
చుటకు గూడ వీలులేదు. మనసున నేర్వోపచారమున్నట్లు వద
నము స్పష్టముగాజెప్పు చుండెను. అందు దీనభావ మచ్చొత్తి
నట్లుకానవచ్చుచుండెను. అంతమాత్రమే, మిగిలినలక్షణములు
మనోహరముగనుండెను. దేహము కొలదిగ గృశించినది—
కాని సూర్యరశ్మి తఱుచుగా జూడకపోవుటచే గాబోయి శరీ
రము ఛాయ మిక్కిలి సుందరముగా నాకర్షించుచుండెను.
తానువలచిన రంభయందు రేమో? వయసువచ్చియున్న పద్మ
లత సౌందర్య మెట్టివారినినైన నాకర్షింప జాలియుండెను.
అయిదు నిమిషములకు పద్మలత కన్నులువిచ్చెను. ఆమెముఖ
మున మరల మందహాస ముంకురించెను. “నేననిన వెంటనే
భగవంతుని ప్రార్థించితివా?” అని నేనడిగితివి. అవును నా
కష్టములకు నేటికంతము కల్పించినపర మేశ్వరునకు వందనము
లొనర్చుట విధాయకము, నీవు దానిని జ్ఞప్తికి దెచ్చితివి.”

ఆమెనవ్వుచుచూటలాడుచున్నప్పుడు నాసంతోషము
వెల్లివిరియుచుండెను. ఆపలుకులు, చర్కలు, చూపులు వెనుకటి
మనోహరదినముల స్ఫురణకు దెచ్చుటయే దీనికి గారణము.

“నీవు శేషులమూలమునగాదా యిచ్చుకకి వచ్చినది”
అని కొంతసేపుండి బద్మలత నన్నడిగెను.

“అవును. నీరక్షణకు శేషులేకారణము”

పద్మలత చేత్రములు కృతజ్ఞతచే బ్రకాశించెను.

“శేషులు ఋణము నాజస్యలో దీర్చికొనలేను. అట్టి నచ్చరిత లేదు—ఇప్పుడామె యెచ్చటనున్నది?

ఈప్రశ్న నన్ను కొలదిగ గలతపెట్టెను. ఏమి చెప్పుటకును దోచక నే నూరకుంటిని.

“ఏమి? వెంకటరావ్, నిన్ను శేషులు చూడలేదా?” అని యామెతోందరగా నడిగెను.

“పది దినమాలక్రిందటచూచినది—ఆమె—” నేనాగితిని.

“ఆమె యేమి?”

“ఆమెను నీవు పంపితివా?”

“అవును నిశ్చయముగా నేనే పంపితిని. లేనిచో నీ కెట్లు నాసంగతి తెలియవచ్చెను?”

ఆమె యుద్రేకము నా శ్చర్యము గొలిపెను. “శేషుల కేమైన గీడుమూడెనని భయపడుచుంటివా” అంటిని.

“ఔను. ఆమె యామోసగాండ్ర బెడరింతు ననెను. నేను వద్దంటిని. ఆమె యేమముగా నున్నదా?”

“ఆమె వారిని బెడరించెను. వారిచేత జిక్కిను.”

పద్మలత షూద్ధ మొగము వెలవెలపోయెను.

“వారామెను—ఆమెను—చంపిరా?” అని యామె గద్గదస్వరముతో నడిగెను.

“అవును ఆమె వినోద మగదిరమున బ్రాణముల గోల్పోయెను.”

ఆమె దేహము కంపించెను, చూపుని స్తీబముగా నుండెను.

“వెంకటరావ్ ! త్వరగా జెప్పుము, నీకు యాధిగా దెలియునా?”

“నేను కన్నులార జూచితిని—”

“అయ్యో ! పాపము ! అనుచు నామె బాష్పములు దొడగెను. నాకు జేతనై నట్లు నేనోదార్చితిని, ఆమె యంతగా నేల విచారింపవలయునో యని నాకు జిత్రముగ నుండెను. శేషులు తనను మోసముచేయ నెంచి నట్లు తెలియకుండుట చేతనే అయియుండనలెను, పదినిముషముల కామె కొంత శాంతించెను.

“వెంకటరావ్ ! నీవెట్లు చూచితివి?” అని పద్మ లత దీనంగా బ్రశ్నించెను.

“ముందొక సంగతి చెప్పినను, శేషులు చేసిన మోస మంతయు వినిన—”

“మోసమా?”

“అవును మోసమే, ఆవిషయము నీకు బూర్ణముగా దెలిసిన నీ వా టక్కులాడికొఱకు దుఃఖించవు.”

“నీమాటలు చిత్రముగా నున్నవి, సంగతి చెప్ప రాదా, వెంకటరావ్?”

“ముందు నీకథ వినవలయునని నాకు కొరిక కలదు. నానడవడి నీచర్యలపర్యవసానమగుట తరువాత జెప్పుట సహజము.”

“నీయిష్టము, ముందు క్లుప్తముగా నేనే చెప్పెదను. రాయపురములో నేడు విశ్రమింతము. రేపు ధారాపురము-”

“నేను నదే చెప్పవచ్చుచుంటిని,” అని యామె మాటల కడ్డువచ్చితిని, “మనమనస్సులు కలిసిపోయినవి.”

“ఇప్పుడా!” అని మృదువుగా లజ్జతోననియెను. ఆమె శిరము వంచెను. చెక్కులెట్టపాటెను.

నేనామెచేయిపట్టుకొని లేతవేళలో నాడుకొనుచుంటిని.

“పద్మా! రాయపురము వెళ్ళినతరువాత కొంత సేద దీర్చుకొని పిమ్మట నీవృత్తాంతము చెప్పవలయును. నేనుపురమెఱుగుదును. మనము సావధానముగ గూర్చుండి మాటలాడుచోటికి దీసికొనిపోయెదను. అచ్చట నిరాటాకముగ మాటలాడుకొందము.”

ఆమె తెలయూచెను. తరువాత కొంత కాలము మే మూరకుంటిమి.

మేము రాయపురములో బండి దిగునప్పటికి సుమారు పనునొకండుగంటలామెను. మేము నాయుళ్ళబసయందు దిగితిమి. అది పెద్ద సత్రమగుట యుండెను. అచ్చట గదులు దినములలెక్కకు అద్దెల కీయబడును. మేము నేలపైని నొక విశాలమగు గది రెండుయాకలకు తీసికొంటిమి. అది మిక్కిలి సౌఖ్యకరమైనది. అచట పద్మలతనుంచి యజమానిభార్యకు కొంత సొమ్మిచ్చి పద్మలతకు స్నానాహారములకు సదుపాయ

ములు చేయునట్లు చేసి నేను స్నానమైనపిమ్మట భుజించి ఆ
సుందరిని గదిలో బయలుపడి చెప్పి బయలుపడి వెళ్ళితిని.

రాయపురపు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగారి యింటి కేగితిని.
ఆయన నన్నాడరించి వచ్చినపని యడిగెను.

అవసరమున్నంతవఱకు పద్మలత వృత్తాంతము క్లుప్త
ముగా ఆయనకు జెప్పి యిట్లుంటిని.

‘విలాసగిరిపైనున్న సతారామును మీరు పట్టించి
కాపలామీద నుంచవలెను.’

‘మీరు ధారాపురమెప్పుడు వెళ్ళేదను?’ అని
యాయన యడిగెను.

‘తేఱు, ఆమె యలసియున్నది.’

‘ఈలోపుగ అచ్చటిదొంగ పాటిపోవునేమో!’

‘అచ్చటి ఇన్ స్పెక్టరుగారు శ్యామలరావుగారి కిప్పుడే
అర్జంటు తెలిగ్రాము ఇచ్చి ఆమోసగాడు పురము విడువ
కుండ జూచుచుండమందును.’

‘అయినను భయములేదు’ ఇన్ స్పెక్టరు అనెను.

‘అయినను భయములేదు’ ఇన్ స్పెక్టరు అనెను.

‘హానికి వెళ్ళి యెవ్వరు చెప్పదురు?’

‘అలివేడి చెప్పవచ్చును.’

‘దాని ముఖము! అది యిప్పటికి చికినీగాదు అది
వెళ్ళిందేదా!’

‘దేనికై నను మంచిది—తెలిగ్రాము ఇచ్చెదను. మీరు సతారామును, తల్లిని ఖైదుచేయుడు. కొలది దినములలో ధారాపురమునుండి ‘సమనులు’ వచ్చును. అప్పుడు పంపుడు—సెలవు.’

‘సెలవు’

నేను పోస్టుఆఫీసునకేగి తెలిగ్రాముపంపి, సాయం కాలము నాలుగుగంటలకు మాబసచద్దకు వచ్చునట్లొక గుట్ట పుబండిమాటాడి, రెండు చీరెలు, జాకెట్లు కొని తీసికొనిపోయి పద్మలత కొరిగితిని.

ఆమె ప్రేమ నేను వర్ణింపజాలను.

చాలకాలమువఱకు నామె నిద్రించెను. నేను మేడ క్రింద విశ్రమించితిని నాలుగు గంటలకు బండివచ్చెను. పద్మలత లేచి కొలదిగ శృంగారించుకొని వచ్చెను.

మే మిద్వారము బండిలో రాయపురము తూర్పుబాటను వెలుపలికి జనితిమి. అచ్చటి బండినొకచోట మేము వచ్చుదనుక నాగుసట్లు చెప్పి యటకు సమీపముననున్న తోటముందు తాతిబల్లపై గూర్చుంటిమి.

అటు సాధారణముగా మనుజులు రాదు. కాని మేముంటరిగనందు గూర్చుండుట కనుమానింపలేదు. నేను తన పరుడనని పద్మలత యెఱుగును. ఆమె నాభార్య యని నే నెఱుగుదును.

పద్మలత తన దీని స్వంత్యము మొదలుపెట్టెను.

పదునెనిమిదవ ప్రకరణము

“ఎనిమిదేండ్లక్రిందట నొకనాటి సాయంసమయమున మనము వినోదమందిరమందు మేడపై నిలిచియుంటిమి. జ్ఞప్తి యందున్నదా? ఆనాడు నేను మఱిచిహాలేదు. మఱవ జాలను. వైద్యునికొఱకై యానాటిరాత్రియే మాయమ్మయ, నేనును హలీబాదు పోనుంటిమి. మనపెండ్లికి మాఅమ్మ సమ్మతించుటచే ఇప్పుడు చేయుచున్నట్లప్పుడును నీతో సిగ్గువిడిచి మాటాడుచుంటిని. మేడపై నీయొద్ద సెలవు గైకొంటిని అప్పుడు నీవు నాకొసగిన ముద్దుతడి యిప్పటికిని నాపెదవులపై నుండినట్లుగానుచుచున్నాను. అదియే కడసారి ముద్దును కొంటిని. నిన్ను మరల జన్మలో జూతుననువాస పోయెను. నీ సతిగా నుండుభాగ్యము నోచుకొననైతినని విలపించుచుండెడి దానను.

“మేము హలీబాదు పోతిమి. అది చిన్నపల్లె. కాని యచ్చటనున్న అప్పజీ వ్రణవైద్యమునం దస్వితీయును. మాయమ్మను బ్రతికింప నాత డెచ్చివిధములనో యత్నించెను. కాని మృత్యువామెను వ్రణరూపమున జేరెను. ఆతని ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. నాకు మాతల్లి దక్కదని అప్పజీ చెప్పెను. నాగుండె పగిలెను. నాగతియేమి? ఇల్లిచాటుపిల్లను, పెద్దతి స్త్రీకలకు. ఆగొడవ అంతయు నాకేమి తెలియును?

రంగూన్ లో వసించుచున్న మా పినతండ్రికి అంతకుముందే తెలిగ్రాము ఇప్పించియుంటిని. ఆతడు బయలుదేరినట్లు తెలియ వచ్చెను. కాని యింకను జాడలేదు.

“ఈసందర్భమున మాకక్కనుగుఱించి కొలదిగ జెప్ప వలసియున్నది. ఒక్కమాటలో—నే నాయన నెఱుగను. ఎప్పుడో పసితనమునందు మాకక్కి నన్నొకమారెత్తుకొని ముద్దులాడెను. అప్పుడు మానాయన జీవించియుండెను. క్రొత్త గనుక నేను మాకక్కడగ్గరకు బోలేదు. ఆయన ముఖమును బాగుగా—అసలు గుర్తించలేను. ఆయనకు బెద్దయాస్తికల దని నీవెఱుగునువు, బ్రహ్మచారి. మాకక్కకు దేశసంచార మన్న ప్రాణము. ఆయన కిప్పుడు ఋషునియై దేహిండును. పదునైదవయేట నుండియు ఆయన విలాససంచార మారిం భించెను. అన్న యెన్ని పుత్తరములు వ్రాసిననువచ్చి యింటి యొద్ద నుండువాడుకాదు తరువాత మానాయన. త్వరలోనే మృతినొందెను—అనగా మాకక్క మాయుఁటికివచ్చిపోయిన తరువాత నని నాయభిప్రాయము.

“అప్పుడు మాకక్క మరలవచ్చెను. అప్పుడు నేను పసిపిల్లనే. అందుచే మరల ఆయన చెంతకు బోవ లేదు. మా వ్యవహారములు సరిచూచి ఆయన వెళ్ళిపోయెను. తరువాత మాలమ్మ పేరను, పోనుపోను నా పేరను లేఖలు నిత్యమును వచ్చుచునే యుండెను. మాలమ్మకు జబ్బువచ్చినప్పుడాయన

రంగునులో దేవోసస్కా-రుగారి యింట నుండెను. నేను
శిలిగ్రాము ఇచ్చినది అచ్చటికే. నాకు బ్రత్యుత్తరము
వచ్చినది యచ్చటినుండియే వల్లభరావుగారి రాక కనుద
చూచుచుంటిమి.

నీకు దెలియును. మాఅమ్మ హలీబాదులో అకస్మా
త్తుగ మరణించెను. ఆమె యుత్తరక్రియలు జరిగిన తరువాత
గూడ మాకక్క రాలేదు. నేను అప్పజీగారి యింటిలో నుం
టిని. ధారాపురము తననొకరునిచ్చి పంపుమనని అప్పజీగారు
చెప్పెను. పరమగుజ్జనుడు. కాని అనగరములేకపోయెను. మా
పినతండ్రి హలీబాదు వచ్చినట్లు సేవకుడు మున్నుందుగా
వచ్చి కబురు తెచ్చెను. ఒకవిధముగ నామనసున కూరటగలి
గెను. ఉత్తరములయందలి భావములబట్టి మాకక్క మంచి
మనసుకలవాడని ధైర్యముతో నుంటిని.

“సేవకుని ప్రశ్నించువఱకు నాతడునిలువలేదు. కబురు
చెప్పిన తత్క్షణమే యాతడు వెడలిపోయెను. అప్పుడత
డెవ్వడో నాకు దెలియరాలేదు. ఇప్పుడు బాగుగా దెలి
యును. ఆతడు సతారాము.

తటతటలాడుచున్న హృదయముతో మాకక్క రాకకు
వేచియుంటిని. ఇక ముందాతడే నాకు దల్లియు దండ్రీయునని
నాకు దెలియును. నాఉద్రేకము వర్ణనాతీతము. ఎట్టకేలకా
తడు వచ్చెను. నేనాతనిజూచితిని. ఆతని యున్నతాకారము.
గంభీరవదనము, ఎఱ్ఱనికండ్లు నన్ను ప్రప్రథమమున గొంత

చీనాకుపడజేసెను. నేనుమాకక్కను వేటువిధముగానూహించుకొనుటయే దీనికి గారణము. కాని యాతనిప్రవర్తనమాత్రము నన్ను ధైర్యము చెందజేసెను.

“అతడు నన్ను కౌగిలించుకొనెను. శిరము మార్కొనెను మాఅమ్మచావునకు మిక్కిలి విచారించి నన్నెన్ని విధములనో లాలించెను. నేను సంతసించితిని. అనాడు సాయంకాలమే ప్రయాణమై చికునూరు చేరితిమి. నాకాశ్చర్యము కలిగెను.

“కక్కా! చికునూరు వచ్చినదెందుకు?”—అని నేనడిగితిని:

“మీపిన్ని యిచ్చటనున్నది చూడవా?” అని నిర్లక్ష్యముగా ననెను.

“నాకద్భుతము జనించెను. మీపిన్నియా? కక్కా? నీకు వివాహమైనదా?” నాకేల వ్రాయలేదు? అని ప్రశ్నపై బ్రశ్న వేసితిని.

అతడు మందహాసము చేసెను. “అయినదమ్మా, అయి నిస్తారకాలము కాలేదు. నీకు వ్రాయవలె ననుకొనుచుండగా నీటెలిగ్రాము వచ్చినది. మేము బయలుదేలి వచ్చితిమి.”

మీపిన్నిని చూచుదనుక నాకు మనసు నిలుచునట్లు లేదు. అది స్త్రీలస్వభావము. మాకక్కను వేయిప్రశ్నలు

వైచితిని. ఆతడు వానికెల్ల జిలునవ్వుతో బ్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

“వివాహము రంగూన్ లో అయినదా?”

“అవును.”

“విషయము చిత్రముగ నే యుండెను. మేముచికునూరులో అంబాలయము దగ్గర నొక మేడలో ప్రవేశించితిమి అందిరువురు స్త్రీలుండిరి. ఒక ముసలిదికూడ నున్నట్లు తరువాత దెలిసెను. ఆయిరువురును సుందరులే. ఇద్దరు నక్క చెల్లెండ్రవలె నుండిరి. అప్పుడు వారెవ్వరో నీకు లేడు—వ తండ్రికి బుట్టెనో!”

“మాధవి నన్ను కౌగిలించెను. ముద్దాడెను. ఎన్ని యోదార్పుమాటలు చెప్పెను. అయిన నాకొకటి చిత్రముగ నుండెను. నేను మాకక్కవైపు తిరిగితిని.

“కక్కా! యీయిల్లెవరిది? పిన్ని చికునూరిలో వల నున్నది?”

“ప్రేమ యొలుకుచున్నట్లాతడు నన్ను చూచెను, తరువాత చెప్పెనను. భుజించి పరుండుము. కలసియున్నావమ్మా!” అని యాతడు నన్ను దువ్వెను.

“నేను భోజనముచేయను. ఆకలిగాలేదు” అని నేనంటిని.

“అయిన బరుండుము”

“విస్తారము మాటాడినవారికి గోపమువచ్చునని తలచి నేనుపోయి యొక చక్కని గదియందొక మృదుశయ్యపై బవ్వళించితిని. కాని నాకు నిద్రరాలేదు, మనసు పరిపరివిధముల బోవుచుండెను, పిచ్చియాలోచనలు కలిగెను, నేను లేచితిని, అప్పటికొక గంట పడుండియుంటిని, నేను వెలుపలికి వచ్చితిని, కనుచీకటిగా నుండెను. ఇంటిలో నాకెవ్వరును గన్పట్టలేదు. అటు నిటు నిశ్శబ్దముగా దిరిగితిని—వీరందరు నేమైరని వింత చెందజొచ్చితిని, గృహములో నెవ్వరు నున్నట్లులేదు. మేడ యెక్కితిని, అచట మెల్లగా నెవ్వరో సంభాషించుచున్నట్లు మాటలు వినవచ్చెను, లోనికి వెళ్ళు దమా వద్దాయని యొక గదిముందు నిలిచి సంశయింప జొచ్చితిని, గది తలుపునూసి యుండెను, నేనొక నిశ్చితమునకు రాకమనుపే చిత్రమైన మాటలు వినవచ్చెను, నాగుండె గుబుకుమనెను, నేనాగి వింటిని.

“పిల్లముద్దులు మాటగట్టుచున్నది —చంపుటకు నేనొప్పుకొనను” అని నేవకుడు (సతారాము) అనుచుండెను.

“ఒక మందిచ్చెదము—క్రమక్రమముగా జచ్చును.” అని మాకక్కయనుచుండెను, నాకుసందేహము నఖశిఖపర్యంతము చెమటపోసెను, భయము కలిగెను, వారెవ్వరో హత కులనియు, ధనముకొఱకై నన్ను చంపజేంచు చుండిరనియు నాకు దెలిసెను, శరీరము గబగబ వణకజొచ్చెను, ఏమిచేయు

టకును తోచలేదు. వెలుపలికి బాటిపోదలచితిని. కాని యటుల జేయలేక కూలబడితిని.

“తలుపు దభాలున దెఱవబడియెను మాధవి కేక వేసెను. వల్లభరావునని చెప్పుకొనుచున్న యానీచుడు అంగర కాలోనుండి కత్తిదీసెను. నాకనులు తిరిగెను. అనుభవము లేని బాలికను, జీవితముపై మిక్కిలి యాశయుండెను.

“నన్ను చంపవద్దు. చంపవద్దు నీవు కాపాడవా?” అని ఊణములో సతారాము పాదములపై వ్రాలితిని.

“నాచిలుకా! నేనుండ నీకేమి భయములేదు. లెమ్ము” అని చిత్రభాషలో ఆనీచునితో నేమో యనెను. ఆతడు ఖడ్గము దాచివేసెను.

“నేనులేచి సతారాము చేయిపట్టుకొని నిలువబడితిని తరువాత కొంతచర్చ జరిగెను. వేళ్ళమాతతప్ప పారండలు నేదో వింతభాషలో జాలసేపు వాదించుకొనిరి. ఒక అరగంట వాదముముగిసినతరువాత అందఱు నానైపు తిరిగిరి. వారి చర్యల బట్టి మిగిలినవారు సతారాము నెగతాళిచేయు చున్నట్లు కన్పట్టిరి. ఆతఁడు లక్ష్యముంచినట్లగపడలేదు.

“పిమ్మట బలవంతముగ నాకొక ఎఱ్ఱనిబుడ్డి వాసన చూపించిరి. నేను స్పృహతప్పి పడితిని. తెలివినచ్చునప్పటి ఒక నేలకొబ్బునందు పైదీనైయు పడితిని. నాకటచుటకు కత్తిలేదు.

అఱచినను వినువారులేరు. ఎక్కడనో నేలకొట్టవున్న ఒక్క
తలుపును వెలుపల బంధింపబడియుండెను.

“నిరాశచే నేడ్చుచు ముందు మాఅమ్మను, తరువాత
నిన్ను తలచుకొనుచు నచట శయ్యపై బడితిని—”

“పద్మలతా! అలసితిని కొంతసేపుండుము, ఆసంగ
తులు తలచికొనిననే నీముద్దు ముఖమున చెమటపోవుచున్నది’
అని నేనంటిని. ఆమె నిట్టూర్పుపుచ్చి పదినిమిగము లూర
కుండెను.

“క్లుప్తముగా దరువాతి సంగతి వినుము” అని ఆమె
మరల నారంభించెను.

పందొమ్మిదవ ప్రకరణము

నాకష్టములను గుఱించి నీకు విస్తారముగ జెప్పిచునను
నొప్పింప దలచుకొనలేదు. మంచిది. నేను నేలకొట్టులోనుం
టిని దానిలోనే ఎనిమిది సంవత్సరములు—ఎన్ని మహాయుగ
ములో నేను జెప్పజాలను—గడపితిని, నడుమనడుమ స్నానా
దులకు నన్ను వెలుపలికి దీయుచుండెడివార లేకాని మొదట
మొదట నదియు దక్కువగ నేయుండెను. కాని ఒక సంగతి
మఱువజాలను అలివేణిగాని, తల్లిగాని, సతారాముగాని
సన్నొక్క దుర్భాషము నాడలేదు. వెలుపలికేగుటతప్ప మిగి
లిన సౌఖ్యములయందు సతారామునాకెట్టికొఱతయు గలుగ

కుండ బాగ్రత్త చేసెను. “రెండు సంవత్సరములు గడచెను. ఎట్లు గడచెనో తెలియదు. సతారాముగాని, యామోస గాడుగాని (వానిపేరు నాకు తెలియదు.) మాధవిగాని, నాకీ రెండు సంవత్సరములు నగపడలేదు. నా కాశ్చర్యమగును. అంత కాలమెట్లు గడచెను? మాకక్క వచ్చుననియు, నీవు వత్తుననియు—ఎవ్వరో వత్తురనియు ప్రతిక్షణము నెదురు చూచుచు గడపితిని. దినములు మాసములాయెను. నెలలు సంవత్సరములాయెను. ఎవ్వరును రాలేదు. నాయాశలు నశించెను. నిన్ను బలవంతుముగ నేటికి జెఱచుందుంచిరో నాకు తెలియలేదు. కాలముగడచుట భారమాయెను. అలి వేణి సాధారణముగా నాతోనుబును పుచ్చుచుండెడిది. ఆమెను నాప్రాణస్నేహితురాలిగ నెంచుకొంటిని. ఆమె సతారామును పొగడని క్షణములేదు. నన్ను గుర్తొద్దను చంపకుండ నన్ను విడుచుటకు సతారామే కారణమని అలి వేణి నొక్కి చెప్పెను. నేనామాటలు సత్యములని యొప్పు కొంటిని. కాని యామోస యాసేనకుని గుఱించి యంతగానేల నొక్కి చెప్పవలయునో నాకు ప్రప్రథమమున తెలియరాదు.

“నాకు యావనప్రాప్తియాయెను. పదునైదవదేవుడు వచ్చెను. అలివేణి పృత్తి నాకు తెలిసెను. నన్ను కూడ నాకూళ జీవము చేయనిర్బంధి యు రేమోయని మనసులో మిక్కిలి దిగులుపడితిని. ఎట్టకేలకు దెగువ చేసి యట్టినచురాలిగ జేయ వలదని యలివేణిని బ్రార్థించితిని. ఆమెన వ్వెను.

“అయిన చిలుకా ! నీకు పెళ్ళియం దిష్టమా ?” అని యామె యడిగెను.

“నన్నామె “చిలుక” యని యేల పిలువవలయునో నాకు దెలియరాదు. నన్ను చిలుకా యందువేల” యని నేను మారుప్రశ్న వేసితిని.

“అలివేణి కిలకిల నవ్వెను. నన్ను సతారాము అట్లే పిలిచెను. నేనును అట్లే పిలుచుచున్నాను నీవు పెండ్లియాడిన సతారామునే కదా? నాకు దెలియదా ? నీమనసులోని మోహము నేనెఱుగుదును.

“నేను చిరాకు జెందితిని. సతారామునా ? ఆసేవకునా?” అనుచు హేయభావముతో నటించితిని.

“అవును సతారామునే, నాసోదరునే!” యని యలివేణి నిర్లక్ష్యముగా సమాధానమిచ్చెను.

“నా కాశ్చర్యముకలిగెను. ఏమి, సతారాము నాసోదరుడా ? స్వంతభ్రాతయా ? అయిన హాలీబాదులో సేవకుని పత్ర నేల నటించెను !” అని నేను తొందరగా నడిగితిని.

“అలివేణిమరలనవ్వెను, పిచ్చిచిలుకా! అదియంతయు బూటకము. సమయావసరమునుబట్టి సతారాముల్లు నడచుకొనెను. అంతమాత్రమున నీ నీవాతని గర్హింపవని నేనెఱుంగుదును. సతారాము నీప్రాణరక్షకుడుగాడా? అవిషయము మనోనోక్త క్షణమటవగలవా? మఱియొకసంగతి, మూల్యవ-

నీపిసతండ్రిని చెప్పకొనుచు ధారాపురములో మాఅక్క
మాధవితో వినోదమందిరమున నున్న యాతడు—మాబావ
నిన్ను తుడముట్టింప నెన్నియోమాదులు చూచుచున్నను,
సతారాము పట్టుబట్టి నీ ప్రాణములకు దనప్రాణము అడ్డువేసి
నాడు—ఏల? అని యామె యడిగెను.

‘ఏల?’ అని నేను ప్రతిధ్వని యిచ్చితిని.

‘చెప్పనా, చిలుకా!’ అలివేణి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.
ఒక్క మాటలో—నిన్ను వినాహమాడవలెనని.

‘ఆ ప్రసంగము నేను మార్చివేయ దలచితిని. నా
కన్నుల యెదుట నింకొక వరుని యాపము నిత్యము గన్పడు
చుండెను. ‘మాపిసతండ్రిని మీబావ ఏమిచేసెను? చంపెనా?
అని భయపడుచు నడిగితిని.

‘అలివేణి కొలదిగ సంకోచించెను. “లేదు” అని
సమాధాన మిచ్చెను.

‘ఆమె మాటలయందు నాకు నమ్మకమెట్లు? ఆమె
నెన్నియో ప్రశ్నలు వేసితిని. వాని కామె పెడచెవిపెట్టెను.
‘నన్ను వీరేల మోసగించితిరి?’ అంటిని.

‘ఆ స్త్రీకొఱకని తెలియదా?’ అని యామె సావధాన
ముగ జెప్పెను.

‘నన్నెప్పటికై న విడుదలచేసెదరా?’

‘సతారాము పెండ్లియైన—’

‘లేనిచో’

‘నీజన్మ చిక్కునూదులో ఈ నేలకొట్టో పోవలసినదే’ అని నిర్లక్ష్యముగా బ్రత్యుత్తరమిచ్చి యలివేసి వెడలిపోయెను. ఆమె వాక్యములచేనాకున్న తేశమాశయు నిర్మూలంపబడెను. గుండెపగిలినట్లాయెను. విలపించుచు శయ్యపై వ్రాలితిని.

“విపులముగా నా బాధలన్నియు జెప్పజాలను. ఇక నాజన్మ ఖైదీగాబోవలసినదే యని నిశ్చయించుకొంటిని. సతారాము ప్రేమవాక్యముల వినని యెట్టిపెట్టుకొంటిని. వాడు నన్ను హత్యచేసినను నాకీష్టముగనే యుండెను. పుస్తకములు చదువుచు, నేర్చుచు, తప్పించుకొను వెట వాలోచించుచు వారిని నిష్ఫలముగా బ్రతిమాలుచు దుఃఖాతి శయమున బ్రక్కపై పొర్లుచు, కొట్టులో నటునిటు దిరుగుచు నెట్లో యుబుసు పుచ్చజొచ్చితిని. దినములు మెల్లగా బ్రాకెను—వారములు జరుగుట ఆగిపోయెను. నెలలు గతించి నట్లాయెను. సంవత్సరములు లోకములోనుండునా యని వింతకలిగెను. తప్పక యెవరో వచ్చి నన్ను రక్షింతురని పిచ్చియాశలతో గొంతకాలము పోయెను. నిరాశచే గుండూచు గొంతకాలము గడచెను. ఎవ్వరురాలేదు. అలివేసి కెంతలంచ మాసకొలిపినను లాభము లేకపోయెను.

“ఎట్లు జరిగెనో తెలియదు. క్రమక్రమముగా దినములు వారములాయెను. వారములు మిక్కిలి మెల్లగా నెల

లుగా బరిణమించెను. బలవంతముగ మానములు సంవత్సరముగా మాత్రెను, ఒకటి—రెండు—మూడు— నాలుగు— ఐదు—ఆహా! నేను చికునూరులోఁ జెఱిలో నుంపబడియేడు సంవత్సరములై నది ఏడు నిండు సంవత్సరములే! ఎట్లు జరిగి పోయెను? భగవంతునికెఱుక, నాకు నిరుపదియవయేడారంభమాయెను. ఇంకేమి వెంకటరావు—ఇంకెక్కడికక్క— ఇంకేమివిడుదల! ప్రాణము దేహమునుండి మోక్షముచెంది నప్పుడే నాకు కారాగృహమోక్షమని తెలిసికొంటిని.

“ఈయైదు సంవత్సరములలోపుగ సతారాము పలు మారులు వచ్చెను. ఎన్నిమారులో మోహప్రసంగము తేజూచెనుగాని నేను నివారించితిని. నా కఠిన్యమున కితడు నొచ్చుకొనలేదు. మా కక్కసంగతి యడిగితిని. బ్రతికే యున్నాడనుటకంటె వాడేమియు జెప్పలేదు. ఎచ్చటనుండెనో? ఖైదీగానుండెనో, ఎట్లుండెనో సతారామును వేడుకొనినను చెప్పలేదు. కాని నన్ను మాటిమాటికి జంప దన బావయాజ్ఞయైనట్లును, తా నెంతయోకష్టముమీఁద నా ప్రాణముల గాపాడుచున్నట్లును జెప్పుచువచ్చెను. నేనటవసని వాగ్దత్తముచేసిన సప్పుడప్పుడు వైకిదీసి దొడ్డిలో అలివేణితో దిరుగనిత్తునని చెప్పెను. నేను పెద్దయొట్టుపెట్టుకొంటిని. సతారాము తన వాగ్దత్తము నెఱవేర్చుకొనెను. నాటినుండియు నప్పుడప్పుడు నేను అలివేణితో సాయంసమయములందు దొడ్డిలోను, మేడపైన గదులలోను ఏరుగుచుంటిని. ఇట్టి స్వల్ప

చర్యలవలనను, నా ప్రాణము రక్షించు చున్నందులకును నాకు సతారాముపై గౌరవము కలిగెను—అంతమాత్రమే.

“అట్టి సమయములందు నేనటచినను, తప్పించుకొన జూచినను లాభమేమి? వారు నన్ను కఠినకారాగృహమందుంచి యికముందు మాట విశ్వసింపదు. అయినను నేనెవ్వరి కొరకు దప్పించుకొనవలెను? నీ కొరకా? నీవు పెండ్లాడి యుందువు. వారు నేను హలీబాదులో మరణించినట్టు వదంతి పుట్టించిరని నాకు సతారాము చెప్పెను. నీవు ధారాపురములో గూడ నుండవని నిరాశచెందితిని కావున నట్లే వారితో చికునూరులో జన్మగడపదలచితిని. ఒకమారు నేను సతారాము, అలివేణి రహస్యప్రసంగ మొనర్చుచుండ వినుట తటస్థించెను. దానివలన మాకక్క రంగూనులో గోవిందంపంతులు అను ధాన్యవర్తకుని షేడలో నావలెనే నేలకొట్టాలో నుండెనని తెలియవచ్చెను. అలివేణి యాతని యాకార మెట్లుండునని యడిగెను. సతారామేమో చెప్పెను కాని యందు ముఖ్యాంశమేమన, మాకక్కకు కుడిబుగ్గపై ఖడ్గపుదెబ్బ తగిలి, మూని, మచ్చ అంగుళమున్నరమేర యేర్పడెనని తెలిపెను. అది బాగుగా జ్ఞాపకము పెట్టుకొంటిని.

“ఎట్లయిన రంగూనులోనున్న దేవోసస్కాదుగారికి తప్పక చేరునట్లొక పెద్ద కమ్మ వ్రాయవలెనని పెద్దయూహ కలిగెను. కాని యెట్లు?

“ఈ సందర్భమున ననిమిది నెలల క్రిందటనక స్వాత్మగా శేషుల పరిచయమాయెను. ఆ మెనును, అలివేడిని ప్రాణ స్నేహము, ఒక నాడు హఠాత్తుగ నేను అలివేడియు దొడ్డిలో దిరుగుచు శేషులకంటబడితిమి. ఆమె ప్రశ్నలకు అలివేడి యుక్త యుక్తముగా బ్రత్యుత్తర మొసంగెను. శేషులు నా స్నేహము చేసికొన కుతూహలపడుచున్నట్లు తెలిపెను. ఆమెచేత బెద్ద యొట్టు పెట్టించి అలివేడి మా యిద్దరికి నెఱుక కలిగించెను.

“నాటినుండియు నప్పుడప్పుడు శేషులువచ్చి నాతో నేలకొట్టో కాలము గడపుచుండెడిది. మొదట మొదట మమ్ము కనిపెట్టుటకై అలివేడి ప్రక్కల బొంచుచుండెడిది. కాని తరువాత దరునాత నా మెను శేషుల కెఱిగించితిని. నా స్థితికై యామె మిక్కిలి విచారిం చెను తప్పక నాకు సాయము చేయునునని ప్రతిపత్తెను. ఇద్దరమును ప్రాణ స్నేహితురాండ్రుమైతిమి. మన ప్రేమ యాయెను నామె కెఱింగించితిని. అది యిది యననేల? నాకు దెలిసిన ప్రతి విషయము నామెకు దెలిసితిని.

“ముందు మాకక్కకై లేఖ పంపితిని. శేషులు దెచ్చియిచ్చెను. నేను ఒక తావెల్లయు నాశక్తిగొలది దేవో సర్కారుగారికి వ్రాసి మాకక్కయున్న చోటు దెలిసి విడిపింప గ్రాఢించితిని. ఆ యుత్తరమును శేషులు రిజిష్టరుచేసి రంగూన్ పంపెను. అది చేరినట్లు వచ్చిన రోజుగూడ నాకు

జూపెను. నా సంతోషము చెప్పజాలను. శేషులునుకొనియాడ
జాలనైతిని. నేను నాయాస్తి పొందిసతదువాత పెద్దబహుమాన
మిత్తునని యాన గొలిపితిని. ముందు నాయుంగుర మిచ్చితిని
ఈ విషయములు మాడునెలలక్రిందట జరిగెను. కాని
యీ మాడునెలలనుండి మాకక్కసంగతి తెలియరాలేదు.
దేవోసర్థారుగారు జవాబు వ్రాయలేదు.

“సుమారు పండ్రెండుదినములక్రిందట శేషులింకొక
పన్నుగడ పన్నెను. మాకక్క ఎనిమిదేడ్ల క్రిందటివరకు
వ్రాయుచున్న యుత్తరములు నాయొద్దనుండి తీసికొని
పోయెను. ధారాపురమువచ్చి నీసంగతి విచారించి, అవసర
మైన రాజవోలు కూడ పోయి, నాసంగతి నీకు జెప్పి నిదర్శ
నములు చూపునట్లైమె యపాయము జెప్పెను. వీలైన
దొంగలనుకూడ బెడకితుననెను. అది నా యపాయమునకు
మూలమగుట విద్దని యామెను బ్రతిమాలి యొప్పించితిని.
ఉత్తరములతోడను, ఉంగరములతోడను శేషులు ధారా
పురము బయలుదేరెను. ఆమె యుద్దేశముగాని, గన్యస్తా
నముగాని ఎవ్వరికి తెలియదు.

“నేను పేరాసతో ప్రతిదినమును విషదలకెదురు
చూచుచుంటిని. శేషులు వెడలిస రెండుమాడు రోజులకు
సతారామువచ్చి వెడలిపోయెను ఎదులతో నాకు తెలి
యదు. దినములు గడచిపోజొచ్చెను. శేషులు తిరిగి రాలేదు
నీవు రాలేదు. నా మనసు మిక్కిలి సుగటుపడుచుండెను.

మొన్న ఆకస్మికముగా టెలిగ్రాము వచ్చెను, అలి వేణియు, తల్లియు తటాలున నా గదిలోనికి వచ్చి నేను చికు నూరులోనున్న చావుతప్పుదనియు, ఆ దుర్మార్గుడు నన్ను చంపుటకై చికునూరు వచ్చుచుండెననియు జెప్పి సతారము టెలిగ్రాము చూపిరి. నేనును, అలివేణితల్లియు బ్రయాణ మైతిము. అలివేణి యింటియొద్ద నిలిచెను. మేము జట్కాలో మెల్లగా మధ్యాహ్నము నాలుగుగంటలకు రాయపురము చేరితిమి. అచ్చట మఱి మూడుగంటలలో సతారాను మమ్ము కలిసికొనెను. మేము మఱునాడు ప్రొద్దున విలాస గిరిపైగుడి చేరితిమి. శలవనిశలంపుగ నేడు వీపు వచ్చి నన్ను రక్షించితిమి. శేషులు తనపని నెఱవేర్చెనని నమ్మితిమి.

“మిగిలిన సంగతులు నీకు దెలియును. ఇక నీవిషయము చెప్పుము. మరల నింటికి వెడలుదము.”

ఇరువదియవ ప్రకరణము

సూర్యాస్తమయ సమయమాయెను. పద్మలత చరిత్ర ముగిసెను. సంగతులు చాలభాగము తేలిపోయెను. కాని శేషుల ప్రవర్తనయిక గొంత తెలియవలసియుండెను. ఇక నావంతు వచ్చెను. అరగంటలో గుప్తముగ నేను శేషులును చూచుట మొదలు, విలాసగిరి చేరువరకు బడినకన్యముల

జెప్పితిని. పద్మలత బహుశ్రద్ధతో వినియెను. కేషులునుభావించినసంగతి వినినప్పుడు నాసఖనవ్వెను.

“ఎట్లు భావించితిని? చిత్రముగానున్నది.” అని పలు మారులు మందహాసముతో ననియెను.

“చిత్రమేమున్నది? నేను చెప్పితిని ఆమె రహస్యము లన్నియు దనవివలె విచ్ఛలపడిగా మాటాడెను.”

‘దుర్మార్గురాలు! నేనని చెప్పి యామె యేమి చేయ దలంచెనో యాశ్చర్యమయ్యెను. ఆమె ప్రవర్తన నీకెట్లు తోచెను?’

‘పద్మా ఇప్పుడు చెప్పవచ్చునుగదా? ఆమె పోయి సతారామును, వాని భావము బెరిగించెను. అది యింటి యొద్దనై యుండదు. వారామెకు లొంగి లంచమియలేదు. అప్పుడామె నన్ను గూర్చి విచారించి ధారాపురమునలేనని రాజవోలు వచ్చును నుండవచ్చును.’

“కాని యామె యుద్దేశమేమి?”

“అది యిప్పుడు కేవలమనూహ్యము లేనకు లొంగని వారిని నాపేరు చెప్పి నాసాయమున హరిలబూటకము బయటపెట్టునట్లుభయపెట్టెయుండును. అప్పుడుభయపక్షముల వారికి నాతో నపసరము కలిగియుండెను— తెలిసినదా?”

“ఇంతవరకు—పె న?”

“రాజవోలు పోయియుంటివనియు, నూరునిగ్గముల నొడీ పట్టుననియు భారండురు కనుగొనియుండును.”

“ఎట్లు?”

“ఎట్లా? పద్మా! నూయిటియొద్ద విచారించుటచే.”

“అవును. తరువాత?”

“నాడు పౌర్ణమి కనుక నేను విలాసముగ రాత్రివేళ రావచ్చునని వారు సాయంకాలము రాకపోవుటచే భావించి యుందును.”

“ఇప్పుడు తెలిసినది సద్మలత యనెను... శేషులు నీకొఱకు రాజవోలు బయలుదేరవచ్చునని, ఆదొంగలు రాధారిమీదు గావుండిరి కాదా?”

“ఔను. వారామెను చూడలేదు. ఆమె జమ్మిచెట్టు నొద్ద జాగి బాట పరీక్షించుచుండవలెను. తరువాత ఆదొంగలు నన్ను ప్రశ్నించి, పరీక్షించి, పరీక్షించి శేషులు ముందు పోలేదని వెనుకకు దిరిగివచ్చి యుందురు. సంగతులు విశదముగా దరువాత దెలియవచ్చును.”

“మఱి శేషులు దయ్యమువలె కురులు విరియబోసి కొనుటయో?” అని సద్మలత ప్రశ్నించెను.

“వారినిగాని, మఱియితరులనుగాని . తనజోలికి రాకుండ భయపెట్టుటకై యుండవలెను.”

“శేషులు మరణించినది. ఆమె ప్రవర్తన మనకు బూర్ణముగా దెలియకపోవచ్చును—ఏమందువు?”

“సతారామును, ఆసీచుడును పట్టుపడినప్పుడు చెప్పగలరు.”

“శేషులునువాకు హత్యచేసియుందురా?”

“నిస్సందేహము. వారామెను పట్టకొని, తినుబండారములలోనో, నీటిలోనో ఏదేని విషము కలిపియుంచును. ఆమె శ్మశించి చచ్చెను.”

“చాపము!” పద్మలత జాలితోననియెను, “నన్నెంత మోసగింపదలచుకొన్నను శేషులమేలు నేను మఱవలేను. ఆమెశవము దిక్కులేకుండ కాలువలో దేలినదని వినినప్పుడు నామనసు మనసులోలేదు—కాని యింత చేయదలచుకొని నది దేవో సర్కారునకు నారిజిప్టరు ఉత్తరమేల పంపెనో?”

“అప్పటికామె కీమోసము మనసునకు దట్టలేదని నిశ్చయమ.”

“దానికి జవాబు రాలేదు”

“దేనికి?”

“మేమురంగూను దేవో సర్కారుగారికిపంపిన లేఖకు.”

“చిత్రమే. కాని ధారాపురము వెళ్ళినతరువాత దొంగలను పట్టించి రంగూను పంగతి విచారించెము. గోవిందం పంతులుమేడ సోదాచూపించి యాతనిగూడ తోడు దొంగలతో బట్టమా?”

పద్మలత కొంతధైర్యము చెందెను.

“నీకింకేమైన బ్రశ్నలున్నవా?” అని నేనడిగితిని.

“ఉన్నవి.” అని యామె చెప్పెను.

అడుగరాదా?

“కొన్ని గృహముకొద్ద నడిగెనను. ఇంకను కాలముం
దుటచే గొన్నిమాత్రము సంశయములు దీర్చికొందును.”

“నాకు దెలిసినవఱకేసుమా నేను చెప్పట ! ఇక
నేనూహించను.”

“నీకాశ్రమ యాయను” అని యామె నవ్వుచు
జెప్పెను.

“అయిన ఆరంభించుము.”

“నేనెట్లు చచ్చిపోయినట్లు ధారాపురములో వదలి
పుట్టించిరి ?

“మీపినతండ్రి ధారాపురమునచ్చి మాధవి తనభార్య
యని చెప్పెను. ఇద్దరును గోలుగోలున నేడ్చిరి! మీ అమ్మ
చనిపోయిన సంగతిమాత్రము మాకుఁ దెలియవచ్చెను. వారు
నీమరణముకూడ చెప్పిరి. హలీబాదువెలుపల నీవు మూర్ఛ
వచ్చి నెత్తురుకక్కి మూర్ఛలోనే ప్రాణములు విడిచినట్లువారు
చెప్పిరి. తల్లినిగూర్చి బెంగ పెట్టుకొని మనోవ్యాధిచే నీవు
మరణ మొందితివని వారు మఱియుమఱియు నేడ్చిరి.

“చిత్రముసుమా ! లోక మొతలో నమ్మును?”

లోకులు పలుగాకులందురు. వారినినమ్మినవాడు పెద్ద
యవివేకి ?”

“తరువాత నానీచు లేమిచేసిరి ?”

“ఎవ్వరిని వినోదమందిరమునకు రానీయలేదు. దుఃఖా
తిశయమువలన నని ప్రజలనుకొనిరి.”

“అనీచుని పేరేమో?” అని పద్మలత యాకస్మిముగా నడిగెను.

“తెలియదు, మొదటియక్షరముమాత్రము ‘జ’యని చెప్పవచ్చును.

“అచీకటివలననా?”

“నిశ్చయముగా.”

“త్వరలోనే తెలియును, నేటికింక బసకు వెళ్ళు దమా?”

“అస్తమయమయినది, పద్మా! లెమ్మా అచట మాటాడుకొనవచ్చును.”

“లెమ్మా అనుచు నా మెలేచి నిలువబడియెను. నేనును నిలిచితిని.

మేము ముందున కొక్కయడుగైనను వేయక పూర్వమే “అయ్యో! దొంగలు! దొంగలు! అయ్యో! రండి, రండి! యనియరపులు, పిలుపులువినవచ్చెను. నా చేతిలోనున్న పద్మలతచేయి కంపింపజొచ్చెను. “భయపడకుము, నేడు నిన్ను కాపాడినరివాల్యరు ఇదిగో!” అనుచు దానిని వెలికి దీసితిని. ఆమె ధైర్యము చెందెను.

మాబండివాడు మేమున్నచోటికి రోజుచు వచ్చెను.

“ఓరీ! దొంగలెచ్చట?”

ఆతడు వ్రేలుతో చూపెను. తోటకు దూర్పుహద్దున నని గ్రహించితిని. పద్మలతయు నేనును వా పుతిగి, వీలై నంత త్వరగా బండివాడు చూపినచోటునకువచ్చి చేరితిమి.

ప్రదర్శనము చిత్రముగా నుండెను. ఒక పెద్దమద్ది చెట్టు క్రింద నొకపురుషుడు అలుపుచే బడియుండెను. అతనికి రెండు గజముల దూరములో నిరువురు పురుషులు ఒకరి కొగిటిలో నొకరు భయంకరముగా బోరుచు డిరి. వారిలో నొక డాపాద మస్తకము బొగ్గువలె నల్లగా నుండెను. కాని యవ్యతమైన బలిష్ఠుడు. అంత వికృతాకారుని నేను నా జన్మలో జూచి యుండలేదు. ఆతని చేతులలో రెండవయాతని వాపున్నట్లు స్పష్టము.

కాని యదియేమి? ఒక పురుషుడు చెట్టుక్రింద బరుండి యున్న యాతనిమీది కొకకత్తితో వచ్చుచుండెను.

‘చచ్చెదవు! అని అరచుచు పద్మలతను విడిచి నే నటు దుమికితిని. ఆహంతకుడు నా చేతిలోని రివాల్వరును చూచి, తన యుద్యమము మాని, పక్కబలముచూపి యవ్యశ్యమై యెప్పుడు ఆ సమయముననే యావికృతాకారునితో బోరు చున్నవాడు నెట్లో తెప్పించుకొని భూమిమీద గాలు ఆన కుండ లేడివలె పలాయన మొనర్చెను.

పద్మలతయు, నేనుచు ఆవికృతాకారుని, పరుండి
యున్న పురుషుని డాసితిమి. ఆపిల్లవాడు నేవకునివలె నుం
డెను. కాని యీ దేశము కాదు. అతడు తనయజమాని
లేవనెత్తి కూర్చుండబెట్టి యేవో నయిగలు చేసెను. ఆపురు
షుడు మహానందముతో మావైపు చూచెను.

అతని కుడిబుగ్గపై అంగుళమున్నర మచ్చయుండెను.
పద్మలతయు నేను నొకరిముఖములొకరు చూచుకొంటిమి.
మేముకల యాలోచనకు లోబడితిమి.

‘ఓ! మేలు మఱనజాలను, అని యాపురుషు డారం
భించెను.

‘మేము స్నేహితులము—’ నేనాతని మండనముల
కడ్డు వచ్చితిని. ‘మీరు రంగూనునుండి వచ్చుచున్నారు—
పేరు వల్లభరావుగాదుకాదా?’ అతడు వెలవెలపోయెను.

‘ఈమె మీయన్న కూతురు—పద్మలత భయము
పలదు. మీరు వల్లభరావుగాదుకాదా?’ అని నేనంటిని.

‘ఔను, అని చెప్పి సంతోషముతో నాతడు లేవ
బోయెను.

‘కన్నా! అనుచు పద్మలత యాతని గాఢాల్లింగన
ముసరించెను.

ఇరువదియొకటవ ప్రకరణము

అపదలవలెనే సౌఖ్యములుకూడ ఎప్పుడును నొంట
రిగా రావని నా దృఢాభిప్రాయము. భాగ్యవంతునికే సంపద
హెచ్చుచుండుట చూడమా? గాయమువై గాయమగుట
యెఱుగమా? ఒక కుటుంబమునందు మరణమువెంట మర
ణము సంభవించుట తెలియమా? మాకు నట్లే యీ పట్టున
నదృష్టము కలిసివచ్చుచుండెను.

మేము రాయపురమున నాగుట యటనచ్చుట,
దైవనశమున నెచ్చుటనే వల్లభ రావుగారిని రక్షించుట తలచు
కొనిన నిప్పటికిని నిట్లు సంభవించెనా యని యనుచూసముగ
నుండును. కాని నిజమే, సంగతులట్లే జరిగెను చిరకాల
పునర్దర్శన సంభ్రమము కొంత శాంతించిన తరువాత నీ
ప్రసంగము జరిగెను.

“చిట్టి! నీవీ సమయమున సరిగా ఇచ్చటికెట్లు వచ్చి
తివి?” అని వల్లభ రావుగా రడిగెను.

పద్మలత నావైపు చూచెను.

‘అయ్యా! మీరు చూబసకువచ్చి విశ్రమింపుడు,
తరువాత ఒకరిచరిత్రఒకరు చెప్పుకొనవచ్చును’ అని నేనంటిని.

‘ఇదివఱకే నీకు జెలియును. అమ్మ యుత్తరములలో
ఈమనసుగతి నీకు వ్రాయించెను. మీరు నొకట్రావుగారు.

‘ఓహో!’ వల్లభరావు చిలుకవృత్తో ననియెను.
‘నీవరుడని చెప్పవేమమ్మా! అయ్యా! నీకు మేమెంతయు
గృతజ్ఞులము’

‘చెప్పవద్దు. మనసంగతు లన్యోన్యము చెప్పకొనిన
తరువాత జూచుకొనవచ్చును! అని నేనంటిని.

‘వీరు నా ప్రాణములు కాపాడిరి. ఎనిమిది సంవత్సర
ముల నుండియున్న చెఱవిడిపించితిరి’ అని పద్మలత మొదలు
పెట్టెను.

‘కాబోవు భార్యను రక్షించుటకు దోడు మామ
ప్రాణములు కూడ రక్షించి పుణ్యము గట్టుకొనెను’ అనుచు
అయిన నా చేతినిబట్టుకొని కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా నొత్త
దొడగెను.

పొగడ్త నా కిష్టములేదు. ప్రసంగము మూర్చుటకై
‘ఈతడెవ్వడు? ఇదేమాకారము?’ అని యానల్లని బలిష్ఠుని
జూపుచు నడిగితిని.

వల్లభరావుగారు నవ్విరి, ఈతనిచరిత్ర చాలాఉన్నది
పేరు దర్భా. ఇతడు దేవోసర్కారుగారు నమ్మిన బానిస.
ఇదివఱకొకమారు నాప్రాణములు కాపాడెను. మరల నేడు
కాపాడెయిన్నించెను. ఇట్టి కృతజ్ఞుడు లేడు. ర. గూచునుండి
ప్రయాణమునందు నాయూరవ ప్రాణము’

‘ఇతని దే దేశము?’ అని పద్మలత యడిగెను.

“బోర్ని యోధ్యపనుమ్మా. పెద్దలంక. అచటివాడు బానిసగా అయ్యబడి చిన్నప్పటినుండియు, దేవోసర్కారు గారి యొద్దకే పెరిగెను. ఇంతవిశ్వాసముగలవాడుదొరకడు.”

తననుగూర్చి మాటాడుచున్నట్లు తెలిసి దర్బా నవ్వెను. ఆతని తెల్లనిపళ్ళు నల్లనిముఖమునందు నల్లగుడ్డపై ముత్యాల వరుసవలె బ్రకాశించు చుండెను. వయస్సు ముప్పది యొడ్లుండును. అమితబాలాధ్యుడని చెప్పియే యుంటిని.

“ఈతని కేభావము రాదా?” అని నేనడిగితిని.

“రాకేమి?” ఆయన నవ్వుచు ననియెను. బోర్ని యో యుడలి భావ వచ్చును. చిత్రముగా బంగాళీభావ మాటాడ గలడు. మిగిలినవానికి పై భావయేయున్నది వానిమూలముగ నెట్టిసంగమునైన దెలియజేయగలడు, కనుచీకటిపడుచున్నది సమీపముగా మాబండియున్నది. బసకు రండు, విషయములు మాటాడుకొందము. అని నేనంటిని. ఆయన నమ్మకొనెను. మేము లేచితిమి. బలహీనముగా నుండుటచే వల్లభరావుగారు నన్నును, పద్మలతను ఆనుకొనెను. ఇకిలించుచు దర్బా వెనుక వచ్చెను. వల్లభరావుగారి కష్టములు గట్టకైనని దర్బా గ్రహించుకొనెను.

“మీరా!”

బండివాడు బండి తెచ్చెను. మేమందెక్కి మెల్లగా బయలుదేరి మాబస చేరితిమి. మాబండివానిని పంపివేసితిని. మేము మాగడి ప్రవేశించితిమి.

మానలువురికిని భోజనసమపాయములు చేసితిని. వల్లభ రావుగారు స్నానమాచరించెను. తరువాత గడుపునిండభుజించెను. మేమును భోజనముచేసి మరల గదిలో సమావేశమైతిమి.

దర్భాతో వల్లభరావుగా రేమో బంగళీభావలో జెప్పెను. వారికి జిత్రవాదన కలిగెను. తుదకు దర్భారేచియికిలించుచు ముందు పద్మలతచేతిని విషయవిధేయతలతో కళ్ళకద్దుకొని తరువాత నన్ను నట్లేచేసెను. నేనుఅనుమానము పడి చూచితినిగాని యాశనిచేతి నల్లరంగు మాచేతులకంటు కొనలేదు. అంతట దర్భా యదమానునికి సలాముకొట్టి గదిగో నొకమూల చాపపై బకుడి నిదురింప జొచ్చెను.

“నెల దినములనుండి గాఢనిద్ర మెఱుగము. శాంత భోజన మెఱుగము. ప్రతినిముషమును భయమె” అనుచు వల్లభరావుగా రనెను.

“నీవును ఈయెనిమిది సంవత్సరములు కఠినకారాగృహమున నుంటివా?” అని పద్మలత యడిగెను.

ఆమెకక్క కన్నులు మండెను. “కఠినమని మెల్లగా ననుచున్నావా? దుర్మార్గులు! చోరులు! హతకులు! వారినిపోనిచ్చెదనా? నా సమయమువచ్చినది వెంటటరావ్! నీ రివాల్యూరు రేపు నాకిమ్ము. వారిద్వరిశలలు చెక్కలు చెక్కలుగ జేసెదను! అనుచు పగవలని యుద్రేకమువలన వల్లభరావుగారు అరచెను.

‘మిమ్మిప్పుడు తరిమి చంపవచ్చినవా రెవరు? అని నే నడిగితిని.

‘వారా? ఒకడు గోపిందంపంతులు, రెండవవాడు సేవ కుడు. దర్శా లేకపోయిన నేనింతకు బూర్వమే మరల వారి చేత బడియుండును.’ అని ప్రేమతో నిద్రించుచున్న దర్శా వైపుజూచి యాత డిట్లనెను. ‘దర్శా! నిదురింపుము. మను జులు, నీచులు. వారిలో నీవు తప్పబుట్టితివి. నీకు నా ఆస్తి సర్వమిచ్చినను ఋణము తీర్చికొనలేను విశ్వాసపాత్రుడా! సుఖనిద్ర ననుభవింపుము.

నేనును పద్మలతయు నాతని నూరక చూచుచు గూర్చుంటిమి. ఆతని ముఖముపై బుగ్గపైన మచ్చ స్పష్ట ముగా గాన వచ్చుచుండెను. ఆమన వదనము చాలబాధల ననుభవించినట్లు పాలి దీనముగా నుండెను. తీగుమాత్రము మిక్కిలి గంభీరముగా నుండెను. శరీరము మిక్కిలి చిక్కి యుండెను.

ఆకస్మికముగా నావైపు తిరిగి “ముందు నీకథ చెప్పె దనా?” అని యాయన తొందరగా నడిగెను.

“ఎవ్వరు చెప్పినను తొందర లేదు. కాని నేను మీరు మిక్కిలి బడలి యున్నాడు. నేటికి విశ్రమింపుడని నా ప్రార్థన లేపు రైలులో నాలుగుగంటల ప్రయాణము. కావలసినంత

వ్యవధికలను. అప్పుడు తీరికగా చెప్పుకొనవచ్చును. విశ్రమింపుడు.”

కక్కా! పరుండుము. రేపు ఒకరిసంగతి యొకరు చెప్పుకొనవచ్చును. నీ విచ్చటికెట్లు వచ్చితివో, మేమెట్లు వచ్చితిమో రేపు తెలుపుకొందము. అని పద్మలతకూడ జెప్పెను.

‘ఔను తేపు కలుదులు—నేటికి నే నలసియున్నాను తెల్లవారులును గాఢనిద్రచేరిన తేపటికి కొంతశక్తి కలుగును. ఈలోపుగ అనుర్మార్గుడు పోదుగదా!’ అని యాయన యడిగెను.

‘ధారాపురములోని మోసగాడా?’ అని నేనంటిని.

‘ఔను’

‘అక్కడి ఇన్ స్పెక్టరునకు తెలిగ్రాము ఇచ్చితిని భయము లేదు.’

‘మంచిది.’ ఆయన పళ్ళుగొఱుగుచు జెప్పెను. ఆతడు పలాయనముచేసిన నామనమున కూటటలేదు—ఆతడుచేసిన అపరాధమా?’

వల్లభరావుగారు శయించెను. పద్మలత సమీపముగా బరుండెను. నేను మేడక్రింద నిద్రించితిని.

తెల్లవాతెను, గాఢనిద్రవలన వల్లభరావుగారి ముఖమున గొంతకళ వచ్చెను. ఈయనలసిన అద్దెను మేము ప్రొద్దున ఆరుగంటలబండ్లలో రెండవతరగతి పెట్టెలో నెక్కి కూర్చుంటిమి. మమ్మెవ్వరును అభ్యంతర పెట్టుటకు వీలు

లేకండ చేసికొంటిమి, 'కాఫీహోటలులోనుండి నేను భక్ష్యముల దెచ్చితిని. అవి తిని యాకలి తీర్చుకొంటిమి'

వల్లభరావుగారు తన వృత్తాంత మారంభించెను.

ఇరువదిరెండవ ప్రకరణము

చిట్టీ ! నిన్ను పన్నలతాయని పిలుచు నలవాటులేదు. నేను నిన్ను రెండుచూడులు మాత్రమే చూచితిని. అప్పుడును 'చిట్టీ' యనియే పిలిచితిని. అది యట్లుండనిమ్ము. నీవు చికునూరులో నొక వేశ్యయింట ఈ ఏడుది సంవత్సరములనుండియు గారాగృహములో నుంటివనియు, నీవు హాలీబాదులో మరణించినట్లు వదంతి పుట్టించి నన్ను మోసపుచ్చిన యీనీచులు ధారాపురములో నాపేర వినోదమందిరములో మనసంపద ననుభవించుచుచున్నారనియు నాకు దెలియును. నేను వారుపెట్టిన సమస్తకష్టముల కోర్చితిని. వారు నన్ను కఠిన—సహస్ర కఠిన కారాగారముననుంచి జీవస్మృతుని జేసినను సహించితిని. నా కాలముకొరకు శాంతముగా వేచిచూచితిని—నేటి కద వచ్చినది. దేనికి ?

'దేనికి ! అడుగవలయునా ! చెప్పవలయునా ? పగ—పగ ! నాయొడలు భగభగ మండిపోవుచున్నది. నేను పడిన కారణము ! నేను తీర్చుకొనిన నగునాల్లా నేను సహించిన

తలవంపులా ! సహించితిని—దుఃఖించితిని—విలవిలలాడి
తిని—క్రమక్రమముగా జంపదొడంగిరి—ఒక పూట భోజ
నము—ఒక పూట లేదు, అకిగినప్పుడు దాహములేదు—
ఆలివేళకు అన్నములేదు—నెలకుకూడ స్నానములేదు,
రెండు నెలలకు కూడ సూర్యదర్శనములేదు, దినమున కొక
కండకోసి చుపవలెనని వారికోరిక—వారి ఆనందము!
ఇప్పుడు నావంతువచ్చినది. గోవిందంపంతులూ ! నీ గొంతు
నులిమిపేసెదను. నీచూగా ! దినమునకొక అంగుళముమేర
మీ దేహములు చీల్చించెదను. పగ ! పగ ! మీ నెత్తు
టికో— వెచ్చ వెచ్చటి నెత్తుటితో నా దేహ తాపము
చల్లార్చెదను.

కోపాతిశయమున నే నేమి మాటలాడుచున్నాడను ?
పగ ముందున్నది. భగవంతు డున్నాడు. నా వృత్తాంతము
నినుడు.

నేను బాల్యమునుండియు మిక్కిలిగ కథలయొద్దెక్కుము
కలవాడను. అవి చదివి చదివి తుదకు పదునైదవయేట
నుండియు దేశసంచారమారంభించితిని. ధారాపురమున ఒక్క
నెల సరిగా ఉండి యుగము. ఉన్నకొద్దిదినములు వెలుపలికి
దిరుగలేదు. కావున నేవీరి మోసమిట్లు కొనసాగుటకువీలైనది.
నేను తిరుగనిపట్టణములేదు అడవి లేదు. ఉత్తరమున హిమా
లయపర్వతములు మొదలుకొని దక్షిణమున కన్యాకుమారి
అగ్రమునఱకు సంచారము చేసితిని. మూర్ఛన బర్హదేశము

మొదలు పడనుటికనుమలవఱకుగల సమస్తభాగము లెఱుగుదును. అనేకరకముల మనుష్యుల జూచితిని. అనేకరకముల భాషలు వింటిని. చాలవఱకు గొద్దిగొద్దిగ మాటడగలను.

“ఇట్టి స్థలములందు నాకు చిత్రమగు పలువిధముల అనుభవములు కలిగెను. కొన్నికొన్నిచోట్ల స్వల్పవిషయములకు గూడ బ్రాణము కోల్పోవునట్టి సందిగ్ధములు వచ్చెను. కాని నా విశేషానుభవముచే వానిని దప్పించుకొంటిని. ఆవిషయములు వర్ణించిన తీరువు. ప్రస్తుతము ముఖ్యాంశములు చెప్పి విశేషములు తదనంతరము సావధానముగ దెలిపెదను. నాచివరప్రయాణము బొంబాయినుండి రంగూనుకు నేనెక్కిన నావయందు నాకు గోవిందంపంతులును, మఱియొక పురుషుడును స్నేహమైరి. వారుగూడ రంగూనుకే వచ్చుచుండిరి. దినములు గడచినకొలదిని పరిచయ మెచ్చెను. గోవిందు పాతులు స్నేహితుడని నా హితుడనియు, బేరు ముసుందరావనియు, మిక్కిలి ధనికు డనియు, ఊరు చిరనూరనియు, విసాలార్థము రంగూను ప్రయాణ మొనర్చుచుండెననియు నాకు దెలిపెను. నాచరిత్ర వారి కామూలాగ్రముగ జెప్పివేసితిని. ఒకరి రహస్యము లొకరికి జెప్పుకొనుచు మేము మువ్వరమును ప్రాణస్నేహితులమై ప్రయాణము మిక్కిలి సుఖకరముగా గడపితిమి.

“రంగూనులో గోవిందంపంతులునన్ను నిజమందిరము నకు రమ్మని బలాత్కారము చేసెను. కాని యచటనున్న దేవోసస్కారుగారికి నాకు ఇదివఱకే యొక విషయములో కలకత్తాయందు బూర్ణపరిచయమాయెను. రంగూనుఆయన గృహమునకు వచ్చునట్లాయన వాగ్దత్తము చేయించుకొనెను. ఆవిషయము గోవిందం పంతులునకు జెప్పి తీమాపణ యడిగి తరువాత వచ్చునట్లు వాగ్దత్తమిచ్చి దేవోసస్కారుగారి భవనమున కరిగితిని.”

“దేవోసస్కారుగారుకూడ ధాన్యవర్తకుడే లక్ష్మీ ఆయనయింట వాసము చేయుచుండును. ఆయన మందిరము వినోదమందిరమునకు మూడింటిలున్నది. బందుగులు, సేవకులు, బానిసలు, స్నేహితులు నిత్యము ఆయన యింటినిండ మనుష్యులుందురు. ఆయనయు, భార్యయు, పదునారేండ్ల కూతురు, నాలుగేండ్ల కొడుకు—అసలు కుటుంబముమాత్రమింతే. సర్కారుకూతురుపేరు “జోసాసర్కారు—చిత్రమగు పేరు కాదా? ఆమె యంతకంటె జిత్రమయినది. ఒకమా రామెను జూచినవాడు మఱల జన్మలో ఆమోహనాకారమును మఱవజాలడు. అట్టి సుందరి మరల బుట్టునేమో యను విషయము మిక్కిలి అనుమానాస్పదము—జోసా సౌందర్యమా!

“నాకును ముకుందరావునకును మొదట మనస్సర్గ
వచ్చుటకు జోసా కారణమాయెను. ఆమె యొకనాడు తమ్ము
నితో గూడి గుట్టపుబండిపై పికారువెడలి తిరిగి వచ్చు
చుండెను. నేనుచు ముకుందరావుచు నామె కెదురుపడితిమి.
ఆమె నన్ను చూచి నన్ని వెడలిపోయెను. అందు జిత్రము
లేదు. నేను వారిట నతిధిని. ఆమెకును, తమ్మునికిని బహు
మానములిచ్చు చుండెడివాడను. కాని ముకుందరావును
మానము చెందెను.

“నీవామె నెఱుగుదువా” అని యాతడు నన్నడిగెను.

“ఎఱుగుదును. ఆమె దేవోసస్కారు కుమార్తె.”

“అట్లనా? పేరు?”

“జోసా సర్కారు”

“పెండ్లి అయినదా?”

“లేదు, విచారించుచున్నాడు త్వరలోనేకాగలడు.”

“ముకుందరావు వంతటితో ప్రసంగము మానెను.”

“తరువాత కొకనాడు—నాయాశ్చర్య మేమందును?—

రంగూను దేవాలయము ప్రక్కనున్న సరసునొద్దనేను ప్రొద్దు
గ్రుంకినతరువాత తిరిగి వచ్చుచుండగా ఒక నిర్జనమగుచోటున
కేకలువినవచ్చెను. నేను పరువెత్తి చూచితిని. ఎవరో ఒక
స్త్రీని బలవంతముగా బండిలోని కెక్కించుచుండిరి. ఆమె
కేకలు వేయజొచ్చెను. నోరు బలవంతముగా మూయబడెను.
ఏదో విపరీతము జరుగుచున్నదని గ్రహించి యణములో బండి

ప్రక్కచేరి యచటిపురుషుని ముఖముపై బలముగా గ్రుద్ది
తిని. అతడు నన్ను కపించుచు నావైపుతిరిగి చీకటిలో నా
ముఖము గుర్తించి నిమసములో బలాయనమొనర్చెను. నే
నాతని గుర్తించితిని. అతడు ముకుందరావు ! ఆస్త్రీ జోసా !

“జోసాయందు దేవోసస్కాదుగారికి మిక్కిలి నమ్మక
ముండెను. మఱియు ఆయన నవనాగరికుడు. కుమార్తె
నొంటిగా బండిలో షికారునకు బోనిచ్చు చుండెడివాడు.
తోలువాడు కూడ అక్కఱలేదు. ఆమెయొక్కతె పోగలదు.
ఆదినమున నట్లేవచ్చి కనుచీకటి పడినంతనే తిరిగి పోజూచు
చుండ నింతలో ముకుందరావువచ్చి “మీ ఇంటనున్న వల్లభరా
విచ్చటికి సామీప్యమున మూర్ఛపడి యున్నాడు. బండిలో
ఇంటికి దీసికొనివెళ్లుము. అనిన ఆమె విశ్వసించి నాయు
దలి గొల్లవముచే ముకుందరావు చూపినదారిని వచ్చెను.
అతడామె నొక నిర్జనప్రదేశమున దుర్భాషలాడి తనయపోహ
ములు సూచించెను. ఆమె కసరి బండిత్రిప్పుకొని పోబోవ
మోహవేశుడగు ముకుందరావామెను బలాత్కారముగ
బండిలో ఎక్కించ జూచుచుండెను. ఆమె కేకలు వేసెను,
నేను వినివచ్చి రక్షించితిని.

“జోసాకు నేనాతని ఎఱిగినట్లు చెప్పలేదు. ఎవడో
దుర్మార్గుడు నాపేరు తెలిసికొని యట్టిమోసము పన్నెనని
చెప్పితిని, జోసాస్కాదు తనకృతజ్ఞత తెలిపెను. మేముఆమె

యింటి కేగితిమి. ముకుందరావును మఱునాడు బాగుగా జీవాట్లు పెట్ట నిశ్చయించుకొంటిని. ఇంటియొద్ద దేవోసస్కాదు నాకొక కెదురు చూచుచుండెను. కారణము తెలియవచ్చెను. మావది నెగారు మరణశయ్యపై నున్నట్లు తెలిగ్రామువచ్చెను. జోసా జరిగినసంగతి చెప్పెను. దేవోసస్కాదు ననుకొని యాడి, తప్పకకొన్నిదినములుండ బ్రార్థించెను. కాని మఱునాడు సాయంకాలము తప్పక వెడలవలయునని ప్రయాణము పెట్టితిని. అవసర విషయమని తెలియుటచే దేవో సస్కాదు సమ్మతించెను.

మఱునాటి మధ్యాహ్నము చూడుగంటలకే సస్కాదులయొద్ద సెలవు తీసికొంటిని. ఏభావముతో నిచ్చెనో, జోసా సస్కాదు నాకొక ముద్దిచ్చెను. దాని మాధుర్యమును దలచుకొనుచు గోవిందంపంతులుగారి యింటికి వెళ్ళితిని. ఆయనను నేనెఱిగినట్లు దేవో సస్కాదుతో జెప్పలేదు. ఒక విషయము మఱచితిని. దేవోసస్కాదుగారి యింటివద్దనుండి యానాడె తెలిగ్రామునకు జవాబిచ్చితిని.

“గోవిందంపంతులు ఇంటియొద్దనే ఉండెను. అచ్చట ముకుందరావుకూడ నుండెను. ఆతనిని చీవాట్లు పెట్టి, గోవిందంపంతులునొద్ద సెలవుతీసికొని పోదలచితిని. నా ప్రయాణ సన్నాహముచూచి ఆయన వింతచెంది కారణమడిగెను. చెప్పితిని. తలయూచి ‘మాయంటనుండరా!’ అని యడిగెను. వీలుగాదని చెప్పి క్షమాపణ అడిగితిని. ఎట్టకేల కాయన సమ్మతించెను.

‘పోనిండు. ఒక్కసారి నాధనాగారము చూచిపోరా?’
అని యాయన కోరెను.

‘సమ్మతించితిని. మేము మువ్వరము మేడలో ననేక
రహస్య మార్గములు గడచి, మెట్లద్వారా ఒక లోతగు నేల
కొట్టు చేరితిమి. అచ్చట ధనములేదు.

‘ఇచ్చటికేల?’ అని నేను విస్మయముతో నడిగితిని.

‘నిన్నుంచుటకు’ అని ముకుందరావుచెప్పి చిన్నకత్తి
దూసి నామీదికి పండ్లు పటపట గొఱుకుచు దుమికెను.
జోసాసర్కారును నన్ను విడదీసెదవా!’

“నేను మండిపడితిని. ఆతనిదెబ్బ తప్పించుకొన జూచి
తిని. కాని అది నాకుడి బుగ్గపై అంగుళమున్నర మేరదగిలి
గాయనూయెను. ఆమచ్చ యిదిగో.

“గోవిందంపంతుల్లు అడ్డమువచ్చెను. తొందరగా
జనార్దనరావు! ఊరుకొనుచు రక్తము నే నహించను అని
చెప్పెను. నే నసహాయుడ నైతిని. ఏమియు ననబాలనైతిని.
నాకు సంకెళ్ళువేసి వారునిర్దయతో నిష్క్రమించిరి. ఖైదీ
నైతిని. వారెట్టినీచులు! అప్పుడు నాకు ముకుందరా వనునది
దొంగపేరనియు నాతని నిజమైన పేరు జనార్దనరావనియు
దెలిసెను. నన్ను చెఱునుంచుటలో వారి యుద్దేశ్యమేమో
నాకు దెలియలేదు.

‘హా! అప్పుడు నే పొందిన మనస్తాపము — పగ!’

వల్లభరావుగా రాగిరి. పద్మలతతో నేనిట్లంటిని.
 “ఇప్పుడు తెలిసినది ‘స’ అనునది సతారాము దస్కుతు.
 ‘జ’ అనునది జనార్దనరావు దస్కుతు.

“ఔను. ఆతడెవ్వడో?—ఏమివృత్తియో!” అని
 యామె యనెను.

వల్లభరావుగారు అయిదు నిమిషములు విశ్రమించి
 మరల నారంభించెను.

ఇరువదిమూడవ ప్రకరణము

మీర్చిత్రాంతము లింకను నేను వినవలసి యుండుటచే
 నావిషయము కొద్దిలో ముగించెదను. నన్నా నేలకొట్టులో
 నుంచిరి. గోవిందంపంతులు నమ్మిన బంటాకడు నాకు రెండు
 పూటల నాహారజలములు దెచ్చి యిచ్చుచుండెను. ఆతని
 పేరు పరిందా, దానికి హిందూస్థానీలో పిట్ట, అది యర్థము
 పరిందా నుంచివాడే కాని గంభీరస్వభావుడు. కొన్నిదినముల
 వఱకు నేనాతనిచర్యల బరీక్షించితిని. అంత నొకనాడు ఆత
 నికి మూడువేలు లంచము ఆసగొల్పితిని. పరిందా మూటాడ
 లేదు. పదివేలవఱకు జూపితిని. లాభములేదు. ఆతనికి ధన
 మన్నత్యప్రాప్తయముగ నున్నట్లు కన్పట్టెను. ఇంకను గొం

తకాలము శాంతముగా గడపితిని. నేనున్న కొట్టాకమాదిరిగ
తేనుగా నుండెను. అందునుండి తప్పించుకొన మనుష్యుని
శక్యముకాదు. మీదు మిక్కిలి నాకు సుకెళ్ళుచుండెను. నిరా
శచే గృశించుచు నాచీకటి నేలకొట్టులో బలత్కా రాజ్ఞాత
వాసము చేయుచుంటిని.

“సంవత్సరములాయెను—రెండు—మూడు. నాకు
విడుదల యెట్లుకల్గును? పరిందా మాటాడడు. మూగవా
డని తోచెను. చెవిటివాడు కూడనా? నావాక్యములారదు
గమనించినట్లే అగపడడు. నేను రంగూనులో దనకు మిక్కిలి
సమీపముగా నున్నట్లు జోసాసర్కా రెఱుగదు. ఎఱిగిన
జోసాసర్కారు ప్రాణములు రక్షించిన నాకొఱ కామె యేమి
చేయగలదు? వినోదమందిరములో సంగతు లెట్లుండెనో?
మా వదినెస్థితి యేమాయెనో? ఆమె యొక వేళ మృతినొం
దిన—పన్నలత సంగతి . యేమాయెనో? ఎట్లు తెలియ
వచ్చును? తుదకు దేవో సర్కారుగారి కొక్క లేఖ యంద
జేసిన!—ఎట్లు పరిందా మాటాడడు. నేనాచెఱబాధలు పడ
బాలక ఎట్లయినా నాత్మహత్యచేసికొన బలుమారు తలపోసి
తిని. కాని నేను వచ్చిన పగ దీర్చుకొనువా రెవ్వరు?

బ్రతికేయుండడలచితిని. ఆ కనుచీకటికొట్టులో నెట్లో
నివశింపనిశ్చయించుకొంటిని. వారు సరిగా బెట్టిపెట్టని యిచ్చి
యాయని ఆహారబలములతోడనే ప్రాణములు దేహమున.

నిలువ నెంచితిని నోటిలో గుడ్డలుగ్రుక్కి నెలకొకసారి రెండు నెలల కొకసారి వారు నన్ను వెలికిదీసి సూర్యరశ్మి చూపు చుండిరి. లేకపోయిన నేను చనిపోదునని వారిఅభిప్రాయము నేనంతత్వరగా మృతినొందుట వారికిష్టములేదు పదిపండ్రెండు సంవత్సరములు తిసికొని చావవలెనని వారికోరిక. నేచేసిన నేరమేమి? గోవిందంపంతులు విస్తారముగ నగపడువాడుకాదు. కనుపడినప్పుడెల్ల నా వాడిచూపుల సహింపలేక నిముసములో నవ్వలకేగుచుండెడివాడు.

అయిదు సంవత్సరములు దాటెను. ఇంకను తప్పించు కొను నదృష్టము నాకు గలుగలేదు. ఒకనాడు తలవనితలు పుగా జనార్దము, నింకొక పురుషుడు నాకొట్టులోనికి వచ్చిరి. జనార్దనమునను చూచుటతోడనే నాక్కెక్కడలేని శక్తివచ్చి నట్టాయెను. శరీరము పులకరించెను. కండ్లు ముందజొచ్చెను. తటాలునలేచి యుచుచు నాతని ముఖముపై నానగకెళ్ళతో బలముకొలది గొట్టితిని అతడు నాచేతులు పట్టుకొని దెబ్బ తప్పుకొనెను. వికటముగా నవ్వుచు నన్ను శయ్యపై విసరిపడ వేసెను. నేను సొమ్ముసిలి పడితిని. అంతట మఱియేత నవ్వుచు నాతడిట్లనియెను.

“వల్లభరావ్! నన్ను జోసాన రక్కసును విడదీసితివే! ఇప్పుడు ఈతనిని పద్మలతను విడదీతువా?”

“అదుర్మార్గుడెవ్వడు?” అని నేను క్రోధముగా నంటిని.

“నా బావమఱది” అతడు వెకిలిగా నవ్వుచు జెప్పెను. “పేరు సతారాము” పద్మలతనుకూడ నీవలెనే మోసముచేసితిమి. ఆమె హలీబాదులో చచ్చిపోయినదని వాడుక. నీవు నేనని ధారాపుర వాస్తవ్యులు నమ్ముచున్నారు. మీరిస్తీపెద్దది సుమా! నేను నీకు బదులుగా దానిననుభవించుచున్నాను.”

“నా యొద్దనుండి నా చరిత్రయు, కాగితములును సంగ్రహించి మంచి వినియోగము చేయుచున్నావు? నీచుడా నీకాలము రాకపోదు.

“నీకు బ్రతిలేదా?” అతడు పరిహాసముగా ననెను? నిన్ను రంగూనులో జోనాసర్కారువద్ద నుంచితినిగా? అది యుండినిమ్ము. సతారాము పద్మలతను పెండ్లాడబోవుచున్నాడు. ఆమె చికునూరులో అలివేణి అను వీని చెలియలింట నీవలెనే కేలకొట్టులో ఉన్నది సమ్మతమేనా?”

“నేనది యెగతాళి కడిగిన శ్లైఘ్యగుడును. అందువలన నేత్రములతో నాక్రోధమును దెలుపుచు మానమువహించి యూరకుంటిని.

“మఱిమేము రంగూనువచ్చినది నీకాపరియగు గోవిందంపంతులునకు కొంత ధనమియవలసి, అయ్యా! సెలవు.

“అని విశ్వరహాసముతో నాతడు నిష్క్రమించెను. స్నేహితుడతని సనుగమించెను. ఈవిషయములు వినిసప్రభు నాతల తిరిగివట్లయ్యెను. తలకాయగొప్పి వచ్చెను. ఒడలు

వడకెను. కన్నులు మూసికొనియెను. ఏమేమో ప్రేలుచు
దుఃఖములు హతుని జేయ శయ్యపై బడితిని. అదియే ఘోర
వ్యాధికి మొదలు నాటినుండియు నేటివఱ కౌవ్యాధిపూర్తిగ
నిమ్మళించలేదు.

‘ఎన్నినాళ్ళది మఱియు నెక్కునగానుండెనో తెలి
యదు. చావుబ్రతుకులపై సంవత్సరము గడచిను. నిండు
సంవత్సరము! నాకు సంవత్సరముగడచినట్లే తెలియదు
నేను చచ్చుట పారికిష్టములేదు. మందిముఠము వాడిరి.
తుట్టతుడకు వ్యాధికుదిరెను. నాసంకెళ్ళు వ్యాధిలో దీసివై
చిరి. నాకు వానిని మరల వేయలేదు. కాని రుగ్మత కుదిరిన
తరువాత వల్లభరావునా యని నాకే యనుమానము కలుగ
జొచ్చెను. నన్ను తఱచుగా సూర్యరశ్మిలో ద్రిప్పిరి. కాని
నోటికెప్పుడు నట్టివేళల గుడ్డలను కట్టబడియే యుండెను.
జబ్బులో నే నమితిముగా బ్రేలినట్లు తరువాత దరువాత
పరిందా చెప్పెను. ‘మరల నే నొకమాదిరిగా శక్తి కోలు
కొనునప్పటికి మఱియొక సంవత్సర మాయెను. అప్పటికి
నేను చెఱలోనుండి యేడుసంవత్సరములున్నర దాటెను.
ముక్తిలేదు. ఏమియులేదు.

‘తోటలోనన్ను త్రిప్పునప్పుడు పరిందాతో నాచరిత్ర
యంతయు మొఱపెట్టుకొంటిని. అతె డిప్పుడిప్పుడు నాతో
సంభాషించుట ఆరంభించెను. అతడు చెవిటియు, మూగయు
గాడని తెలిసికొంటిని. పరిందా మందహాసముతో నావీలాస

మాలకించు చుండెడివాడు. ఆతడు నా నోటిగుడ్డలు విప్ప
జొచ్చెను. చిత్రము! సుమారు రెండు నెలల పనునైదు - దిన
ముల క్రిందల పరిండా నేను తోటలో దిగుచుంటిమి.
అప్పు డాతడు మరల నా నోటిగుడ్డ కట్టువిప్పెను. నేను
వింతతో నిట్లంటిని.

‘పరిందా! నీయద్దేశమేమి? నామాటలు విందువు
ప్రత్యుత్తర మీయవు. నన్ను వాగించుటవలన నీకు లాభ
మేమి? ఈకట్లు విప్పుట యెందులకు?’

‘పరిందా మందహాస మొనర్చెను. నీకు మాటాడవలె
నని యిష్టములేదా?’ అని యాతడడిగెను.

‘ఉన్నది మాటలాడకుండ నేనుండలేను’

‘రేపురాత్రి నిన్ను తప్పించెదను—సిద్ధముగా నుండుము
మఱి మాటాడకుము’ అని నానోటి కట్లు మరల గట్టి నన్ను
నేలకొట్టులో విడిచెను.

“ఆరాత్రి యెట్లు గడచెనో తెలియదు. తెల్లవాలు
వఱకు నేను కన్నముయలేదు. జలాహారములు ముట్ట
లేదు. పరిందామాటలకు నిక్కమగునా? ఎట్టకేలకు నాకు
స్వేచ్ఛ వచ్చునా? రానిమ్ము పగ మిగిలినపని చేయును.
మరల రాత్రి యగువఱకు నట్లే గడపితిని. ఎంతయోసేపటికి
బలవంతముగ బ్రొద్దుగ్రుంకెను. ఎనిమిది— తొమ్మిది—
పది—పదునొకండు—పండెండు—ఒంటిగంట! ఎవ్వరును
రా లేదు. పరిందా నన్నేల మోసపుచ్చెను?

అడుగుల చప్పుడు వినబడియెను. తలుపు నిశ్శబ్దముగా దెఱచుకొనియెను. పరిందావచ్చెను. నిశ్శబ్దముగా నాకు సైగ చేసెను. నే నాతని జప్పుడుగాకుండ వెంబడించితిని. తోట చేరితిమి. నా గుండెలు దడదడలాడుచుండెను. అచ్చట నొకనిచ్చెనచే గోడయెక్కి నిశ్శబ్దముగా వెలుపలికి దుమికితిమి. అచ్చట దేవోసస్కారు నిలిచి యుండెను.

‘మేము మువ్వరిము వెంటనే దేవోసస్కారుగారి యిల్లు చేరితిమి. అప్పుడు క్లుప్తముగా నీయుత్తరమువచ్చుట తాను పరిందాకు బెద్ద లంచమిచ్చి, తనయొద్ద నా జన్మాంతము నొకరుగా నుండనిచ్చునట్లుండుకొని, నన్నాతని మూలమున రక్షించుట చేప్పి నాకు దర్యాను తోడిచ్చి, ధనమిచ్చి, యారాత్రియే రంగూనునుండి నాతో బయలుదేఱెను. దేవో సస్కారు కలకత్తావఱకు వచ్చి అచ్చట మమ్ము విడిచి తిరిగి పోయెను.

‘పరమసజ్జనుడు అతని మేలీడస్మగ్తో తీర్చికొనలేను.’

‘అక్కడనుండి అనేక కష్టములతో బ్రయాణముచేసితిమి. రాయపురము వచ్చి, చికుచూరు పోవలెనని నాయుద్దేశము. రాయపురమున కైదుస్టేషనుల అవ్వల గోవిందంపంతులు నన్ను వెన్నాడుచున్నట్లు కనిపట్టి, రాయపురము అవతల స్టేషనులో దిగి, యాతనికంట బడకుండ దర్యాతో బాటను రాయపురము బయలుదేరితిని. ఎట్లు కనుగొనెనో యా నీచుడు మాపోకవిధము తెలిసి మమ్మునువర్తించి

యిచట గలిసికొనెను. అలుపుచే నేను క్రిందబడితిని. దర్యా నన్ను రక్షింపజూచెను. కాని యిద్వారితో నాతడేమి చేయ గలడు. ఒకనితరువాత నొకని జంపులోపల నన్ను గోవిండుం పంతులు చంపియుండును.

తలవని తలంపు. భగవంతుడు కృపాశుడై యన్భుతముగా మిమ్ముకూడ నిచ్చటికే జెచ్చెను. అల్లుడు మామను మామకుమార్తెను రక్షించెను. ప్రస్తుత మింతకంటె జెప్పజాలను. ఇక నాకొక్కటె మంత్రము—పగ ! పగ ! పగ !

ఇరువది నాల్గవ ప్రకరణము

వల్లభరావుగారి చిత్రచరిత్ర ముగిసినతరువాత గొలది కాలము మేమాయన సహించిన కష్టములకు వింతచెందుచు నూరకుంటిమి. ఆయన యలిసి 'సోఫా'పై బరుండెను. పద్మలతయు నేను నొకరికొక రెదురుగ గూర్చుంటిమి. దర్యా గవాక్షముచెంత నాసీనుడై చెట్టుచేమలజూచి సంతసించుచుండెను. వల్లభరావుగారు కోరగా ముందు బద్మలతయు, దరువాత నేనును మాకథల గ్లుప్తముగా జెప్పితిమి. ఆయన నన్ను మిక్కిలి కొనియాడెను. నాకదియయిష్టమగుటచేబద్మలతవైపు తిరిగి నామనోవేదన చెప్పికొంటిని. కానియామెయు

నూరకొనక పినతండ్రితో గలిసి నన్నుస్తుతింపజొచ్చెను. వల్లభరావుగా రనినగ్రొత్తవాడు—పద్మయే యెదురుతిరిగిన నేనేమి చేయగలను?

క ర్తవ్యమును గూర్చి యోజించదొడగితిమి.

“గోవిందంపంతులుగాని, అలివేణిగాని ధారాపురము పోయియుండరుగదా ! అని వల్లభరావుగారు నిజానుమానము నూచించెను.

“నిన్న నేటిలోపుక అలివేణి పోజాలదు. పోయినను వినోదమందిరమిచ్చును కాపలమీద నున్నది. వారిని పోలీసులు ఏమరక కనిపెట్టియున్నారు. అలివేణిగాని, గోవిందంపంతులుగాని యీ యిద్దఱు బట్టుకొనబడుదురు.” అని నేను చెప్పితిని.

శ్యామలరావుగారికి నేనిచ్చిన తెలిగ్రాముగో వినోదమందిరములోనివాడు వెలికేగకుండ జూడమనియు, నెట్టిసమయమున నెవ్వరు లోనికేగ యత్నించినను పట్టుకొనవలెననియు జెప్పితిని. అందుచేతనాతను ధైర్యముగ నుండెను.

“రాత్రి పండ్లెండుగంటల కొకబండి రాయపురమున బయలుపెడలి, నాలుగుగంటలకు ధారాపురము వచ్చును. దానిలో గోవిందంపంతులు వెళ్ళి యుండునేమో?” అని పద్మలత గుఱవొచుము తెలియజేసెను.

“వై దీని పోనిచ్చి యాతడెట్లు జనార్దనము ముఖము చూడ సాహసించును” నేను సమాధానమిచ్చితిని గోవిందం పంతులు ధారాపురము రాకు వచ్చిన దప్పించుకొనిపోలేడు.”

“మంచిది వల్లభరావుగారు సక్రోధుడై యనెను. పగ పగ యని యిన్ని సావత్సరములు కలవరించి నేటికి, సమయమున కాహంతకులు తప్పించుకొనిన నాయాత్మకు శాంతియుండదు. నన్ను వారుచేసినట్లు వారినెత్తురు పీల్చవలయును”

ఈమాట లుచ్చరించుచు నాతడు పండ్లు పటపటగొఱి కెను. ఆభీకరవదనము జూచుచు మేముమానము వహించితిమి.

మోహమును, బగయు నీలోకమున జేయలేనిఘోరములు లేవు.

“జోసా సర్కారుగారు బెడ్లయైనదా?” అనికొంచెము సేపుండి పడ్డ యడిగెను. ప్రసంగము మార్చినలెనని యామె యభిప్రాయము.

“జోసాసర్కారురా? అవును. జోసాసర్కారు విషయమేమి?” అని నిద్రనుండి మేల్కొనినట్లు మెప్పినతండ్రియనెను.

“అమెకు వివాహమైనదా?”

“తెలియదు. చెఱలోనున్నప్పుడు నాకు దెలియరా లేదు తరువాత దేవోసర్కారుగారి నడుగుటకు నాకు వ్యవధానము లేకపోయినది.”

“దర్బాను మరల నెటు పంపుదురు?” అని నేనాయనను బ్రశ్నించితిని.

‘నేను ధారాపురము చేరిన తరువాత దేవోసస్కాగు నకు దొంగల విచారణ కారణమున, శిక్షలు ఇచ్చినప్పుడు, టెలిగ్రాము పంపెను. ఆయన వచ్చును. పోవునప్పుడు దర్బాను వెంట గొనిపోవును.’

పద్మలత మరల ప్రశ్నగమందుకొనెను. ‘దర్బాను స్వేచ్ఛ యిష్టములేదా? తిరిగి బోర్నియో లంకకు బోవలెనని యాత డాసింపడా?’

దర్బాను దల్లిదండ్రు లెవ్వరో తెలియదు. ఆతడు బాల్యమునుండియు నచట నిచట బర్మాలో బెరిగెను. బోర్నియోకు బోవలెనని యాతడు కోరడు’ అని నవ్వుచు వల్లభ రావుగారు చెప్పెను.

‘దేవోసస్కాగు గారీతిన గొని యెన్ని సంవత్సరము లైనది?’ అని యడిగితిని.

‘పదేండ్లయినది.’

‘మంచి విశ్వాస పాత్రుడు.’

‘దర్బానుంటి విశ్వాసము కలవాడు దొరకడు. యజమానుని మాట ప్రాణము.’

ధారాపురములో బండియాగెను. మేము దిగితిమి. వెంటనే దర్బానుట్టును విక్కురు చేరిరి. వారికండ్ల కాతడొక నూతనమగు అడవిమృగమువలె నుండెను. మే మొక బండి యెక్కితిమి. మాయంటికి బయలుదేరితిమి. త్రోవలో

మా జట్కాబండివెనుక ననేకులు పరువించుచువచ్చిరి. దర్బాను బండిచివర గూర్చుండబెట్టితిమి. ఆతడొక వింతగా నుండెను. 'పెద్దజాతి అడవిపిల్లి' 'గోరిల్లా' మొదలగు పరిహాసవాక్యములు జనులాతనిపై గురిపించుచుండిరి. దర్బా యికిలించుచుండెను. ఆనికి యంతయు వినోదముగా నుండెను.

ఈలోపుగ బండిలో మేము ప్రసంగము చేయుచుంటిమి

'మొందు శ్యామలరావుగారి యింటికి వెడలుదమా?' అని వల్లభరావుగారు నన్నడిగెను.

'అవును. ఏమైన విశేషములుండిన దెలిసికొని తరువాత వినోదమందిరమునకు బోవుదము.'

'ఈ లోపుగ పద్మలత, దర్బా మీయింటి నొద్ద నుందురా?'

'అవును. ఏమభ్యంతరము?'

'అభ్యంతర మేముండును?' అని యాయన చెప్పెను.

'మీరు, నేను, దర్బా ముగ్గురమును వినోదమందిరమునకు వెడలుదము.'

'అట్లే కానిమ్ము.'

'ఆదుర్మార్గు డేమిచేయునో?' పద్మలత భయపడుచు ననియెను. మీరు వెళ్ళుటయేల? పోలీసులచే బట్టించరాదా?'

'నన్ను చూచునప్పుడాతని ముఖమెట్లుండునో చూడవలెనని నాకు గలదు. మతేమియు భయము లేదు.' అని వల్లభరావుగారు ర నెను.

“నా యొద్ద రివాల్వరు కూడ నున్నది” అని నేనంటిని.
మాగ్నహము చేరితిమి. మాయమ్మ యింకను దిరిగి
రాలేదు. బద్మలతను, దర్యాను ఇంటిలో విశ్రమింపజేసి,
వచ్చినబండిలోనే శ్యామలరావుగారి యింటి కేగితిమి ఆయన
యింటియొద్దనే యుండెను. మేమాయనను దర్శించితిమి. నా
వదనమందలి తీరుచూచి పోయివచ్చిన పని పండనిగ్రహించెను.
మేము కూర్చుంటిమి, వల్లభరావుగారి విషయము, నా ప్రయత్న
సాఫల్యము పదునైదు నిమిషములలో జెప్పితిని. శ్యామల
రావు ముఖము వికసించెను.

“నీకు త్వరలో పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు పని కాక పోయిన
నా పేరు శ్యామలరావు కాదు!” అని యాయన నవ్వుచు జెప్పెను.

నేనును నవ్వితిని. నా మనస్సులో న దేదైర్యముండెను.

“వినోదమందిరములోనుండి యెవ్వరును వెలికిబో
లేదు. ఎవ్వరును లోనికి వెళ్ళలేదు” శ్యామలరావుగారు
చెప్పెను; “పోలీసులు నాలుగువైపుల నిత్యము కావలి
యున్నారు.”

“రాత్రింబగలు?” అని వల్లభరావుగా రడిగెను.

“చిత్తము.”

“మేము పోయివచ్చెదము” అని నేను లేచితిని. వల్లభ
గారు లేచెను.

“ఎచ్చటికి?”

నేను ఇన్ స్పెక్టరుతో మాయద్దేశమును జెప్పితిని. విని యాయన నవ్వుచు నిట్లనెను. “అభ్యంతరము లేనిచో నేనును వచ్చెదను.”

“అభ్యంతరమా? మీదుమిక్కిలి సంతోషము.” అని వల్లభరావుగా రనెను.

మేము ముగ్గురమును బయలుదేరితిమి. మాయంటికి వెళ్ళి దర్బారును తీసికొని వినోదమందిరము దారిపట్టితిమి. మేమ చటికేగునప్పటికి వీధిమూలల పోలీసులు కాపలా మీద నుండిరి. ఇన్ స్పెక్టరునుజూచి, సెయ్యారుచేసి కొందరాయ నను సమీపించిరి.

తలుపు ఎప్పటివలెనే మూసియుండెను. ఒక జవాను బిగ్గటగా దట్టెను. మేడపై నొక కిటికీ తెఱవబడియెను. ఒక స్త్రీ తొంగిచూచెను. ఆమె మాధవి.

“ఎవ్వరా తలుపు తట్టినది?”

నేను పైకిజూచినప్పుడామె నా ముఖము చూచెను. ఇన్ స్పెక్టరును చూచెను, పోలీసుల జూచెను తటాలున గిటికీ మూసెను.

ఆమె వచ్చి తెఱచునని యెదునిముసములు మేము వేచియుంటిమి. కాని ఎవ్వరును వచ్చుజాడలేదు. మాకను మానమెచ్చెను. ఇంతలో ధామ్మని తుపాకిమోతలోన వచ్చెను. మేము శెల్లపోతిమి. మఱియొక మారు ధామ్మ చెవులు గింగురు మనునట్లు వినవచ్చెను.

‘రెండు ఆత్మహత్యలు జరిగినవి!’ అని శ్యామలరా వనియెను.

మేము స్తంభితులమై నిలిచితిమి, కిటికీలలోగుండ బొగ వెలుపలికివచ్చెను, రెండు నిమిషములలో అంతయు నిశ్శబ్దముగా నుండెను.

ఒక పోలీసు కంసాలివానికొఱకు బరుగిడెను, కవాటము బలవంతముగా దెఱువవలసియుండెను, అప్పుడే వండలకొలది జనులు గుమిగూడిరి.

‘వారు చేసిన స్రచండపురుటకు మరణదండన తప్ప దని తెలిసికొని, మర్యాదగాతామే చంపుకొనిరి. ఇంతపని జరుగునని యూహించియే నేను మీవెంట వచ్చితిని,’ అని ఇన్ స్పెక్టరు గంభీరముగా ననెను.

కంసాలివాడువచ్చి కష్టపడి తలుపులుదెఱచెను. పోలీ సులు మనుజుల నాపిరి, మేము నల్వరము లోనికేగి, మేడ మెట్లెక్కితిమి, నేను దారితీసితిని. పొగవచ్చిన గదిచేరితిమి, అదికూడ మూసియుండెను, కంసాలివాడు వచ్చి ఆతలుపు కూడ దెఱచెను. ఆశ్రముగా మేము లోనికి జూచితిమి.

ఆ భయంకర ఘోరప్రదర్శనము!

పెద్ద నెత్తురు మడుగునందు జనార్దనరావు శవము నిలువున బడియుండెను, అతనిముఖము మాడినట్లు నల్లగా

నుండెను. అతని కనతిదూరమున నొక స్త్రీ కపము పడి యుండెను. దాని ముఖమున గుడ్డకప్పబడి రక్త మయమై యుండెను. అది మాధవిది.

ముందు దన యంపుడుకత్తెను జంపి, తరువాత జనార్దనరావు ఆత్మహత్య చేసికొనినట్లు విశదమాయెను.

ఇరువదియైదవ ప్రకరణము

నేను ఈ చిత్రచరిత్ర ముగింపబోవుచున్నాను. ప్రప్రథ మము నుండియు మమ్ము గవ్వనుఖములయందు గాపాడుచు దుదకు డేమముగా నెల్లర నొకచోజేర్చిన కృపాళుడగు సర్వేశ్వరుడు మమ్మికముందును బిడ్డలవలె రక్షించుగాక. ఆ దయామయు డెవ్వరికి నికముందు పద్మలతయు, వల్లభరావు గారు ననుభవించినట్టి మహాపదల గలిగింపకుండుగాక.

పంచాయితీ జరిగెను, నేను వల్లభరావుగారు, శ్యామలరావు సాక్షులు. జనార్దనమును, మాధవియు నాత్మ హత్యలు చేసికొనినట్లు నిర్ధారణమాయెను. జనార్దనరావు జేబులో నొక కాగితముండెను. అందిట్లుండెను.

మహారాజశ్రీ నాశత్రువులకు,

మేము—జనార్దనము మాధవియు—మాకు వేయ
బడు శిక్ష నొందుదుము. ఆమరణమున కొప్పుకొని నలువు
రిచే పేళన చెందటకంటె ఉత్కృష్టమైన చావు చచ్చు
చున్నారము. అనుభవించిన సిరిచాలును. ఈ నాటకములో
ఈ పాత్రలు చాలకాలమాడినవి. మనస్ఫూర్తిగా నిష్క్ర-
మించు చున్నవి. ఆమె యంగీకారముపై ముందు మాధవిని
జింపి నేను చచ్చుచున్నాను.

(దస్కత్తు) “నూరెళ్ళ జనార్దనము”

(దస్కత్తు) “నూపుల మాధవి”

సతారాముడు, వేశ్యమాతయు రాయపురమునుండి
కొనిరాబడిన గోవిందంపంతులు జూడలేడు. నేను రంగూను
నకు తెలిగ్రాముఁగిచ్చితిని. గోవిందం పంతులు ఇల్లు కాపలా
మీద ఉండెను. దేవోసస్కారుగారిని రమ్మని వ్రాసితిని.
గోవిందం పంతులు రంగూను తిరిగిపోలేదు. అతడెచ్చటికి
బలాయనముచేసెనో, యేమాయెనో యిప్పటివఱకు నాకు
దెలియదు.

దేవోసస్కారు ధారాపురమువచ్చెను. ఆయన ఏబది
యేండ్లవాడు సుందరుడు. ఉదారస్వభావముకలవాడు. మా
టల సందర్భమున జోసాసర్కారు పెట్టియెనట్లు మాకు తెలి

యవచ్చెను. తనకోరినవరుని పెండ్లియాడి జోసా యిద్వరు
పిల్లలతల్లియై సుఖముండెను.

మఱియొకచిత్రము. అలివేణియు దిరిగిరా లేదు. ఆమె
కూడ యేమామెనో యిప్పటివఱకు నాకు దెలియదు.

ధారాపురములో జరిగిన యల్లకల్లోలములన్నియు
రాజవోలులో తెలిసి మా అమ్మ తిరిగివచ్చెను. అచ్చట జరి
గిన విషయమంతయు విని యామె యత్యాశ్చర్య మొంది
కాగల కోడలిని గాగిలించుకొని విలపించెను. మాయమ్మ
యననేల ? పదిదినములవఱకు నెచ్చట జూచినను ధారాపు
రపు వీధులలో గుంపులు గుంపులుగ జేరి జనులచిత్రములనే
చెప్పకొనుచుండిరి. ప్రశ్నలకు సమాధానములు చెప్పి చెప్పి
నాకు తలనొప్పి వచ్చెను.

పట్టణములో హైకోర్టులో విచారణ జరిగెను. జాఫర
హమ్మదునుకూడ సాక్ష్యముజేసిరి. సతారాముతోడ పయన
మాయెను. జనార్దనరావు. మాధవుల ఆత్మహత్యల దలచు
కొని వేశ్యమాత గుండెపగిలి కృశింపసాగెను. ఆమెకూతుల
దురవస్థ, కొడుకు అపాయము తలచుకొని యాహారపానీయ
ముల ద్యజించెను.

విచారణ జరిగినప్పుడు జరిగిన పెద్దకుట్రయంతయు
విశదము చేయబడెను. దీనికంతకును గారకుడు జనార్దనరావు

అతడు తన బావ యనియు, ఇరువదియవయేట మాధవిని
తెండ్లాడినట్లును, ఎట్టివృత్తియు గలవాడు కాడనియు, బాల్య
మున, తలిదండ్రులు చనిపోయినవాడనియు సతారాము,
వేశ్యనూతయు చెప్పిరి. కాని వారాతని గూర్చి యంతయు
తెప్పలేదని నేను నిశ్చయించుకొంటిని. గోవిందంపంతులు
నాతి డెల్లెఱుగునని ప్రశ్నవచ్చెను. బాల్యస్నేహముని సతా
రాము జవాబిచ్చెను.

మాచేతికి జక్కిన యా యిద్దరుదొంగలకును శిక్షలు
విధింపబడెను. కుట్రగా మొదటినుండియు శేరివల్లును,
శేషుల నొకవిధముగా విషముచే జంపుటయందు జనార్దనరావు
నకు దోడ్పెట్టెనట్లును సతారాముపై నిరూపింపబడుట, అతడు
అండమాను ద్వీపముల కాజగ్మంతము పంపబడవలెనని
శిక్ష విధింపబడెను. ఇది వినినప్పుడు వేశ్యనూత కెక్కున
కేకవైచి క్రిందబడెను. ఆమెకు మరణమువఱకు కఠిన కారా
గృహము విధింపబడెను. కానీ కొలది దినములలోనే
యామె మృతిచెందెను.

లోకములో ఒక్కొక్కతల్లి సంతాన పాట్లను
పోవును. ఒకకూతురు హత్య చేసికొనియెను. ఒకతె దేశాం
తరమేగెను. పుత్రునకు మరణదండనతో సమానముగు
పాంతరవాసశిక్ష విధింపబడెను.

మేము ధారాపురము తిరిగి వచ్చితిమి. అచట వల్లభ
గారు నాకును పద్మలతకును వైభవముతో వివాహ

మొనర్చిరి. దేవోసర్కారుగారు దానిజూచి యానందించి,
సెలవుగైకొని దగ్గాతో రంగూను వెడలెను.

వల్లభరావుగారు మా నివాహకాలము నుండియు
మా తోడనే వసించుచున్నారు. పెండ్లియాడలేదు. ఆవిషయ
మాయనకు మేము చెప్పుపాటివారము కాము.

శ్యామలరావుగారు దయతో జెప్పినట్లు నాకచిరకాల
ములోనే ఇన్ స్పెక్టరుపనియాయెను. మేముప్పుడు వినోద
మందిరములోనే ఉన్నారము. నాకు ఇరువురు బిడ్డలు నాలు
గేండ్ల కుమారునిపేరు వల్లభరావు. రెండేండ్లకుమార్తె
'జోసా'—ఆ చిత్రమైన పేరు పద్మ పట్నపట్టి పెట్టెను.

ద్వీపాంతరము— తీసికొనిపోబడుటకు ముందు నేను
సతారామును జూడబోయితిని. నా యుద్దేశ మొకటి రెండు
సందేహములు తీర్చికొనుటయే. సతారాము పల్లివలె
నాయెను. నిత్యము దేవుని ధ్యానించుచు గన వెరుకక,
దుర్మార్గ కృత్యములకై పశ్చాత్తాపము చెందుచుండెను. మా
యిర్వారి కీ క్రింది ప్రసంగము జరిగెను. నా ప్రశ్నలకు సతా
రాము కోపములేకుండ సమాధానము చెప్పెను.

‘మీ కున్న అనుమానము లడుగవచ్చును.’ అని
సతారాము నెను.

“శేషులనాటిరాత్రి జట్టు విరియబోసికొని
జమ్మిచెట్టుక్రింద నేలయుండెను.

“మమ్ము జడిపించుటకు, నీర్ధార్యము పరీక్షించుటకు, ఖనాడు నీవు వత్తువని మేమును ఆమెయు నొకరికి దెలియకుండ నొకరు రాధారిపైనుంటిమి. ఆమె మమ్ము ఆరువేలు లంచమడిగెను. లేకపోయిన మారహస్యమునీతోఁ జెప్పినై చెడని జెడరించెను. మేముంగీకరింపలేదు. ఆమె వెడలిపోయెను”

“చేతిజక్కినదాని మీరేల పోనిచ్చితిరి?”

“నీవు పురిలో లేనట్లు శేషులే చెప్పెను. అదియుగాక మేము వినోదమందిరములో బ్రసంగింపలేదు. పగటివేళ స్టేషనునకు గొంతదూరముగ మాటాడితిమి. అందువలన నామెను పోనీయవలసెవచ్చెను. తరువాత జంపితిమి. లాభమేమి; వాము కాటువేసినతరువాత చంపబడిన ఫలమేమి? శేషులు మమ్ము చచ్చియు సాధించెను.

“తను పద్మలతనని చెప్పుటలో నామెయ్యదేళ మేము?”

“శేషులు అతీసాహసురాలేకాని దూరాలలోచనలేనిది నిజమైన పద్మలతస్థితిని యామె నీకు జెప్పదలచుకొనలేదు. తానే పద్మలతనని చెప్పుకొన్న నీవు మిక్కిలి వాటుపడి మారహస్యములు తెలిసికొన బ్రయత్నింతువు. మేము భయపడి ఆమెకు ఆరువేల రూకలు ఇత్తుము. ఆమె చికునూరుపోవును. నీవు మోసపోయినట్లు తెలిసికొందువు. అంతటితో నీప్రయత్నములు మాని ఊరకుందువు. ఇది ఆమె యోజన.”

“ఇక జనార్దనరావు పిషయము చెప్పుము. నిజముగా

జెప్పుడు?”

రావు

“నోవిందంపంతులు మేనత్తగొడుగు.

“మాధవి డెట్లు పెండ్లాడెను?”

“అతడు కులము చెడెను. పెద్ద దొంగతనము చేసే
రంగూనునుండి పాటిపోయి బాల్యమునుండియు జెడువృత్తు
లభ్యసించి నీచుడాయెను. కొంతధనము సేకరించి మాధవిని
వివాహమాడెను.”

“అతనిసంగతి మీకు దెలియదా?”

“తెలియదు. తెలిసినను మాకు నష్టములేదు. వల్లభ
రావుగారి నాతడు మోసగించి ముమ్మభాగ్యవంతుల జేసెను.”

“అతడెట్లు ధనము సేకరించెను?”

“ప్రథమమున జిన్నిదొంగతనములు—తరువాత”

“తరువాత ఏమి”

“అతని నిజమైనవృత్తి చెప్పనా? ఎట్లుడబ్బుచేర్చెనో
తెలుపనా?”

“చెప్పము నిజముగా వృత్తిలో నాతడెవ్వడు?”

“కన్నపుదొంగ!”

దీనితరువాయి కథకు “పగటి చుక్క” చదువవలెను.

శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి

తేలికపాటి (చిట్టె)

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA 106 B, 192
పుస్తకం పేరు	సన్నపు దొంగ
తారీఖు	25/10/24
ముందు లిప్తి	NO
వెనుక లిప్తి	NO
మొత్తం పేజీలు	197
విద్య సైజు పేజీలు	N/A
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	N/A
తయారు చేసినది	Glenn
పేజీలు విడదీసినది	Basin
స్కాన్ చేసినది	Pragathi
పరీక్ష చేసినది	PRAGATHI
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	N/A
పరిస్థితి	Good